

ÉVES JELENTÉS 2012

MAGYAR NEMZETI BANK

ÉVES JELENTÉS

A Magyar Nemzeti Bank 2012. évről szóló
üzleti jelentése és beszámolója

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8-9.

www.mnb.hu

ISSN 1585-4582 (on-line)

Tartalom

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2012. évi üzleti jelentése

1. Elnöki összefoglaló	7
2. A Magyar Nemzeti Bankról röviden	11
2.1. Az MNB célja, alapfeladatai	11
2.2. Az MNB szervei, vezetői	12
2.3. A jegybank szervezete	18
2.4. Az MNB mint a Központi Bankok Európai Rendszerének tagja	18
3. Beszámoló az MNB 2012. évi tevékenységéről	20
3.1. Monetáris politika	20
3.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	24
3.3. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	28
3.4. Devizatartalék-kezelés	33
3.5. Készpénz-logisztikai tevékenység	37
3.6. Statisztikai szolgálat	41
3.7. Előkészületek, gyakorlati feladatok az euro bevezetéséhez	42
3.8. Az MNB kommunikációját meghatározó tényezők 2012-ben, célok és eredmények	43
3.9. Az MNB 2012. évi eredményének alakulása	44
3.10. Az MNB gazdálkodása	46
3.11. A KBER-bizottságok bemutatása	51
3.12. Az MNB kutatási tevékenysége 2012-ben	52
3.13. Kiadványok, MNB által szervezett konferenciák 2012-ben	53
4. Társadalmi felelősségvállalási tevékenység	58
4.1. A köztudatos jegybank	58
4.2. A lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztésére irányuló tevékenység	59
4.3. A jegybank munkáltatóként vállalt felelőssége	60
4.4. Az MNB természeti és épített környezettel szemben fennálló felelőssége	61
4.5. További teljesítményindikátorok (GRI-mutatók)	63
4.6. Tanúsító levél	67

5. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	69
5.1. Rövidítések	69
5.2. Fogalmak magyarázata	69
B) rész	
A Magyar Nemzeti Bank 2012. évi auditált éves beszámolója	
1. Auditori jelentés	74
2. A Magyar Nemzeti Bank mérlege	76
3. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	77
4. Kiegészítő melléklet	78
4.1. Az MNB számviteli politikája	78
4.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2012. évi mérlegére és eredményére	82
4.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések	83
4.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	83
4.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	84
4.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	85
4.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	85
4.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása	86
4.9. A jegybanki arany- és devizatartalék	86
4.10. Egyéb devizakövetelések	87
4.11. Egyéb betétek és kötelezettségek	88
4.12. Az MNB Nemzetközi Valutaalappal szembeni pozíciója	89
4.13. Befektetett eszközök	90
4.14. Céltartalék és értékvesztés	94
4.15. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	95
4.16. Saját tőke alakulása	95
4.17. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	95
4.18. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	96
4.19. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	98
4.20. A devizaállományok átértékeléséből származó eredmény összetevői	100
4.21. Bankjegy- és érmegyártás költsége	101
4.22. Egyéb eredmény	101
4.23. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	101
4.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása	102
4.25. Létszám- és béradatok	103
4.26. A KBER számviteli iránymutatása és az MNB számviteli politikája közötti eltérések	104

A) rész
A Magyar Nemzeti Bank
2012. évi üzleti jelentése

1. Elnöki összefoglaló

Az éves átlagos infláció 2012-ben 5,7 százalék volt, az áremelkedés üteme az év egészében számottevően meghaladta az inflációs cél teljesülése szempontjából utólag még elfogadhatónak tekintett 3 ± 1 százalékos toleranciasávot. A magas infláció elsősorban az indirektadó-emelések következménye volt; az inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók visszafogott keresletoldali inflációs nyomást jeleztek.

A monetáris politika válság kezdete óta fennálló dilemmája 2012-ben sem oldódott meg. A gyenge belső kereslet lazább monetáris kondíciókat indokolt volna, ugyanakkor az adóintézkedések és a más költségsokkok következtében tartósan magas infláció a középtávú inflációs folyamatok szempontjából is kockázatot jelentett. Az időről időre felerősödő kockázatkerülés ugyancsak szűkítette a monetáris politika mozgásterét.

A változékony kockázati környezetre és a középtávú inflációs kockázatokra tekintettel, az év első felében a Monetáris Tanács nem változtatott az irányadó kamaton, a kamatcsökkentési ciklus elindítását pedig a kockázatok mérséklődésétől tette függővé.

A második félévben a globális kockázatvállalási kedv érdemben növekedett, a hazai pénzügyi eszközök megítélése jelentősen javult, ami önmagában növelte a monetáris politika mozgásterét. Ugyanakkor a romló konjunkturális kilátások ellenére az infláció magas maradt, és a jegybanki előrejelzések is az inflációs célt huzamosabb ideig meghaladó áremelkedési ütemet vetítettek előre. A Monetáris Tanács megosztott volt a középtávú inflációs kockázatokkal illetően. A tanácstagok többsége úgy vélte, hogy a potenciális növekedés lassulása ellenére a gazdaságot továbbra is számottevő kapacitásfelesleg jellemzi. A gyenge belső kereslet emiatt érdemben tompítja a költségsokkok és az indirekt adók inflációs hatásait, és azok lecsengése után az inflációs cél teljesül. Több tanácstag ugyanakkor úgy vélte, hogy egyrészt az inflációs célt tartósan meghaladó fogyasztóiár-index következtében az inflációs várakozások nem kellően horgonyoztak, másrészt a potenciális növekedés visszaesése következtében a gyenge kereslet dezinfláló ereje is érdemben mérséklődhet, ezért a középtávú inflációs kockázatok nem teszik lehetővé a monetáris lazítást. A fenti szempontokat mérlegelve, augusztusban a Monetáris Tanács

többsége a kamatcsökkentési ciklus elindítása mellett döntött, és a tanács év végéig összességében 125 bázisponttal, 5,75 százalékra mérsékelte az irányadó kamatot. A kamatdöntéseket követő közleményeiben a Monetáris Tanács jelezte, hogy a kamatcsökkentés csak akkor folytatódhat, ha a kedvező pénzügyi piaci környezet fennmarad, valamint a beérkező adatok megerősítik, hogy az inflációs cél a monetáris politika horizontján elérhető.

A monetáris politika hosszú távon az árstabilitás fenntartásával és a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosításával tud leginkább hozzájárulni a kiszámítható makrogazdasági környezethez és a gazdasági növekedéshez. A Monetáris Tanács a jövőben is mindent megtesz annak érdekében, hogy a fogyasztóiár-index középtávon az inflációs céllal összhangban alakuljon.

2012 első félévében a bankok hitelezési képességének erősítése érdekében egyrészt kétéves lejáratú fedezetthitel-tendert, másrészt a jelzáloglevél-kibocsátási jog kiszélesítése esetén jelzáloglevél-vásárlási program indítását hirdette meg a jegybank. Továbbá az MNB bővítette a jegybanki hiteleszközök biztosítékául szolgáló befogadható fedezetek körét. Februárban lezárultak a végtörlesztéshez kapcsolódó jegybanki euroeladási tenderek, melyeken összesen 810 milliárd forintnyi eurót allokált az MNB a hitelintézetek számára az árfolyam védelme és a hitelintézetek végtörlesztésből fakadó kockázatainak mérséklése céljából. Május-június között új devizaeladási tendert működtetett az MNB a 90 napon túli tartozásban lévő devizakölcsönök törvényben előírt forintra váltásához kapcsolódóan, és 36 millió eurót nyújtott a hitelintézeteknek. Míg a bankrendszer a jegybanki három hónapos eurolikviditást nyújtó EUR/HUF FX-swap eszközt márciusban vette igénybe utoljára, az egynapos lejáratú hasonló eszközön keresztül több ízben is felvett eurót az MNB-től az év során. Év végén eseti jelleggel kéthetes lejáratú, eurolikviditást nyújtó EUR/HUF FX-swap tendert hirdetett meg a jegybank.

A Magyar Nemzeti Bank 2012-ben is kétszer publikálta a *Jelentés a pénzügyi stabilitásról* című kiadványát és negyedéves gyakorisággal a hitelezési felmérés eredményeit. A hazai pénzügyi rendszer likviditásának és tőkéjének sokkellenállóképessége kielégítő, a jelentések feltárták, hogy 2012-ben a hazai pénzügyi rendszert fenyegető kockázatok

közül számos mérséklődött. A pénzügyi rendszer azonban csak nagyon korlátozottan tölti be a pénzügyi források közvetítésére vonatkozó funkcióját, hiszen az alacsony hitelezési hajlandóság miatt a vállalati hitelezés területén erősen prociklikus hatást fejt ki. A pénzügyi rendszer külső környezetében és belső működésében számos olyan kockázatot azonosított az MNB, ami ezt a kontrakciós hatást fenntartja, és a jelenleg kielégítő sokk-ellenállóképességet a jövőben gyengítheti. A 2012. novemberi stabilitási jelentés megújult; a pénzügyi stabilitás állapotának értékelését négy kiemelt pénzügyi stabilitási index segítségével végezte el és mutatta be a jegybank.

A 2011 végén elfogadott MNB tv.¹ az MNB-nek makroprudenciális jogkört biztosít a legjobb nemzetközi gyakorlatnak megfelelően. Ezzel a jogkörrel a jegybank elnöke felhatalmazást kapott arra, hogy rendeletet adjon ki a Monetáris Tanács döntése alapján a rendszerszintű kockázatok felépülésének megakadályozása vagy a kockázatok csökkentése érdekében – kizárólag törvényben vagy kormányrendeletben nem szabályozott területeken. A törvényben lefektetett feladatának megfelelően 2012 folyamán az MNB megkezdte a hazai makroprudenciális stratégia keretrendszerének kidolgozását. Az új felelősség alapján a jegybank kritikus tényezőként azonosította a bankrendszer magas swapállományát és a Monetáris Tanács döntése alapján kezdeményezte, hogy a bankok mérsékeljék és tartsák mérlegfőösszeg-arányosan 15 százalék alatt a mérlegén kívüli nyitott devizapozíciójukat.

A jegybank az idei évben is aktívan támogatta a nemzetgazdasági miniszter, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (PSZÁF) elnöke és a Magyar Nemzeti Bank elnöke alkotta Pénzügyi Stabilitási Tanács (PST) munkáját. A tanács ülésein rendszeresen áttekintette a magyar pénzügyi rendszer kockázatait valamint a pénzügyi szabályozást érintő feladatokat. A PST többek között megvitatta a kialakítás alatt álló hazai bankrendezési szabályozással kapcsolatos teendőket, valamint a lakossági hitelezés átlátható árazásával kapcsolatos szabályozás tapasztalatait és további módokat annak javítására. Ezenkívül a PST tagjai lehetőségeket vázoltak fel a nehéz helyzetben lévő lakossági jelzáloghitelek megsegítését szolgáló eszköztár bővítésére, valamint megvizsgálták a bankuniós javaslatcsomag lehetséges magyarországi hatásait, illetve meghatározták a csatlakozás és a kívülmaradás potenciális előnyeit és kockázatait.

2012. július 2-án sikeresen elindult a napközbeni átutalási rendszer, melynek köszönhetően az elektronikusan beadott átutalási megbízások teljesítési ideje a korábbi egy munka-

napról maximum 4 órára csökkent, de az eddigi gyakorlati tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az ügyfelek a leggyorsabb esetekben akár 30 percen belüli teljesülési időre is számíthatnak. A lerövidült teljesítési határidő eredményeképpen a pénzforgalmi szolgáltatók lakossági és vállalati ügyfelei időt és pénzt takaríthatnak meg. A VIBER az elmúlt évben volumenben növekvő, értékben kissé csökkenő forgalom mellett, a nemzetközi elvárás szintjét meghaladó rendelkezésre állással működött. 2012-ben részben a napközbeni átutalás rendszerének indulásával összefüggésben, részben a többéves jegybanki ellenőrzési és jogértelmezési tapasztalatok hasznosításával sor került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló MNB-rendelet² átfogó felülvizsgálatára és megújítására. 2012-ben 17 pénzforgalmi szolgáltatónál került sor pénzforgalmi helyszíni ellenőrzésre. A pénzforgalmi előírások feltárt megsértéséhez kapcsolódóan, az MNB intézkedések megtételére szólította fel a vizsgált pénzforgalmi szolgáltatókat, a súlyosabb esetekben pedig bírság kiszabására is sor került.

Az MNB 2012-ben is kiemelt kérdésként kezelte a kis összegű, alapvetően lakossági és vállalati pénzforgalom kérdéskörét, amelyről az elmúlt években több elemzést is megjelentetett. 2012-ben tovább folytatódott a munka a hazai pénzforgalom hatékonyságának növelése céljából, mivel a készpénzmentes fizetési megoldások jelenleginél intenzívebb használatával Magyarországon jelentős erőforrásokat lehetne megtakarítani. Ugyanakkor ezen megoldások elterjedésének feltétele az alapvető pénzforgalmi szolgáltatókhoz való hozzáférés javítása mind a fizető fél, mind pedig a kedvezményezett oldalán. Az MNB ennek érdekében szabályozási javaslatot készített és adott át a Nemzetgazdasági Minisztériumnak az utalványpiac biztonságának növelésére, a gazdasági szereplők közötti készpénzhasználat korlátozására és a bankkártya-fizetésekhez kapcsolódó bankközi jutalék szintjének csökkentésére vonatkozóan. A készpénzhasználat visszaszorításának irányába tett előrelépésnek tekinthető az is, hogy a tranzakciós illeték bevezetésével a nem készpénzes műveletekhez képest magasabb illetékmérték vonatkozik a készpénzfelvételekre.

A Magyar Nemzeti Bank 2012-ben először publikálta a Jelentés a fizetési rendszerről című kiadványt, amelyben ezentúl éves rendszerességgel kíván átfogó elemzést nyújtani a belföldi pénzforgalomban és a felvigyázott fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek működésében megfigyelhető tendenciákról, a főbb kockázatokról. A kiadvány arról is tájékoztat, hogy szükség esetén az MNB milyen eszközöket mozgósít alapvető feladatának a pénzforgalom, valamint a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek

¹ Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény.

² A pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet.

megbízható és hatékony működésének elősegítése érdekében.

A hivatalos devizatartalékok nagysága az év során 3,9 milliárd euróval csökkent, így 2012 végén 33,9 milliárd euro volt. A csökkenés mögött meghatározóan a magyar állam adósságtörlesztési célú kifizetései számára biztosított (együttesen mintegy 5,1 milliárd euro) és a devizahitelek végtörlesztéséhez kapcsolódó euroeladások (1,7 milliárd euro) állnak, amit – jelentős nemzetközi tőkepiaci forrásbevonás híján – csak részben kompenzáltak az Európai Bizottságtól érkező transzferek (3,1 milliárd euro).

2012 végén a forgalomban lévő készpénz összértéke 2721,6 milliárd forintot tett ki, ami 1 százalékos emelkedést jelent az előző év végéhez képest. A szezonálisan igazított készpénzállomány-adatok 1 százalékos növekedést mutatnak, ami GDP-arányosan stagnálásnak felel meg.

A forgalomban lévő készpénz megfelelő minőségének biztosításában – a jegybank ellenőrző szerepének előtérbe helyezésével összhangban – egyre inkább meghatározó szerepet töltenek be a korszerű technológiával rendelkező hitelintézetek, a posta és a professzionális készpénz-logisztikai szolgáltatócégek. A jegybank a lakosságnak nyújtott készpénzforgalmi szolgáltatások, a forgalomban lévő készpénzállomány megfelelő minőségének biztosítása érdekében 2012-ben tovább erősítette rendszeres hatósági ellenőrzéseit. Nagymértékben járult hozzá a készpénzforgalom biztonságához, hogy a jegybank a készpénzciklus professzionális szereplőinek ellenőrzése mellett, a részükre nyújtott szolgáltatások bővítésével a korábbiánál is nagyobb súlyt helyezett technológiai támogatásukra.

A forint hamisításának 2010 végén kezdődött visszaszorulása 2012-ben is folytatódott: a forgalomból kivont hamis forintbankjegyek száma 2011-hez képest közel 9 százalékkal csökkent. A kedvező hamisítási adatok az elmúlt évben is lehetővé tették, hogy a jegybank folytassa a megelőzésre és felkészülésre összpontosító készpénzes stratégiájának megvalósítását. Ennek jegyében 2012-ben a korábbiánál is nagyobb hangsúlyt kapott a hamisítványok kiszűrésében kulcsszerepet betöltő, főként kereskedelemben dolgozó pénztárosok bankjegyismereti felkészítése. Az MNB szakértői által tartott térítésmentes helyszíni képzések alkalmával az elmúlt évben négyezer pénztáros sajátíthatta el a bankjegyekkel és ellenőrzésükkel kapcsolatos korszerű ismereteket és módszereket.

2012-ben az MNB-nek 39,8 milliárd forint vesztesége képződött a 2011. évi nyereséggel szemben. Az eredmény változását meghatározta a kamateredmény és a pénzügyi műveletek eredményének jelentős visszaesése, ami elsősorban a

forint- és devizahozamok közötti különbség növekedésének tudható be. A devizaárfolyam-változásból származó nyereség ugyanakkor közel 60 milliárd forinttal emelkedett és az egyéb eredménytényezőkből származó nettó ráfordítások is alacsonyabbak voltak, mint egy évvel korábban.

2012-ben a jegybank a működési költségek terén ismételt jelentős, több mint 230 millió forintos megtakarítást ért el. Ez az előző évi kiadásokhoz képest is 2 százalékos csökkenést jelent. Az MNB működési költségeinek összege 2008-ban, a működés hatékonyságát javító projekt elindításának évében, 14,9 milliárd forint volt. Az elmúlt négy év alatt elért megtakarítások összege éves szinten közel 3,3 milliárd forintot tesz ki, ez nominálértéken a 2008-as kiadásokhoz képest 22 százalékos csökkenést jelent. A megtakarítás egyrészt a projektben foglalt kezdeményezéseknek, valamint a költséghatékony megoldások előtérbe helyezését eredményező szemléletváltásnak köszönhetően vált elérhetővé. Emellett a kedvező eredményben közrejátszottak az időközben történt, a költségek csökkenésével járó jogszabályi változások is. A 2012. évben a működési költségek (11,6 milliárd forint) az 1997-től kezdődő időszakot tekintve a legalacsonyabb értéket mutatják.

A 2012-ben megvalósított beruházások összege közel 1,1 milliárd forint volt, lényegesen magasabb az előző évben felmerülnél. Ebben a tervteljesítés javulása mellett közrejátszott az is, hogy néhány, 2011-ben megkezdett beruházás befejezése 2012-ben történt meg. Az elvégzett beruházások többsége a stratégiai célokhoz kötődő informatikai fejlesztés volt, amelyek többek között az informatikai üzemeltetők számon kérhetőségének növelésére, a vállalatirányítási rendszer (SAP) verzióváltására és az informatikai hálózat adatközponti eszközeinek korszerűsítésére irányultak. Emellett több beruházás befejezése 2013-ra húzódott át, és számos eszköz a tervezettnél kisebb áron került beszerzésre.

Az MNB az elmúlt években számos akciót, kezdeményezést indított és folytatta társadalmi felelősségvállalási rendszere kialakítását. A társadalmi felelősségvállalási tevékenység terén elért eredményeket bemutató jelentés 2012-ben első alkalommal készül el a Nemzetközi Jelentéstételi Keretrendszer (GRI G3) alkalmazásával, az éves jelentésbe integrálva.

Az MNB tevékenységének érintettjeivel folyamatos, egyenrangú párbeszédet folytat. Bemutatja tevékenységét, célját és az azt szolgáló eszközrendszert, illetve rendeletalkotási folyamatainak szerves részévé tette a társadalmi konzultációt érdekgazdáival, a pénzügyi és kereskedelmi szféra képviselőivel, illetve releváns helyzetekben a lakosság legszélesebb köreivel is. Ilyen egyeztetések előzték meg a

monetáris politikai eszköztár fejlesztéseit, vagy a napközbeni átutalási rendszer bevezetését is.

A jegybank pénzügyikultúra-fejlesztési tevékenységét illetően 2012-ben a sikeres jegybanki programok tovább folytatódtak és bővültek. A feladatkörhöz kapcsolódó jegybanki kezdeményezések, valamint a Látogatóközpontban az év során végrehajtott fejlesztések eredményeként – a Pénz-iránytű Alapítvány, növekvő aktivitásának is köszönhetően – összességében 1,1 millió főre, többszörösére nőtt a célcsoport elérési aránya.

A jegybanki működésben az átláthatóság a döntéshozatallal és a költséggazdálkodással összefüggésben is felmerül. A döntéshozatal átláthatósága elősegíti a monetáris politika hatékonyságát, támogatja a makrogazdasági stabilitást és egyben kontrollt is jelent. A jegybank törvényi kötelezettsége az Országgyűlés előtti rendszeres beszámolás, illetve eseti meghallgatás. Közzéteszi a kamatdöntő ülések rövidített jegyzőkönyveit és a döntések alapjául szolgáló elemzéseket, előrejelzéseket is, újságírói kérdésekre válaszoló

sajtótájékoztatókat tart. Az átlátható gazdálkodás jegyében a jegybank a törvényi kötelezettségén túlmenően is törekszik a magasabb fokú transzparenciára. Közbeszerzési eljárások esetében immár két alkalommal működött együtt a Transparency International szervezettel, melynek során kiváló minősítést kapott a szervezettől.

Összességében, megítélésem szerint, a Magyar Nemzeti Bank 2012-ben eredményesen működött.

Budapest, 2013. február 25.

Simor András
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bankról röviden

A társaság cégneve: Magyar Nemzeti Bank

Székhelye: 1054 Budapest, Szabadság tér 8-9.

Működési formája: részvénytársaság. A részvénytársaság elnevezést – és erre tekintettel a működési forma (zártkörűen működő részvénytársaság) megjelölését, illetve annak rövidítését (Zrt.) – az MNB cégnevében nem kell feltüntetni.

Alapítás éve: 1924

Tulajdonosa (részvényese): magyar állam – képviseli: az államháztartásért felelős miniszter

Tevékenységi köre: az MNB tv.-ben meghatározott

Jegyzett tőkéje: 10 milliárd forint

2.1. AZ MNB CÉLJA, ALAPFELADATAI

Az MNB speciális részvénytársasági formában működő jogi személy, tevékenységét a 2012. január 1-jén hatályba lépett MNB tv.-ben meghatározott körben végzi. A Magyar Nemzeti Bank a Központi Bankok Európai Rendszerének tagja.

A bank elsődleges céljairól, alapvető feladatairól, intézményi, működési, személyi és pénzügyi függetlenségéről, működéséről rendelkező MNB tv. – az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 127. cikkével összhangban – deklarálja, hogy az MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. A jegybank e cél veszélyeztetése nélkül – a rendelkezésére álló monetáris politikai eszközökkel – támogatja a kormány gazdaságpolitikáját.

Az MNB tv. – az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 130. cikkével összhangban – a jegybank függetlenségét is rögzíti. A jegybanki függetlenség alapján az MNB, valamint szerveinek tagjai az MNB tv.-ben foglalt feladataik végrehajtása és kötelelességeik teljesítése során függetlenek, nem kérhetnek és nem fogadhatnak el utasításokat a kormánytól, az Európai Központi Bank kivételével az Európai Unió intézményeitől, szerveitől és hivatalaitól, a tagállamok kormányaitól vagy bármilyen más szervezettől, illetve politikai párttól. A kormány vagy bármilyen más szervezet köteles tiszteletben tartani ezt az elvet, és nem kísérelheti meg az MNB, valamint szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

Az árstabilitás elérése és fenntartása mellett, illetve annak érdekében a bank a törvényben rögzített alapvető feladatait látja el, így:

- meghatározza és megvalósítja a monetáris politikát;
- kizárólagos jogosultként törvényes fizetőeszköznek minősülő bankjegyet és érmét bocsát ki, ideértve az emlékbankjegyet és emlékérmét is;
- a magyar gazdaság külső stabilitásának megőrzése érdekében hivatalos deviza- és aranytartaleket képez és kezeli azt;
- a devizatartalék kezelésével és az árfolyampolitika végrehajtásával kapcsolatban devizaműveleteket végez;
- felvigyázza a fizetési és elszámolási, valamint értékpapír-elszámolási rendszereket, ennek keretében felvigyázza a rendszer, valamint a központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet tevékenységét e rendszerek biztonságos és hatékony működése, továbbá a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében, továbbá az MNB tv.-ben meghatározott jogkörében részt vesz e rendszerek kialakításában;
- a feladatai ellátásához szükséges statisztikai információkat gyűjt és hoz nyilvánosságra;
- más felelős hatóságokkal együttműködve, támogatja a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitására vonatkozó politika hatékony kialakítását és vitelét; ennek érdekében különösen feltárja a pénzügyi közvetítőrendszer egészét fenyegető üzleti és gazdasági kockázatokat, elősegíti a rendszerszintű kockázatok kialakulásának megelőzését, valamint a már kialakult rendszerszintű kockázatok csökkentését vagy megszüntetését.

Az MNB számára ezeken túl törvény állapíthat meg feladatot, amelynek összhangban kell állnia az MNB-nek az MNB tv.-ben meghatározott jegybanki feladataival és felelősségével. A fentiekén túl az MNB egyéb tevékenységet csak elsődleges célja és a felsorolt alapvető feladatai teljesítésének veszélyeztetése nélkül – jogszabályban meghatározottak szerint – folytathat.

A jegybanki függetlenség jegyében az árstabilitás elérését és fenntartását szolgáló monetáris politikát, az annak érvé-

nyesítését szolgáló eszközöket a bank az MNB tv.-ben foglalt keretek között önállóan alakítja ki. Ilyen eszköz egyebek mellett, hogy az MNB számlavezetési körében betétet fogad el, és megfelelő biztosíték ellenében – az MNB tv. szerinti korlátozással – hitelt nyújt; nyílt piaci műveletek és visszavásárlási megállapodások keretében értékpapírokat vásárol, elad és közvetít az azonnali és származtatott piacokon; saját értékpapírokat bocsát ki; árfolyamokat, kamatokat befolyásol és meghatároz; értékpapírokat számítol le (visszleszámítol); szabályozza a kötelező tartalékot; vagy egyéb jegybanki eszközöket alkalmaz.

2.2. AZ MNB SZERVEI, VEZETŐI

Az MNB egyszemélyes részvénytársasági formában működő jogi személy. A részvénytársaságokra vonatkozó általános szabályokat, így a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény rendelkezéseit az MNB tekintetében az MNB tv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

A magyar államot mint részvénytulajdonost az államháztartásért felelős miniszter képviseli. Az MNB-ben közgyűlés nem működik.

A **részvényes** részvényesi határozattal jogosult dönteni az alapító okirat megállapításáról és módosításáról, a könyvvizsgáló megválasztásáról, visszahívásáról és díjazásának megállapításáról. 2012. január 1-jét követően a korábban a részvényes hatáskörébe tartozó egyes kérdések – így az MNB számviteli beszámolójának megállapítása, az osztalék fizetéséről való döntés meghozatala – az igazgatóság hatáskörébe tartoznak.

Az MNB elnökének, alelnökeinek, a Monetáris Tanács további tagjainak, továbbá a felügyelőbizottság tagjainak díjazását, szemben más részvénytársaságokkal – a függetlenség garanciájaként – nem a részvényes, hanem az MNB tv. határozza meg.

Ugyancsak az MNB tv. határozza meg az MNB szerveit, a következőképpen: Monetáris Tanács, igazgatóság, felügyelőbizottság.

Az MNB tv.-ben meghatározott feladatok tekintetében az MNB legfőbb döntéshozó szerve a **Monetáris Tanács**.

A Monetáris Tanács hatáskörébe tartozik:

- az MNB tv.-ben meghatározott alapvető feladatokkal kapcsolatos stratégiai döntés, ennek keretében: a tartalékra és a tartalék után fizetendő kamat mértékéről való döntés, az árfolyamrendszerrel kapcsolatos döntés, vala-

- mint a rendszerkockázatok feltárásával és kezelésével kapcsolatos jegybanki feladatokra vonatkozó döntés, ideértve a hitelintézeteknek sürgősségi helyzetben történő rendkívüli hitelnyújtásra, illetve az Országos Betétbiztosítási Alapnak való hitelnyújtásra vonatkozó döntést;

- döntés minden olyan további kérdésben, amit törvény a Monetáris Tanács kizárólagos hatáskörébe utal.

A Monetáris Tanács tagjai: az MNB elnöke mint a Monetáris Tanács elnöke, az MNB alelnökei, továbbá az Országgyűlés által hat évre választott tagok. A Monetáris Tanács legalább öt, legfeljebb kilenc tagból áll.

A Monetáris Tanács évente – az évi első ülésen – az MNB alelnökei közül elnökhelyetteset választ, aki az elnököt – rendelet kiadása kivételével – akadályoztatása esetén helyettesíti. 2012-ben a testület Karvalits Ferenc alelnököt választotta meg elnökhelyettesnek.

A Monetáris Tanács tagjai 2012-ben:

- Simor András elnök, a Monetáris Tanács elnöke,
- Karvalits Ferenc alelnök, a Monetáris Tanács elnökhelyettese,
- Király Júlia alelnök,
- Bártfai-Mager Andrea,
- Dr. Gerhardt Ferenc,
- Dr. Cinkotai János Béla,
- Dr. Kocziszky György.

Az MNB tv. új működési modellt is meghatározott: testületi irányítási és döntéshozatali mechanizmust vezetett be, megszüntetve a bank elnökének egyszemélyi felelősségét a Monetáris Tanács döntéseinek végrehajtásáért és a bank működésének irányításáért.

Ezen változás megkövetelte a bank teljes irányítási struktúrájában a döntéshozatali rend, a feladatkörök, hatás- és jogkörök áttekintését és a működésirányítási rend átalakítását, amire az MNB tv. által biztosított határidőn belül sor került.

Az igazgatóság 2012. március 29-i megalakulását megelőzően a testület hatásköreit az MNB elnöke vagy az általa átruházott hatáskörben eljáró személy gyakorolta a 2011. december 31-én hatályos jogszabályi rendelkezések alkalmazásával, az MNB tv.-nek megfelelően.

Az MNB tv. alapján a Monetáris Tanács döntéseinek végrehajtásáért, valamint az MNB működésének irányításáért az **igazgatóság** felel.

Az igazgatóság hatáskörébe tartozik:

- a Monetáris Tanács által hozott döntések végrehajtásának irányítása;
- az MNB számviteli beszámolójának megállapítása, az osztalék fizetéséről való döntés meghozatala;
- az üzletvezetésről és az MNB vagyoni helyzetéről szóló, a részvényesnek küldendő jelentés tervezetének jóváhagyása;
- az MNB szervezetével és belső irányításával összefüggő kérdések jóváhagyása;
- az MNB működésével, illetve feladatainak ellátásával kapcsolatos szakmai tervek és programok – ideértve a fejlesztési és működési költségtervet is – jóváhagyása;
- a felügyelőbizottság hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az MNB belső ellenőrzési szervezetének irányítása, valamint a belső ellenőrzés tapasztalatainak és tervének megtárgyalása;
- a munkaviszonyból származó jogokkal és kötelezettségekkel, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módjával, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjével összefüggő kollektív szerződés-módosítás és
- a számlavezetési jegybanki jogosultságokkal kapcsolatos döntések meghozatala.

Az MNB ügyvezető szerveként működő igazgatóság tagjai: a bank elnöke mint az igazgatóság elnöke és a bank alelnökei.

A Monetáris Tanács és az igazgatóság feladataira, működésének rendjére vonatkozó rendelkezéseket az MNB tv., a bank alapító okirata, szervezeti és működési szabályzata, illetve az e testületek által megalkotott ügyrendek tartalmazzák.

A bank MNB tv.-ben meghatározott cél- és feladatrendszerének megvalósítása és az MNB működésirányításának támogatása érdekében a bankban **döntéshozatalt támogató testületek** működnek, amelyek feladata: az igazgatósági tagok hatáskörébe utalt, az igazgatóság ügyrendjében meghatározott kérdésekben való döntéshozatal támogatása.

A **Pénzügyi rendszert felvigyázó bizottság** feladata, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer, a pénzügyi piacok, a pénzügyi infrastruktúra működésével kapcsolatos (az igazgató-

ság ügyrendjében kijelölt, a bizottság elnökeként eljáró igazgatósági tag hatáskörébe tartozó) jegybanki döntéseket a döntések előkészítésével, javaslatokkal, véleményezéssel támogassa.

Az **Eszköz-forrás bizottság (ALCO)** feladata, hogy a bank mérlegét érintő, devizában végzett tevékenységével kapcsolatos (az igazgatóság ügyrendjében kijelölt, a bizottság elnökeként eljáró igazgatósági tag hatáskörébe tartozó) jegybanki döntéshozatalt a döntések előkészítésével, javaslatokkal, véleményezéssel támogassa.

A **Tulajdonosi bizottság** feladata, hogy a bank befektetéseit érintő egyes döntési jogkörök gyakorlása során (az igazgatóság ügyrendjében kijelölt, a bizottság elnökeként eljáró igazgatósági tag hatáskörébe tartozó) a jegybanki döntéshozatalt a döntések előkészítésével, javaslatokkal, véleményezéssel támogassa.

Az MNB ellenőrzését a részvényes által megválasztott könyvvizsgálón kívül az Állami Számvevőszék és a felügyelőbizottság végzi.

Az **Állami Számvevőszéknek** az MNB feletti ellenőrzési jogköréről az Állami Számvevőszékről szóló törvény rendelkezik. Az Állami Számvevőszék ellenőrzi az MNB gazdálkodását és az MNB tv.-ben foglaltak alapján folytatott, az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét. E körben az Állami Számvevőszék azt ellenőrzi, hogy az MNB a jogszabályoknak, az alapító okiratának és a részvényes határozatainak megfelelően működik-e.

Az MNB **könyvvizsgálójának** a megválasztását, illetve visszahívásának kezdeményezését megelőzően az Állami Számvevőszék elnökének véleményét ki kell kérni. A könyvvizsgáló megválasztásáról és visszahívásáról, valamint díjazásának megállapításáról a részvényes részvényesi határozattal dönt.

A **felügyelőbizottság** az MNB tv. alapján a bank folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének szerve. A felügyelőbizottságnak az MNB tv.-ben meghatározott ellenőrzési hatásköre nem terjed ki a bank alapvető feladataira és azoknak az MNB eredményére gyakorolt hatására. Így a gazdasági társaságokról szóló törvényben a számvitelről szóló törvény szerinti beszámolóval összefüggésben előírt jelentését ezen korlátozásoknak megfelelően készíti el.

A felügyelőbizottság MNB tv.-ben meghatározott tagjai az Országgyűlés által választott elnöke, az Országgyűlés által választott további három tag, továbbá az államháztartásért

A Magyar Nemzeti Bank Monetáris Tanácsának tagjai

Karvalits Ferenc
általános hatáskörű alelnök,
a Monetáris Tanács elnökhelyettese

Símor András
elnök,
a Monetáris Tanács elnöke

Király Júlia
alelnök,
a Monetáris Tanács tagja

Bártfai-Mager Andrea
a Monetáris Tanács tagja

Dr. Gerhardt Ferenc
a Monetáris Tanács tagja

Dr. Cinkotai János Béla
a Monetáris Tanács tagja

Dr. Kocziszky György
a Monetáris Tanács tagja

A Magyar Nemzeti Bank felügyelőbizottságának tagjai

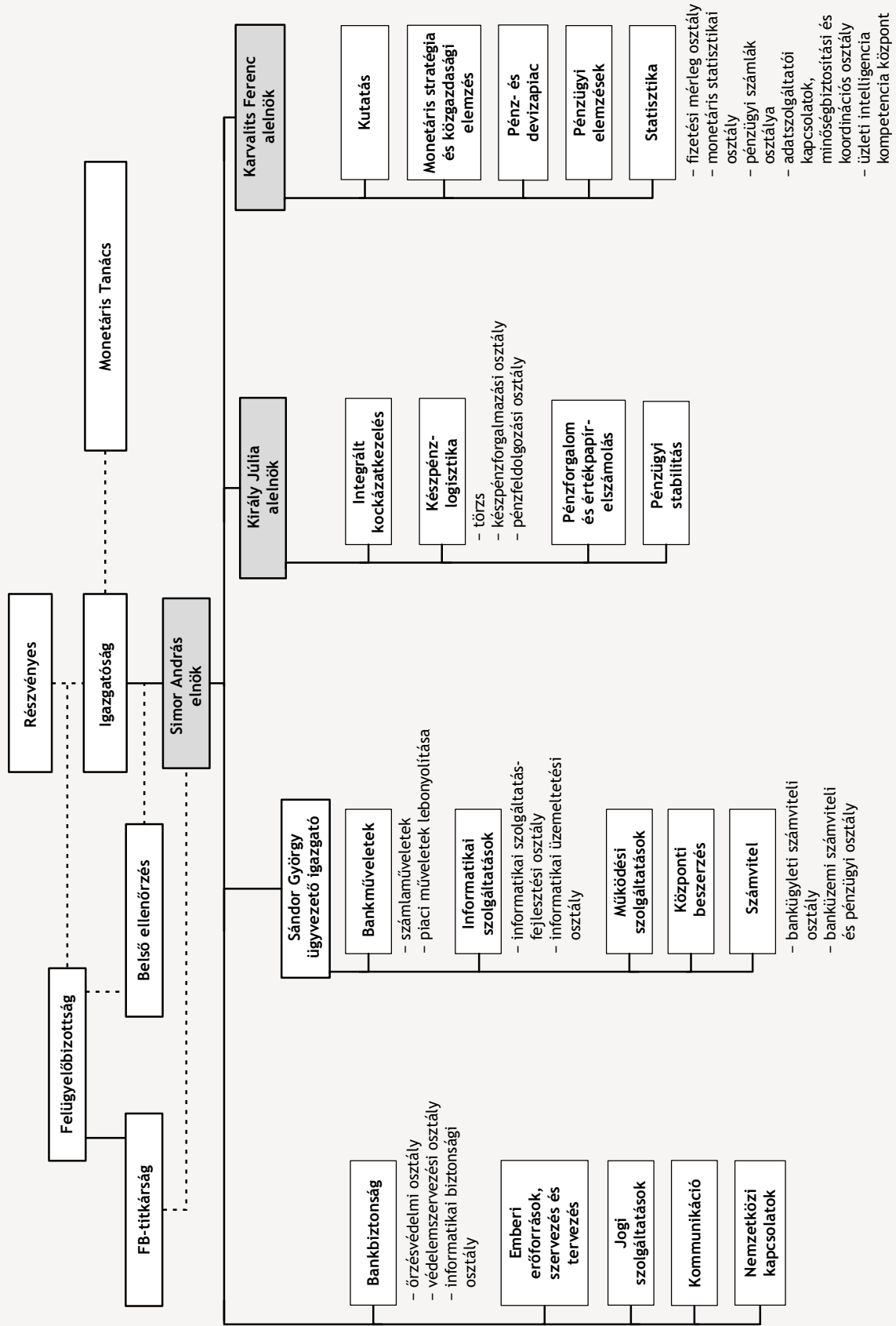
Balról jobbra: Varga István, Madarász László, Járai Zsigmond (elnök), Dr. Thuma Róbert (2012. november 15-ig), Dr. Róna Péter, Dr. Szényei Gábor András, Dr. Katona Tamás, Nátrán Roland (2012. június 30-ig).

Balról jobbra: Dr. Szényei Gábor András, Madarász László, Dr. Kandrács Csaba (2012. november 16-tól), Palotai Dániel (2012. július 1-től), Járai Zsigmond (elnök), Dr. Róna Péter, Varga István, Dr. Katona Tamás.

Szervezeti ábra

A Magyar Nemzeti Bank mint részvénytársaság szervezeti felépítése 2012. december 31.

□ Az igazgatóság tagjai

**A Magyar Nemzeti Bank Vezetői bizottságának
(2012. március 28-ig) és igazgatóságának
(2012. március 29-től) tagjai**

Karvalits Ferenc
alelnök

Simor András
elnök

Király Júlia
alelnök

Sándor György
ügyvezető igazgató
Vezetői bizottság tagja
(2012. március 28-ig)

Dr. Csentericsné Arnold Zsuzsanna
Emberi erőforrások, szervezés
és tervezés igazgató
Vezetői bizottság tagja
(2012. március 28-ig)

felelős miniszter képviselője és az államháztartásért felelős miniszter által megbízott szakértő.³ A felügyelőbizottság Országgyűlés által választott elnökét a kormánypárti, az Országgyűlés által választott további tagokat a képviselőcsoportok jelölik.

A tagok megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól, és az Országgyűlés megbízatásának megszűnéséig tart.

Az MNB felügyelőbizottságának tagjai 2012-ben:

- Járai Zsigmond, elnök,
- Dr. Katona Tamás,
- Madarász László,
- Dr. Róna Péter,
- Dr. Szényei Gábor András,
- Varga István,
- Nátrán Roland (az államháztartásért felelős miniszter képviselője 2012. június 30-ig),
- Palotai Dániel (az államháztartásért felelős miniszter képviselője 2012. július 1-jétől),
- Dr. Thuma Róbert (az államháztartásért felelős miniszter által megbízott szakértő 2012. november 15-ig),
- Dr. Kandrács Csaba (az államháztartásért felelős miniszter által megbízott szakértő 2012. november 16-tól).

Az Állami Számvevőszék és a felügyelőbizottság tekintetében közös, hogy jegybanki alapvető feladatot jelentő tevékenységek ellenőrzésére nem jogosultak.

2.3. A JEGYBANK SZERVEZETE

A bank szervezeti célkitűzése, hogy szakmailag és a működési feltételeket tekintve példamutató legyen és a legkiválóbb jegybankok közé tartozzon. 2007-ben elfogadott stratégiájának jelmondata: „A Magyar Nemzeti Bank a stabilitásért”. Ennek alapján a jegybank legfontosabb feladata biztosítani a gazdaság egészséges fejlődéséhez szükséges stabilitást az árstabilitás, a pénzügyi közvetítőrendszer, a fizetési rendszer és a fizetőeszköz stabilitása terén egyaránt.

A bankban 20 szervezeti egység működik az elnök és a két alelnök, illetve egy ügyvezető igazgató felügyelete alatt.

A munkaszervezet 2012. december 31-i felépítését a **szervezeti ábra szemlélteti.**

2.4. AZ MNB MINT A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉNEK TAGJA

Magyarország európai uniós csatlakozása az MNB számára a Központi Bankok Európai Rendszeréhez (KBER) történő csatlakozást is jelentette. A KBER az 1998 júniusában létrehozott, frankfurti székhelyű Európai Központi Bankból (EKB) és az EU-s tagállamok nemzeti jegybankjaiból áll, irányító testületei az Igazgatóság és a Kormányzótanács, utóbbi az EKB igazgatóságának tagjaiból, valamint az euroövezeti tagállamok jegybankelnökeiből áll. Az EKB harmadik döntéshozó szerve az Eurorendszer és az euroövezeten kívüli tagállamok jegybankjai közötti intézményes kapcsolatot biztosító Általános Tanács. A negyedévente ülésező testület tagja az Európai Központi Bank elnöke, alelnöke, valamint az EU összes tagországának első számú jegybanki vezetője. Az Általános Tanács elsődleges feladata az euroövezeti csatlakozás előkészületeivel kapcsolatos tanácsadás, az EKB-s konvergenciajelentések elfogadása és az ERM-II működésének nyomon követése. E tevékenysége keretében értékeli az ERM-II-ben részt vevő, euroövezeten kívüli fizetőeszközök és az euro bilaterális árfolyamának fenntarthatóságát, továbbá fórumot biztosít a monetáris és az árfolyam-politika összehangolására, valamint az ERM-II intervenciós és finanszírozási mechanizmusának kezelésére. Az Általános Tanács emellett közreműködik annak ellenőrzésében, hogy az uniós jegybankok és az EKB betartják-e a költségvetés monetáris finanszírozására, valamint az állami szektor pénzügyi intézményekhez történő privilegizált hozzáférése vonatkozó tilalmat, részt vállal az EKB tanácsadói funkciójának betöltésében, illetve a statisztikai adatok gyűjtésében, és ki kell kérni véleményét a számviteli és pénzügyi adatszolgáltatás szabályainak változásával, az EKB tőkejegyzési kulcsának megállapításával kapcsolatos kérdésekben is. Az Általános Tanács mandátuma akkor szűnik majd meg, ha valamennyi tagállam bevezette az eurót.

2012 során sem a KBER-tagok, sem az euroövezeti tagállamok száma nem változott. Horvátország 2013. júliusi EU-csatlakozására való tekintettel, a horvát jegybank képviselői 2011 decembere óta megfigyelői státusban részt vehetnek az Általános Tanács és a KBER-összetételben ülésező KBER-bizottságok ülésein.

A KBER-tagok egyben az EKB tulajdonosai is, a tulajdoni arányokat az egyes tagállamok EU-s GDP-ből való részese-
dése, valamint az EU teljes lakosságához viszonyított ará-

³ Az MNB tv. felügyelőbizottság tagjaira vonatkozó rendelkezései nem érintették a korábbi MNB tv. (2001. évi LVIII. tv.) szerinti felügyelőbizottsági tagok megbízatását.

nya szerint (az Európai Bizottság által összeállított statisztikai adatok alapján) határozzák meg. Az EKB alaptőkéje 2010. december 29. óta 10,76 milliárd euro.

Jelenleg az EKB alaptőkéjének 70 százalékát az euroövezeti jegybankok jegyzik, az alaptőke fennmaradó 30 százaléka pedig az euroövezeten kívüli tagállamok jegybankjai között oszlik meg. Ez utóbbi jegybankoknak tőkerészesedésük előre meghatározott, minimális százalékának befizetésével kell hozzájárulniuk az EKB azon működési költségeihez, melyek a KBER-tagság kapcsán merülnek fel. A hozzájárulás mértéke 2010. december 29-től a tőkerészesedés 3,75 százalékában került megállapításra (ezt megelőzően 7 százalék volt).

2011. január 1. óta az MNB EKB alaptőkéjéből való részese-dése (1,3856 százalék) és az ennek kapcsán befizetett tőke összege (5,591 millió euro) nem változott.

Az EKB döntéshozó szerveinek munkájában fontos szerepet játszanak a KBER-bizottságok, melyek alapvetően döntés-

előkészítő és koordinációs szerepet töltenek be a különböző jegybanki funkciók szerinti munkamegosztásban, lefedve a központi banki működés valamennyi területét, a monetáris politikától kezdve a kommunikáción át a statisztikai adatszolgáltatásig. A nem euroövezeti tagállamok központi bankjainak szakértői azokon a bizottsági üléseken vannak jelen, ahol a KBER egészét érintő és az Általános Tanács kompetenciájába tartozó kérdések szerepelnek napirenden. (A KBER-bizottságok, valamint az őket támogató további fórumok tevékenységét a 3.11. fejezet mutatja be.) A bizottságok egy évre előre meghatározott ütemterv szerint, átlagosan 4-5 alkalommal üléseznek és tanácskoznak a szakterületüket érintő aktuális kérdésekről.

Az MNB vezetői és illetékes szakértői továbbra is aktívan részt vesznek ezen bizottságok, illetve a bizottságok által létrehozott munkacsoportok tevékenységében. A KBER-bizottsági munka 2012-ben is rendkívül hasznos fóruma volt a szakmai munkának és tapasztalatcserének.

3. Beszámoló az MNB 2012. évi tevékenységéről

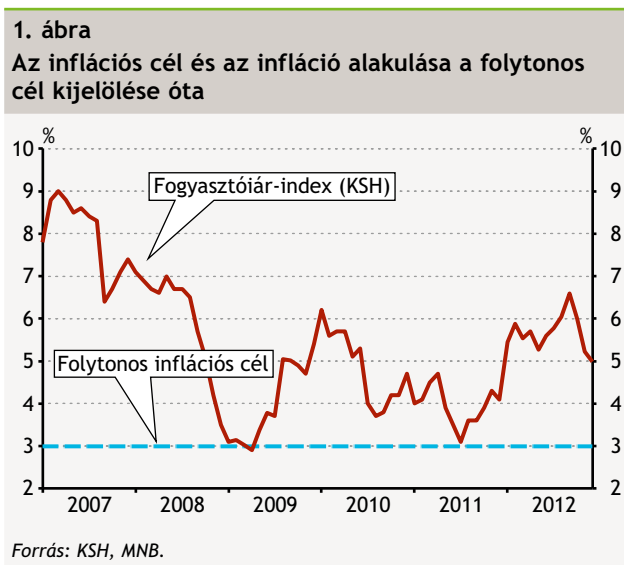
3.1. MONETÁRIS POLITIKA

A monetáris politika keretei

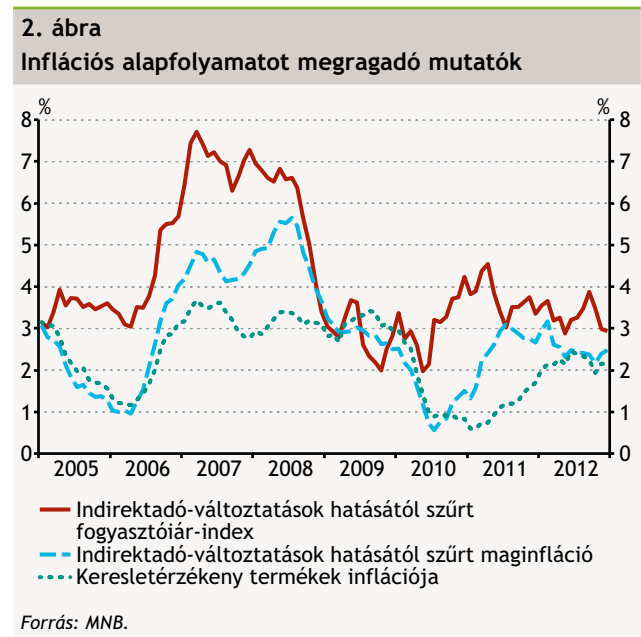
A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) a jegybank elsődleges céljaként az árstabilitás elérését és fenntartását jelöli meg. Az árstabilitás elérése érdekében 2001 óta az MNB az inflációs célkövetés rendszerében határozza meg a monetáris politikát. E rezsim keretében a Monetáris Tanács az árstabilitásnak megfelelő számszerű inflációs célt határoz meg, és a kitűzött inflációs cél elérését szolgáló monetáris politikát folytat. Az MNB folytonos inflációs célja 3 százalék. Ez a mérték elég alacsony ahhoz, hogy az infláció jóléti költségei ne legyenek magasak, ugyanakkor védelmet biztosítson a defláció kockázata ellen.

Inflációs folyamatok 2012-ben

Az éves átlagos infláció 5,7 százalék volt 2012-ben. Az inflációs cél teljesülésének értékelésekor a váratlan hatásokból fakadó ingadozásokat is figyelembe kell venni, ezért a 3 százalékos céltől legfeljebb ± 1 százalékponttal eltérő fogyasztóiár-index utólag elfogadható az árstabilitás szempontjából. 2012-ben az infláció az év egészében számottevően meghaladta az így kapott 3 ± 1 százalékos toleranciasávot.

A monetáris politika által jobban befolyásolható tételek inflációja a válság kezdete óta alacsony, ez azonban nem ellensúlyozta teljes mértékben a részben adóemelésekre, részben maginfláción kívüli tényezőkre visszavezethető inflációs nyomást. Az inflációs célt 2012-ben érdemben meghaladó infláció is elsősorban az indirektadó-emelések (a KSH kimutatása szerint ezek 2,2 százalékponttal emelték az éves indexet) és az aszály következménye. Az inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók továbbra is alacsony keresletoldali inflációs nyomást jeleztek. Az adóemelések ugyancsak hozzájárulhattak ahhoz, hogy a lakossági és elemelői inflációs várakozásokat mérő indikátorok a válság előtti magas szintek közelében ingadoztak, és a várható inflációs környezethez kapcsolódó bizonytalanság is magas.

A folyamatokat részletesebben elemezve megfigyelhető, hogy az inflációs alapfolyamatokat megragadó mutatók továbbra is elmaradtak a válság előtt jellemző szinttől, de a 2010-2011-es időszakban megfigyeltnél valamelyest magasabban alakultak. Ez arra utalhat, hogy az elhúzódó válság következtében a kihasználatlan kapacitások egy része leépült, így a gyenge belső kereslet dezinflációs hatása valamelyest mérséklődött. Ugyancsak érdemes kiemelni, hogy 2012-ben az év eleji indirektadó-emelés koordinált áremelést tett lehetővé, ami feltehetően ahhoz vezetett,

1. táblázat
A fogyasztóiár-index és komponensei

(százalékos változás az előző év azonos időszakához képest)

	2010	2011	2012	2012			
				I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év
Maginfláció	3,0	2,7	5,1	5,1	4,9	5,2	5,0
Feldolgozatlan élelmiszerek	6,6	4,3	6,8	-1,0	1,7	12,2	14,2
Járműüzemanyag és piaci energia	18,1	13,8	11,9	15,3	14,4	12,5	5,5
Szabályozott árak	6,2	4,0	4,7	5,4	4,7	4,9	4,0
Fogyasztóiár-index	4,9	3,9	5,7	5,6	5,5	6,1	5,4
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	2,6	3,8	3,5	3,6	3,3	3,8	3,3

Megjegyzés: A változatlan adótartalmú fogyasztóiár-indexnél a KSH az indirektadó-változások technikai hatásával korrigálja a fogyasztóiár-indexet. Egyes inflációs főcsoportok idősorai – néhány részétel 2012 eleji átcsoportosítása miatt – visszamenőleg is eltérhetnek a korábbi években publikálttól. Forrás: KSH, MNB.

hogyan az áremeléseket előre hozták. Ez tükröződhetett a piaci szolgáltatások inflációjának év eleji megugrásában, amely az év során fokozatosan mérséklődött. Hasonló mintázat figyelhető meg az iparcikkek inflációjának alakulásában, ahol az év eleji magasabb indexekhez – a koordinált áremeléseken túlmenően – a 2011 második felében végbe ment árfolyamgyengülés is hozzájárult. A költségsokkokra érzékeny élelmiszerárakat számottevően emelte a 2012-es kedvezőtlen időjárás. A költségsokkok lassú begyűrűzése a feldolgozott élelmiszerek áraiba ugyanakkor arra utal, hogy a mérséklődő lakossági kereslet az élelmiszerek piacán is korlátozhatja a kereskedők áremelési törekvéseit.

A fiskális politikai intézkedések 2012-ben is számottevően emelték az árindexet. Év elején az áfa- és jövedékiadó-emelés, év közepén pedig a telekommunikációs szolgáltatásokat érintő adó és a dohány jövedéki adójának újabb növelése közvetlenül emelte a fogyasztói árakat. Az árakat közvetlenül emelő adóintézkedéseken túlmenően a fiskális politika közvetetten is hozzájárult az infláció emelkedéséhez. A kompenzációval nem érintett adminisztratív béremelések a romló konjunkturális környezetben számottevően emelték az egységnyi kibocsátásra eső munkaerő költségét, ami költségoldalról jelenthetett inflációs nyomást. Ugyanakkor a szabályozott árak alakulása 2011-hez hasonlóan 2012-ben is visszafogott volt, ami a mérsékeltebb infláció irányába hatott.

Monetáris politika

A monetáris politikai döntések egyik alapvető sajátossága, hogy csak több negyedéves késéssel hatnak a fogyasztói árak alakulására. Ennélfogva a döntéshozatal során elengedhetetlen az előre tekintő magatartás, azaz a gazdasági folyamatok jövőben várható legvalószínűbb kimenetelének

megbecslése. Az inflációs célkövetés rendszerében erről a negyedévente készülő, kétéves makrogazdasági előrejelzés ad fontos támpontot a döntéshozók számára. A monetáris politika ugyancsak törekszik arra, hogy inflációs céljának teljesítése ne járjon szükségtelenül nagy reálgazdasági áldozattal. Ennek megfelelően a költségsokkok – például indirektadó-emelések és az olajárak – közvetlen, rövid távú inflációs hatására jellemzően nem reagál, hanem a másodkörös, hosszabb távon kibontakozó hatások kialakulását próbálja meggátolni.

A 2011 második felében megnövekedett globális kockázatterület és a hazai pénzügyi piaci eszközök kedvezőtlen megítélése jelentősen korlátozta a monetáris politika mozgásterét. A kedvezőtlen pénzügyi piaci környezet 2012 elején is fennmaradt, ugyanakkor a Monetáris Tanács úgy ítélte meg, hogy a 2011 végén 7 százalékra emelkedő irányadó kamattal kellően magas ahhoz, hogy elősegítse a hazai pénzügyi piacok stabilizálódását. A márciusi inflációs jelentés előrejelzését a Monetáris Tanács úgy értékelte, hogy a gyenge kereslet a lazítás mellett szól, az inflációs folyamatok azonban körültekintő monetáris politikát indokolnak. A fogyasztói árak az év első hónapjaiban a vártnál nagyobb mértékben növekedtek, ami egyrészt az indirektadó-emelések erőteljesebb begyűrűzésére utalt, másrészt – a visszafogott belső kereslet ellenére – a romló profithelyzetű vállalatok is részben áthárították a gyenge árfolyam és az emelkedő nyersanyagárak költségeit. A Monetáris Tanács a márciusi kamatdöntést követő közleményében az inflációs alapfolyamatoktól és a kockázati megítélés javulásától tette függővé a csökkentési ciklus beindítását.

A második negyedévben beérkező adatok a növekedési kilátások számottevő romlását jelezték. Az év eleji kedvezőtlen inflációs tendenciák nem folytatódtak, amihez a

világpiaci nyersanyagárak mérséklődése is hozzájárult. Ennek ellenére az inflációs kilátások átmenetileg romlottak. A költségvetés stabilizálása érdekében a kormány áprilisban újabb intézkedéscsomagot jelentett be. Az intézkedések egy része a vállalatok termelési költségeit emeli, amelyek fokozatosan épülhetnek be a fogyasztói árakba. A fentieket mérlegelve a Monetáris Tanács a második negyedévben sem változtatott az alapkamaton. Júniusi közleményében a tanács jelezte, hogy a változékony kockázati környezet és a célt hosszabb időszakon keresztül meghaladó infláció óvatos monetáris politikát indokol, kamatcsökkentésre csak a kockázatok mérséklődését követően kerülhet sor.

A pénzügyi és makrogazdasági folyamatok a harmadik negyedévben fokozták a monetáris politika dilemmáját. A kockázati megítélés számottevő javulása és a reálgazdasági kilátások folytatódó romlása lazább, a gyenge kereslet ellenére sem mérséklődő inflációs folyamatok pedig változatlan monetáris kondíciók mellett szóltak. Ezeket a tényezőket mérlegelve, a júliusi tartást követően a Monetáris Tanács augusztusban a kamatcsökkentési ciklus elindítása mellett döntött. A Monetáris Tanács szeptemberi állásfoglalásában kifejtette, hogy a kamatdöntések meghozatalakor kiemelt jelentősége van a középtávú inflációs kilátásoknak. A tanácstagok többsége úgy értékelte, hogy a potenciális növekedés lassulása ellenére a gazdaságot továbbra is számottevő kapacitásfelesleg jellemzi. A gyenge belső kereslet emiatt érdemben tompítja a költségsokkok inflációs hatását, melyek lecsengése után az inflációs cél teljesülni fog. Szeptemberi állásfoglalásában a Monetáris Tanács jelezte, hogy a kamatcsökkentés folytatására akkor kerülhet sor, ha a kedvező pénzügyi piaci folyamatok tartósak és a középtávú inflációs kockázatok mérsékeltek maradnak.

A negyedik negyedévben a globális kockázati étvágy tovább erősödött, ami érdemben mérsékelte a magyar kockázati felárakat, növelte a monetáris politika mozgásterét és lehetővé tette a kamatcsökkentések folytatását. A Monetáris Tanács többsége decemberi állásfoglalásában is úgy értékelte, hogy a kihasználatlan kapacitások magas szintje ellensúlyozza a középtávú inflációs kockázatokat. A gyenge keresleti környezetben a kormányzati intézkedések költség-növelő hatásához a vállalati szféra visszafogott árazás mellett kénytelen alkalmazkodni. Decemberi állásfoglalásában a Monetáris Tanács jelezte, hogy további kamatcsökkentésre kizárólag akkor kerülhet sor, ha a kedvező pénzügyi piaci folyamatok folytatódnak, és a beérkező adatok megerősítik, hogy az inflációs cél a monetáris politika horizontján elérhető.

A monetáris politikai eszköztár változásai

Forintpiaci eszköztár

Új eszközök

2012. február 15-én a bankok hitelezési képességének erősítése érdekében a jegybank két új, aktív oldali monetáris politikai eszközt hirdetett meg: az MNB egyrészt kétéves lejáratú fedezett hitellel, másrészt új, univerzális jelzáloglevél-vásárlási program indításával kész ellensúlyozni a bankok hitelezési képességének elmúlt időszakban megfigyelt gyengülését. Továbbá az MNB szélesítette a jegybanki hiteleszközök biztosítékául szolgáló befogadható fedezetek körét.

Kétéves hitel

A 2012. április 3-tól minden naptári hónap első keddi munkanapján meghirdetett kétéves futamidejű hitel lehetőséget ad a hitelintézeteknek, hogy a lejáratú összhangjuk javításán keresztül megerősítsék a mérlegüket. 2012. október 2-i hatállyal az MNB enyhített a hiteleszköz feltételein. Ettől kezdve a hitel futamideje alatt a hitelfelvevőnek az általa nyújtott belföldi kereskedelmiingatlan-hitelekkel csökkentett, nem pénzügyi vállalati hitel-állományt és a nettó nem pénzügyi vállalati refinanszírozási hitelállományt szükséges legalább a 2012. június 30-i szinten tartania. Ugyanekkor limitrendszerrel vezetett be a jegybank, valamint enyhített a tenderfeltételek nemteljesítése esetén kiszabandó szankción is.

Az értékpapír-fedezet melletti, változó kamatozású, a futamidő alatt érvényes mindenkorai jegybanki alapkamattal megegyező kamatköltségű hitelből év végéig összesen 122 milliárd forintot nyújtott az MNB a hitelintézetek számára. Az eszköz mérsékelt igénybevétele mögött egyrészt a bankok továbbra is alacsony hitelezési hajlandósága állhat. Másrészt 2012 elejéhez képest számottevően javult likviditási helyzetük, melyet az is alátámaszt, hogy az MNB hitelezési felmérései szerint 2012 második negyedévével a hitelintézetek likviditási helyzete már nem indokolja a hitelezési feltételek szigorítását. A hitelezési hajlandóság erősödéséig a kétéves hitel tehát elsősorban védőháló funkciót tölthet be.

Jelzáloglevél-vásárlás

A lakossági hitelnújtás élénkítéséhez a jegybank univerzális jelzáloglevél-vásárlási program elindításával próbál hoz-

zárulni. A 2010. évi jegybanki program tapasztalatai alapján az MNB a forint-jelzáloghitelezéshez kapcsolódó banki forrásbevonást csak megfelelő kibocsátási hajlandóság esetén tudná elsődleges piaci vásárlásokkal hatékonyan támogatni. Ebben előrelépést jelenthet, ha sikerül törvényben megteremteni az univerzális jelzáloglevél-kibocsátási jogot.

Fedezeti kör

Az MNB a hitelintézetek likviditási pufferének bővítése érdekében 2012. április 16-tól szélesítette a jegybanki hitelműveletek fedezeti körét:

- bizonyos értékpapírok esetében a korábban kizárólag megengedett forintdenomináció mellett engedélyezi a devizadenominációt is;
- az értékpapír kibocsátójának hitelminősítésével szembeni elvárást enyhítette;
- hitelműveleteinél fedezetként elfogadja a BÉT-en kívüli egyéb szabályozott és az MNB által elfogadott nem szabályozott piacra bevezetett vállalati kötvényeket és forint-jelzálogleveleket is.

Az újonnan bekerülő papírok közel 150 milliárd forinttal bővítették a fedezeti kört. Az MNB a vállalt kockázatainak alacsony szinten tartása érdekében 2012. április 16-tól módosította a napi fedezetértékelés során alkalmazott befogadási mértékeket is.

A bankrendszer forintlikviditás-kezelése

Mivel a jegybank irányadó eszköze – a kéthetes jegybanki kötvény – egyben a likviditástöbblet lekötésének eszköze is, optimális esetben a bankrendszer fölös likviditását a kéthetes kötvényben köti le, és csak kismértékben veszi igénybe az egynapos jegybanki betéti rendelkezésre állást. Ugyanakkor a 2008-as válságot követő időszakban, az óvatos likviditáskezelésből adódóan, a bankrendszer folyamatosan és számottevő mértékben vette igénybe az MNB egynapos betéti eszközét. 2012 második félévében azonban ez a túlzott óvatosság mérséklődött. Ezt tükrözte például, hogy több hónapban is megfigyelhető volt, hogy a hitelintézetek hó elején a szokásosnál jóval alacsonyabb egyenleget tartottak elszámolási betétszámlájukon, azaz kisebb volt a túltartalékolás.

2012. novemberben – a félévente változtatható kötelező tartalékráták aktuális felülvizsgálatát követően – a bank-

rendszerszintű átlagos kötelező tartalékráta 2,84 százalékra emelkedett. A rugalmas kötelező tartalékrendszernek az átlagolási mechanizmus révén fő célja továbbra is a rövid lejáratú bankközi hozamok volatilitásának a mérséklése.

Devizalikviditást nyújtó eszközök

Devizatenderek

2012. február 27-én lezárultak a végtörlesztéshez kapcsolódó jegybanki euroeladási tenderek. 2011. október 3-tól hetente tartott devizaeladási tendert az MNB, melyek során összesen 810 milliárd forintnyi eurót allokált a hitelintézetek számára. Ők ebből összesen 781 milliárd forintnyit vásároltak meg a jegybanktól, míg a maradék mennyiséget – amelyet egynapos lejáratú és folyamatosan megújuló FX-swapon kihelyeztek az MNB felé – március 12-én véglegesen visszaváltották a jegybanknál. A devizatenderek célja a forint árfolyamának védelme és a hitelintézetek végtörlesztésből fakadó kockázatainak mérséklése volt.

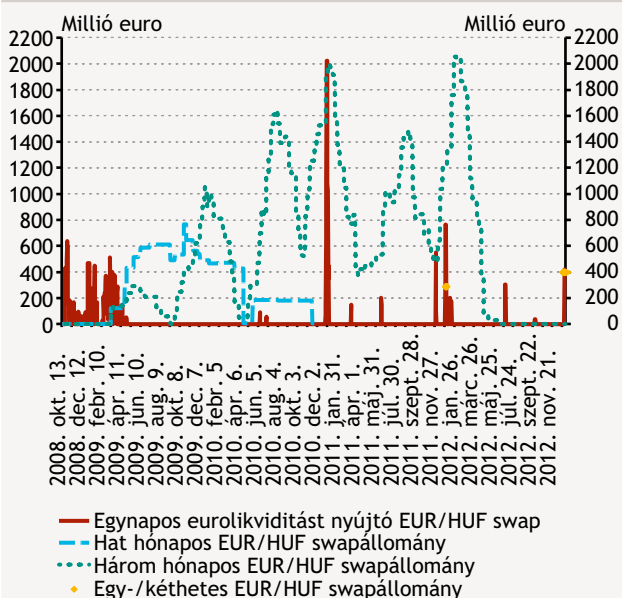
Május 15. és június 15. között új devizaeladási tendert működtetett az MNB. A törlesztési késedelemmel érintett devizakölcsönök törvényben előírt forintra váltásához szükséges eurót vehették meg az MNB-től a hitelintézetek, alapvetően szintén az árfolyam védelme és a hitelintézetek kockázatainak mérséklése céljából. Ez utóbbi program az elsőtől képest kevésbé terhelte a jegybank devizatartalékát: a teljes 438 millió eurós vonatkozó devizahitel-állományból 178,1 millió euro konverziójáról értesítették a hitelintézetek az MNB-t, és ehhez az MNB összesen 36 millió eurót allokált a bankrendszer számára.

FX-swap eszközök

2012. január végén – a jelentősen megemelkedő FX-swap piaci felárak következtében – historikus csúcstra, 2055 milliárd euróra nőtt az MNB három hónapos lejáratú eurolikviditást nyújtó EUR/HUF FX-swap eszközének kintlévő állománya. Később, a piaci viszonyok konszolidációjával az állomány leépült, és júniusra teljesen megszűnt. Az egynapos eurolikviditást nyújtó EUR/HUF instrumentumot január mellett – a negyedév végi pozíciózárásokhoz kapcsolódóan megugró piaci felárak miatt – június, szeptember és december végén is igénybe vette a bankrendszer. 2011-hez hasonlóan 2012 végén is meghirdetett a jegybank egy rövid, ezúttal kéthetes lejáratú eurolikviditást nyújtó EUR/HUF FX-swap eszközt, melyen összesen 400 millió eurót allokált a bankrendszer részére. Az éven túli lejáratú devizaswapok felára – párhuzamosan hazánk szuverén CDS-felárának csökkenésével – összességében ereszkedett az év során.

3. ábra

A jegybank FX-swap eszközeinek igénybevétele
– nyitott állományok

Forrás: MNB.

3.2. A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTŐRENDSZER STABILITÁSA

Az MNB tv. értelmében az MNB más felelős hatóságokkal (elsősorban a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével [PSZÁF] és a Nemzetgazdasági Minisztériummal) együttműködve támogatja a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitására vonatkozó politika hatékony kialakítását és vitelét. Ennek érdekében feltárja a pénzügyi közvetítőrendszer egészét fenyegető üzleti és gazdasági kockázatokat, elősegíti a rendszerszintű kockázatok kialakulásának megelőzését, valamint a már kialakult rendszerszintű kockázatok csökkentését vagy megszüntetését. A jegybank a stabilitási jelentésben teszi közzé a pénzügyi stabilitási kockázatokat feltáró rendszeres munkájának összefoglalóját és a lehetséges kockázatcsökkentő javaslatokat.

Ennek jegyében 2012-ben is kétszer publikálta az MNB *Jelentés a pénzügyi stabilitásról* (a továbbiakban: stabilitási jelentés) című kiadványát, továbbá negyedéves gyakorisággal a hitelezési felmérés eredményeit. 2012-ben a hazai pénzügyi rendszert fenyegető kockázatok közül számos mérséklődött, így a hazai pénzügyi rendszer likviditásának és tőkéjének sokk-ellenállóképessége kielégítő, ugyanakkor csak nagyon korlátozottan tölti be a pénzügyi források köz-

vetítésére vonatkozó funkcióját, hiszen az alacsony hitelezési hajlandóság miatt a vállalati hitelezés terén erősen prociklikus hatást fejt ki. Ez a kontrakciós hatás várhatóan fennmarad a pénzügyi rendszer külső környezetében és belső működésében azonosított kockázatok miatt, és ez a jelenleg kielégítő sokk-ellenállóképességet a jövőben gyengítheti. A 2012. novemberi stabilitási jelentésben módszertani újjáértékelésként a pénzügyi stabilitás jelenlegi állapotának értékelése négy kiemelt pénzügyi stabilitási index segítségével történt.

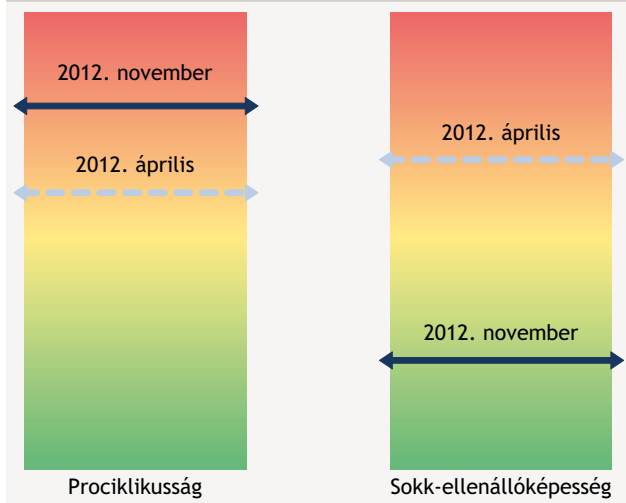
A 2011 végén elfogadott MNB tv. makroprudenciális jogkört biztosít a jegybanknak a legjobb nemzetközi gyakorlatnak megfelelően. A jegybank elnöke felhatalmazást kapott ezzel a jogkörrel arra, hogy rendeletet adjon ki a Monetáris Tanács döntése alapján – kizárólag törvényben vagy kormányrendeletben nem szabályozott területeken – a rendszerszintű kockázatok felépülésének megakadályozása vagy a kockázatok csökkentése érdekében. A törvényben lefektetett feladatának megfelelően 2012 folyamán az MNB megkezdte a hazai makroprudenciális stratégia keretrendszerének kidolgozását, feltérképezte a makroprudenciális eszköztár bővítésének lehetséges irányait, és koncepciókat dolgozott ki a makroprudenciális feladatok végrehajtására, figyelembe véve az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT; European Systemic Risk Board – ESRB) ajánlásait.

A jegybank az idei évben is aktívan támogatta a Pénzügyi Stabilitási Tanács (PST) munkáját. A tanácsot a nemzetgazdasági miniszter, a PSZÁF elnöke és az MNB elnöke alkotja. 2012 folyamán rendszeresen áttekintették a magyar pénzügyi rendszerben feltárt kiemelt pénzügyi stabilitási kockázatokat, a pénzügyi közvetítőrendszert érintő szabályozási feladatokat, az Európai Unió által kidolgozott bankuniós javaslatcsomagot, valamint a hazai bankrendezési szabályozás aktualitásait.

A pénzügyi közvetítőrendszer legfontosabb folyamatai

A MNB 2012. április 26-án, valamint november 5-én publikálta a stabilitási jelentését. A 2012. novemberi, megújult stabilitási jelentésben a bank a pénzügyi stabilitás állapotának értékelését négy kiemelt pénzügyi stabilitási index segítségével végezte el és mutatta be. Ezek az indexek egy adott állapotot mutatnak, így a pénzügyi stabilitást veszélyeztető jövőbeli kockázatok tekintetében nem minden esetben hordoznak információt. A pénzügyi stabilitási kockázatok értékelése így továbbra is kvalitatív módon történik. Az indexcsalád két részre bontható: a pénzügyi rendszer gazdasági növekedést támogató funkcióját (prociklikus-

4. ábra
Pénzügyi stabilitási hőábra

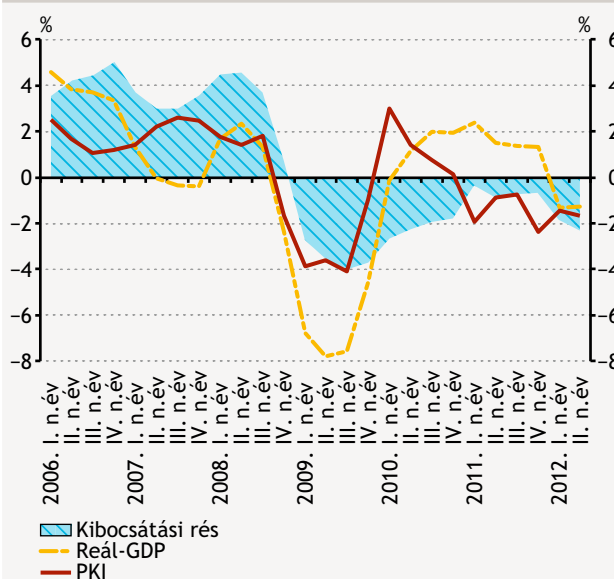
ságot) és sokk-ellenállóképességet mérő mutatók.⁴ A sokk-ellenállóképességet három részmutató (Rendszerszintű Pénzügyi Stressz Index – REPSI; Likviditási Stressz Index – LSI; Tőke Stressz Index – TSI) legrosszabb értéke közelíti.⁵ A prociklikusság mértékét megadó első hőábra a Pénzügyi Kondíciós Index (PKI) nagysága alapján számolható, míg a sokk-ellenállóképesség nagyságát megadó második hőábra az utóbbi három index által jelzett szintek közül a legrosszabb alapján készül.

A pénzügyi rendszer akkor látja el megfelelően funkcióját, ha képes elnyelni a sokkokat, és hitelezéssel támogatja a gazdasági növekedést. A hazai pénzügyi rendszer likviditásának és tőkéjének sokk-ellenállóképessége kielégítő, ugyanakkor a pénzügyi rendszer csak nagyon korlátozottan tölti be a pénzügyi források közvetítésére vonatkozó funkcióját, hiszen az alacsony hitelezési hajlandóság miatt a vállalati hitelezés terén erősen prociklikus hatást fejt ki.

Az MNB pénzügyi stabilitási kockázatként azonosította, hogy a hazai bankrendszer nem támogatja a gazdaság növekedését. A PKI értéke – amely a pénzügyi közvetítőszektor (bankrendszer) hozzájárulását mutatja a reál-GDP éves növekedési üteméhez – arra utal, hogy a bankrendszer erősen prociklikus. A PKI nagy negatív értéket vesz fel, miközben a kibocsátási rés is negatív. A pénzügyi rendszer tehát kontrakciós, azaz gyenge hitelkínálatával mélyíti a gazdaság visszaesését.

A szigorú hitelezési feltételek – főként a vállalati piacon – már hosszú ideje hitelszűkítést okoznak. A két legutolsó hite-

5. ábra
Pénzügyi Kondíciós Index (PKI), a reál-GDP és a kibocsátási rés

Megjegyzés: Ha a PKI előjele megegyezik a kibocsátási rés előjelével, akkor a bankrendszer prociklikus. A PKI a gazdasági növekedéshez való hozzájárulást jelenti, ha negatív, akkor mérsékli, ha pozitív, akkor növeli a GDP-t.

lezési felmérés már nem a hitelezési képesség (likviditás és tőkehelyzet), hanem a csökkenő hitelezési hajlandóság miatt jelez további szigorítást. A szigorodó feltételeket a gazdasági kilátásokkal és iparág-specifikus problémákkal magyarázták a bankok. A vállalati szegmensben a mérséklődő hitelezési aktivitás irányába mutat a visszaeső beruházások és a romló üzleti bizalom miatt szűkülő hitelkereslet is.

A vállalati hitel-piacca szemben a lakossági piacon elsősorban keresleti tényezők dominálnak. A gyenge lakossági hitelkereslet a bizonytalan jövedelemkilátásokkal, valamint a mérlegkiigazítással hozható összefüggésbe. A válság előtti túlzott eladósodottság miatt a lakosság hitelfelvételi kedve jelenleg nagyon alacsony. A lakossági szegmensben a hitelezési felmérések alapján a háztartási hitelek feltételei enyhültek 2012 második és harmadik negyedévében, így némi korrekció következett be a 2011 végi széles körű szigorításokban. A hitelkínálati tényezők a jövőben tovább javulhatnak, főként a jelzáloghitel-piacon, a megjelent és 2013 elején az igényeknek megfelelően tovább módosított, államilag támogatott konstrukcióknak köszönhetően, melyek a hitel első négy-öt évére a jelenleginél 4-5 százalékponttal alacsonyabb kamatköltségűek.

⁴ A pénzügyi stabilitási kockázatok alacsonyak, ha a prociklikusság alacsony, azaz a bankrendszer nem hátráltatja, hanem segíti a gazdasági növekedést és sokk-ellenállóképessége magas, azaz a külső sokkokat képes úgy elnyelni, hogy működése zavartalan maradjon.

⁵ Az indexcsalád leírását lásd: MNB (2012): Módszertani leírás a kiemelt pénzügyi stabilitási indexekről. Jelentés a pénzügyi stabilitásról, november.

2012 első félévének folyamán mind a vállalatoknál, mind a háztartásoknál folytatódott a nemteljesítő hitelek arányának növekedése. A vállalati hitelek esetében ez tényleges portfólióromlás eredménye volt, a portfóliótisztítás üteme még mindig nagyon alacsony. A vállalati portfólión belül a 90 napnál nagyobb késétségben levő ügyfelek aránya az első félévi nagy növekedés után marginálisan csökkent a harmadik negyedévben. A nemteljesítő állomány szintjének emelkedése miatt egyre fontosabb, hogy ezek a hitelek megfelelő értékvesztéssel legyenek fedezve. Ez mind a finanszírozási kockázatot csökkenti, mind pedig annak kockázatát, hogy egy esetleges sokk esetén kiugró veszteséget kelljen elszenvednie a bankrendszernek. Döntően a projekthiteleknel és az átstrukturált deviza-jelzáloghitelek esetében az elszámolt értékvesztés és a fedezetek értéke alapján alulfedezettség valószínűsíthető.

A háztartásoknál az első félévben a végtörlesztés miatti állománycsökkenés jelentős mértékben rontotta a portfólióminőséget. A harmadik negyedév folyamán hosszú idő után először csökkent a nemteljesítő hitelek aránya a háztartási portfólión belül. A csökkenésben jelentős szerepe volt az állami programoknak és a bankok saját hatáskörben végrehajtott forintra váltásainak is. 2012-ben új átfogó program indult, amelynek elkészítésébe a kormány az MNB-t is bevonta. A program legfontosabb elemei a kedvezményes árfolyamgát és a nemteljesítő deviza-jelzáloghitelek forintosítása volt. A nemteljesítő hitelek forintra váltásának keretében 23 milliárd forintnyi hitelt váltottak át a bankok forintra (a programra jogosult állomány 17,5 százaléka). Emellett néhány bank a programon túl is váltott át hiteleket forintra adósságelengedéssel bankadók kedvezmény igénybevétele mellett, ez 25 milliárd forintnyi állományt érintett. Összességben 48 milliárd forint hitel került átváltásra, ami a nemteljesítő hitelállomány 6,4 százaléka. Az átváltás nemcsak az adósság elengedése miatt lehetett pozitív hatással a nemteljesítő állományra, hanem néhány hitel így újra teljesítővé válhatott. Ugyancsak a javulás irányában hatott az árfolyamgát növekvő igénybevétele. Az árfolyamgátban részt vevő hitelek állománya november végén már meghaladta a 800 milliárd forintot, ami az átstrukturált hiteleket is figyelembe véve a jogosult deviza-hitelállomány 28 százaléka. A Nemzeti Eszközkezelő Zrt. működésének még mindig marginális a hatása, hiszen a szerződések többnyire előkészítés alatt vannak.

A hazai bankrendszer nyeresége minimális, ami versenyhátrányt jelent a régiós forrásallokációban. A bankrendszer 2012. szeptember végéig kumulált adózás előtti eredménye 6 milliárd forint volt, ami lényegesen elmaradt az előző évi időarányos 109 milliárd forintos profittól. A ROE, ROA jövedelmezőségi mutatók továbbra is negatív tartományban vannak, így a jövedelmezőség nemzetközi összehasonlítás-

ban is rendkívül alacsony, ez továbbra is jelentős jövedelmezőségi versenyhátrányt jelez. A bankrendszeren belül a jövedelmezőség aszimmetriája kiemelkedően nagy. Az összes pozitív eredmény 53 százaléka három banktól származik, míg a három legnagyobb veszteséggel rendelkező bank adja az összes bankrendszeri bruttó veszteség 79 százalékát. A hazai bankrendszer kamatmarzsa ugyanakkor nemzetközi összehasonlításban igen magas, ami középtávon a költségek csökkenése esetén biztosíthatja a hazai bankrendszer régiós összehasonlításban kedvező jövedelmezőségének helyreállítását. Előre tekintve, a jövedelmezőséget két tényező negatívan befolyásolja: egyrészt 2013-ban is fennmarad a teljes összegű bankadó, másrészt jelentős annak a kockázata, hogy a nemteljesítő hitelek után pótlólagos értékvesztés elszámolása válhat szükségessé.

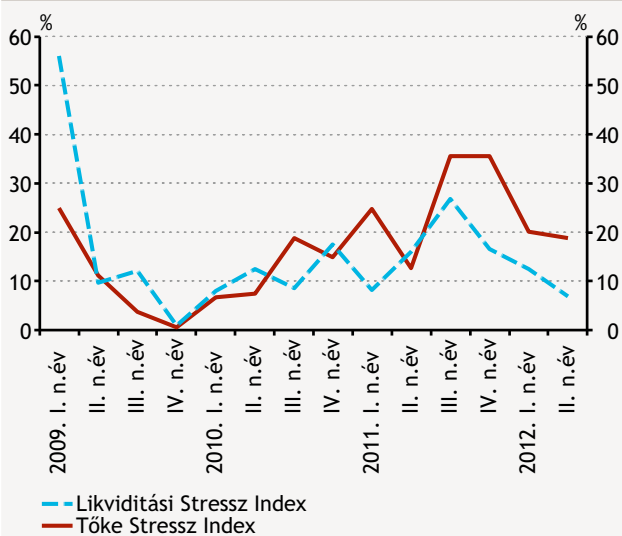
Jelenleg a bankok a kamatmarzs emelésével részben ellensúlyozzák a növekvő veszteségeket – ez azonban hosszabb távon nem fenntartható. Régiós összehasonlításban a hazai bankrendszer kamatmarzsa már most is a legmagasabb. A növekvő kamatmarzs magasabb (hitel-) adósságterhet jelent a most még teljesítő ügyfeleknek, ami visszahatva a portfólió minőségére rontja azt, valamint kisebb fogyasztást és gazdasági növekedést eredményez. Ez negatív spirált indíthat el: rosszabb portfólió, az ezt kompenzáló növekvő kamatmarzs, gyengébb gazdasági növekedés egymást erősíthetik. Mindez nem fenntartható folyamathoz vezethet.

A hazai bankrendszer külföldi forrásainak kiáramlása továbbra is dinamikus, miközben a bankrendszer swappiaci ráutaltsága a mérséklődés ellenére is magas. A külföldi tulajdonosok magatartását a bankok stabilitásának megőrzése és a tőkeáttétel csökkentése miatt kettősség jellemzi: miközben tőkeinjekciót hajtanak végre (2009 elejétől 2,4 milliárd euro tőkeemelés), ennél nagyobb volumenben csökken a hazai leánybankok finanszírozása (2009 elejétől 2012 szeptemberéig a hazai leánybankoknál 10 milliárd euro csökkenés az anyabanki és 16 milliárd euro a teljes külföldi finanszírozásban). A külső források kiáramlása jelenleg is dinamikus. Ugyanakkor a forint árfolyamának erősödése, a devizaswap-állomány és a CDS-felárak csökkenése miatt – ellentétben a 2011 végi eseményekkel – ez nem okozott likviditási feszültséget. A külföldi források kiáramlása részben természetes folyamatnak tekinthető, hiszen a lakosság devizahitel-állományának leépülése kisebb mértékű külföldi forrásokra való ráutaltságot eredményez. Ugyanakkor a külföldi források csökkenése gyorsabb a fundamentálisan indokoltnál, így az nemcsak következménye, hanem részben okozója is a hitelezés visszaesésének. Az erős kiáramlás a hazai vállalati hitelezés visszaeséséhez járul hozzá. Ennek a folyamatnak a megállítása és a vállalati hitelezés beindítása kulcsfontosságú a gazdaság potenciális növekedése szempontjából.

A bankok tőkeellátottsága 2012-ben tovább javult, a tőkemegfelelési mutató a 2011. december végi 13 százalékos szintről 2012 szeptemberére 14,7 százalékra emelkedett. A növekedést alapvetően a tőkeemelések és a hitelállomány csökkenése okozta, míg ellene hatott a negatív eredmény. A rendszerszintű mutató közel duplája ugyan a törvényi minimumnak, de kedvezőtlen, hogy a tőkepufferek továbbra is koncentráltak, miközben a belső tőkeakkumuláció is gyenge.

A stressztesztek időbeli összehasonlíthatóságát biztosító Tőke Stressz Index (TSI) lényegesen csökkent. Az index előre tekintő jellegű, a bankok korábbinál magasabb fiskális terhelését figyelembe veszi, és a nemteljesítő hitelek jelenleginél magasabb értékvesztéssel való fedezettségét feltételezi. A Likviditási Stressz Index (LSI) is alacsony értékű mutató. Ez azt jelenti, hogy a stresszforogatókönyv bekövetkezése esetén a bankrendszer csak elenyésző mértékben kerülne a mérlegfőösszeg-arányos 10 százalékos szabályozói likviditási minimum alá. Kedvező hír, hogy egyetlen bank sem kerül nulla alá, tehát minden bank likvid maradna stresszhelyzetben is.

6. ábra
Likviditási Stressz Index és Tőke Stressz Index

Megjegyzés: A Likviditási Stressz Index a 10 százalékhoz viszonyított, normált likviditási hiányok mérlegfőösszeggel súlyozott összege. Minél magasabb a mutató értéke, annál nagyobb a likviditási kockázat a stresszpálya mentén. A Tőke Stressz Index a 8 százalékhoz viszonyított normált tőkehiányok tőkekövetelménnyel súlyozott összege. Minél magasabb a mutató értéke, annál nagyobb a szolvenciakockázat a stresszpálya mentén.

Jegybanki szabályozói javaslatok és közreműködés a szabályozások implementálásában

A 2011 végén elfogadott MNB tv. makroprudenciális jogkör biztosít az MNB-nek – a legjobb nemzetközi gyakorlatnak

megfelelően. Így a jegybank elnöke felhatalmazást kapott arra, hogy rendeletben szabályozza a Monetáris Tanács döntésének megfelelően, kizárólag törvényben vagy kormányrendeletben nem szabályozott területen a rendszerkockázatok felépülésének megakadályozása vagy a kockázatok csökkentése érdekében szükséges intézkedéseket:

- a túlzott hitelkiáramlást megakadályozó előírásokat;
- a rendszerszintű likviditási kockázatok felépülését megakadályozó likviditási követelményeket;
- az anticiklikus tőkepuffer időzítésének, felépítésének és működésének feltételeit;
- a rendszerszinten jelentős intézmények csődvalószínűségét csökkentő többletkövetelményeket.

A törvényben lefektetett feladatának megfelelően 2012 folyamán az MNB elkezdte a hazai makroprudenciális stratégia keretrendszerének kidolgozását. A jegybank feltérképezte a makroprudenciális eszköztár bővítésének lehetséges irányait, és koncepciókat dolgozott ki a makroprudenciális feladatok végrehajtására, figyelembe véve az Európai Rendszerkockázati Testület ajánlásait.

A makroprudenciális felelősség alapján az MNB 2012 folyamán egy olyan kritikus tényezőt azonosított be, ahol alaposabb vizsgálatot tartott szükségesnek: a rendszerszintű likviditási kockázatokon belül a bankrendszer magas devizawrap-állományát. Egy potenciális makroprudenciális célú rendeletkiadáshoz kapcsolódóan felmérte a kockázat mozgatórugóit, a kockázat növekedésének valószínűségét, ennek várható hatásait, a lehetséges szabályzó eszközöket és a szabályozás várható költségeit. A Monetáris Tanács döntése alapján az MNB kezdeményezte, hogy a bankok önként mérsékeljék és mérlegfőösszeg-arányosan 15 százalék alatt tartsák a mérlegen kívüli nyitott devizapozíciójukat.

Az MNB a pénzügyi stabilitás erősítése érdekében 2012-ben is aktívan szerepelt a pénzügyi rendszer kockázatainak csökkentését célzó szabályozási munkákban. A hazai jogszabályi kezdeményezések véleményezése mellett közreműködött a hitelintézetek likviditási szintjének és devizapozícióbeli lejáratok összhangjának szabályozásáról szóló kormányrendelet előkészítésében. A jegybank a pénzügyi tranzakciók illeték bevezetésével kapcsolatosan elemzéseket készített annak lehetséges hatásairól, továbbá ezeket ismertette és ezekre alapozott álláspontját képviselve részt vett az illetékekkel kapcsolatos egyeztetéseken.

A jegybank javaslatára 2012-ben bevezetésre került az egyoldalú kamatmegállapítások problémájára reagáló szabályo-

zás. A fogyasztók részére kétféle hitelterméket lehet kínálni: nem növelhető felárral referenciakamathoz kötött, vagy hosszabb (3–5 év) kamatperiódusra rögzített kamatozású jelzáloghiteleket. Ez főként az új kibocsátás, forint alapú lakossági hiteleknel jelentett érdemi változást, a meglévő deviza alapú jelzáloghitelek esetén a szabályozás nem vált effektívvé, a referenciakamatozású hiteltermékekre történő átváltások száma elhanyagolható mértékű volt.

A jegybank többször hangsúlyozta a magáncsőd bevezetésének szükségességét. Egy körültekintően kialakított magáncsőd-szabályozás pozitívan hathat a pénzügyi stabilitásra azáltal, hogy segíti a még többé-kevésbé törleszteni tudó adósokat fizetőképességük helyreállításában, valamint a menthetetlen adósokat a fizetésektelenség bekövetkezése utáni újrakezdésben.

A jegybank 2012-ben kezdeményezte a hazai válságkezelési szabályozás jogszabályi keretrendszerének fejlesztését. Ennek keretében áttekintette az Európai Bizottság egyedi hitelintézeti pénzügyi válságok kezelésére vonatkozó irányelvtervezetét, valamint javaslatot tett a hazai szabályozás lehetséges irányaira vonatkozóan. Hasonlóan kezdeményező módon elemzést készített az értékpapírosítás hazai lehetőségeiről, illetve az univerzális jelzáloglevél-kibocsátási modell bevezetésének kockázatairól és lehetséges jogszabályi keretrendszeréről.

Az MNB munkatársai a nemzetközi, főként az európai uniós szabályozási folyamatokat is figyelemmel kísérték. 2012 folyamán véleményezték a következő időszak bankszabályozását alapvetően meghatározó, a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudens működésére és a szanálásra vonatkozó javaslatokat.

Az Európai Unió még szorosabb integráció felé mutató következő lépése a „bankunió” kialakítása lesz, melynek első eleme az egységes felügyeleti mechanizmus (single supervisory mechanism – SSM) létrehozása. Eszerint az Európai Központi Bank látja majd el a felügyeleti hatásköröket a monetáris unió hitelintézeteire vonatkozóan, de az eurozónán kívüli tagállamok számára is nyitva áll a csatlakozási lehetőség. Az MNB rendkívüli figyelemmel kísérte a szabályozási lépéseket, átfogó elemzést készített, amelyben felmérte a csatlakozás és kimaradás melletti előnyöket és hátrányokat, valamint megfogalmazta azon feltételeket, melyek megvalósulása esetén hazai szempontból is érdemes lenne a csatlakozás.

Hazai és nemzetközi együttműködés

A jegybank az idei évben is aktívan támogatta a Pénzügyi Stabilitási Tanács (PST) munkáját. A nemzetgazdasági

miniszterből, a PSZÁF elnökéből és az MNB elnökéből álló tanács 2012 folyamán rendszeresen áttekintette a magyar pénzügyi rendszerben feltárt kiemelt pénzügyi stabilitási kockázatokat, a pénzügyi közvetítőrendszert érintő szabályozási feladatokat, az Európai Unió által kidolgozott bankuniós javaslatcsomagot, valamint a hazai bankrendezési szabályozás aktualitásait. Ezenkívül a PST véleményezte az MNB által készített stabilitási jelentést és a PSZÁF által írt kockázati jelentést is.

A hazai szabályozási kérdések mellett a jegybank képviselte magát a nemzetközi szervezetek kezdeményezésére indult regionális szintű egyeztetések második fázisában (Vienna Initiative), illetve makroprudenciális mandátumához kapcsolódóan ebben az évben is aktívan támogatta az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) és az Európai Bankhatóság (EBH; European Banking Authority – EBA) munkáját. A jegybank munkatársai vendégelőadóként több alkalommal is kifejtették szakmai álláspontjukat a különböző szabályozási kérdésekkel (Bázel III., likviditási szabályozás, válságkezelés stb.) foglalkozó konferenciákon.

3.3. FIZETÉSI ÉS ÉRTÉKPAPÍR-ELSZÁMOLÁSI RENDSZEREK

Az MNB a fizetési és elszámolási rendszerekben többféle szerepet tölt be. A bankközi együttműködést támogatva a pénzforgalmi piac szereplőinek közös döntését igénylő elszámolási infrastruktúra fejlesztésének elősegítője. Felvigyázóként az infrastruktúra egészét tekintve szabályozó, engedélyező, ellenőrző szerepet lát el. Működtetői szerepében a Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszert (VIBER) működteti, amelyben többek között a bankközi ügyletekből származó fizetések véglegesen kiegyenlítésre kerülnek. Tulajdonosi szerepében többségi tulajdonosa a Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt.-nek (KELER Zrt.), résztulajdonosa a GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.-nek (GIRO Zrt.), a Budapesti Értéktőzsdének (BÉT) és a KELER Központi Szerződő Fél Zrt.-nek (KELER KSZF Zrt.), valamint a VIBER, a Bankközi Klíring Rendszer (BKR) és az értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszer résztvevője. Az MNB rendelkezéssel szabályozza a pénzforgalom lebonyolítását, az előírások betartását ellenőrzési tevékenysége keretében vizsgálja.

A pénzforgalom hatékonyságának növelése érdekében tett lépések

Az MNB 2012-ben is kiemelt kérdésként kezelte a kis összegű (alapvetően lakossági és vállalati) pénzforgalom hatékonyságának témakörét, amelyről az elmúlt években több elemzést készített. A jegybank az elemzések eredményei alapján már 2011-ben számos közpolitikai lépésre javaslatot

tett, és társadalmi párbeszédet kezdeményezett az érintett szereplőkkel a pénzforgalom hatékonyságának növelése érdekében. Ezeket az ajánlásokat az állami fizetési forgalom racionalizálása kapcsán tett javaslatokkal együtt eljuttatta a kormányzat részére. A hazai pénzforgalom hatékonysága a készpénzmentesítés irányába tett lépésekkel növelhető, a készpénzmentes fizetési megoldások jelenlegi-nél intenzívebb használatával Magyarországon jelentős erőforrásokat lehetne megtakarítani.

Ugyanakkor ezen megoldások elterjedésének feltétele az alapvető pénzforgalmi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása mind a fizető fél, mind pedig a kedvezményezett oldalán. Ez többek között a kedvezményes alapszámlakonstrukció megteremtésével és a kártyaelfogadó berendezések (POS-terminál) telepítését támogató programmal segíthető elő. A termináltelepítési program kapcsán az MNB kidolgozta annak részleteit, valamint számos alkalommal egyeztetett a megvalósításról a kormányzati és a piaci szereplőkkel. A program finanszírozása a tervek szerint európai uniós források felhasználásával vagy magánszereplők hozzájárulásával valósulhatna meg.

A fizetési szokások jelenleginél jóval gyorsabb megváltozáshoz emellett a kötelező kártyaelfogadás lépcsőzetes bevezetésére, a készpénzhasználat fokozatos korlátozására, a fizetési módok átlátható, alapszolgáltatástól elkülönült árazására, illetve a bankközi jutalék hazai szintjének csökkentésére is szükség van. Ebben előrelépésnek tekinthető, hogy a tranzakciós illeték bevezetésével a nem készpénzes műveletekhez képest magasabb illetékmérték vonatkozik a készpénzfelvételekre. A készpénzhasználat visszaszorítására irányuló további szabályozási kérdésekben az elmúlt időszakban szintén folyamatos egyeztetések folytak az érintett szereplőkkel, részletes javaslat készült a kötelező kártyaelfogadás fokozatos bevezetésére, a bankközi jutalékok szabályozására pedig az MNB a Gazdasági Versenyhivatallal közösen normaszöveg-ajánlást dolgozott ki. A készpénzforgalom visszaszorítására irányuló szabályozás segítheti a rejtett gazdaság visszaszorítását is, tovább kell azonban vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a vállalatok közötti készpénzhasználatot hogyan lehetne középtávon tovább csökkenteni. Az MNB ennek kapcsán korábban már javaslatot tett egy menetrendre.

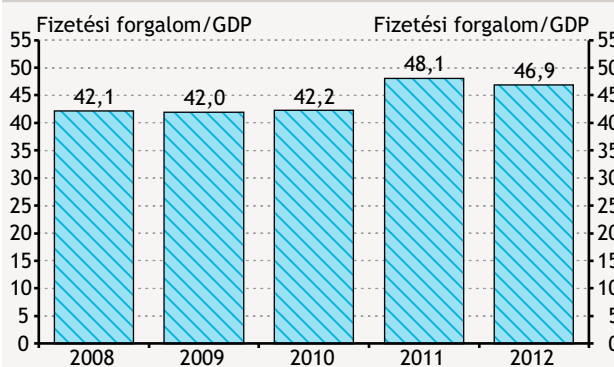
Az utalványpiac méretére és működési logikájából következő kockázatokra való tekintettel, az MNB tervezetet készített a forgathatóutalvány-piac szabályozására. Alapvető elvárásként fogalmazta meg azt, hogy az utalványpiac átlátható, mindenki számára kiszámítható és biztonságos módon működjön.

A VIBER működése és fejlesztése

A VIBER-nek 2012 végén 60 résztvevője volt. A BKR, a VIBER és az MNB számlavezető rendszere (továbbiakban együtt: rendszerek) együttesen 1242,4 billió (ezermilliárd) forint értékű forgalmának 93,5 százaléka a VIBER-ben teljesült, míg a forgalom volumenéből a BKR részesedett nagyobb mértékben (99,2 százalék). A rendszerek együttes elszámolási forgalma a 2012-re előre jelzett bruttó hazai termék (GDP) 46,9-szeresét tette ki.

7. ábra

A BKR, VIBER és az MNB számlavezető rendszerének éves forgalma abszolút értékben a GDP-hez viszonyítva

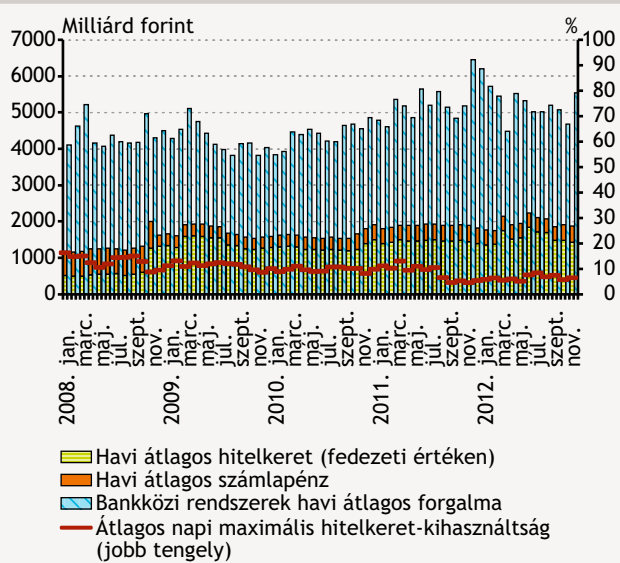

Megjegyzés: 2012-re az előzetes folyó áras GDP alapján.

A VIBER-ben az év folyamán lebonyolított 1556 ezer darab fizetési művelet értéke 1242 billió (ezermilliárd) forint volt. A forgalom értéke 0,4 százalékkal csökkent, míg a tételszám 20,3 százalékkal nőtt az előző évhez képest. A napi átlagos tételszám 6176 darab volt, az átlagos napi forgalom pedig 4930 milliárd forintot tett ki.

A VIBER résztvevőinek a fizetési forgalom lebonyolításához rendelkezésére álló likviditása 2012-ben is bőven elegendőnek bizonyult. A résztvevők által képzett napközbeni hitelkeret (amit az MNB biztosít a fizetések lebonyolítása céljából, zároltatott értékpapírok fedezete mellett a pénzforgalmi számlaegyenleg kiegészítésére) átlagos napi állománya 2012-ben 1546 milliárd forint volt, ami 5,6 százalékos növekedés a tavalyi adathoz képest. Az előző évhez képest a hitelintézetek összesített napi átlagos pénzforgalmiszámla-állománya 4,6 százalékkal csökkent, és 403 milliárd forint éves átlagos értéket mutatott. A pénzforgalom lebonyolítására szolgáló – e két forrásból származó – likviditás napi átlagban 5275 milliárd forint összegű forgalom elszámolását tette lehetővé a rendszerekben, ez az érték 0,6 százalékkal haladta meg az előző évi napi átlagos forgalmat. 2012-ben az átlagos napi forgalom a napi átlagos likviditás 2,7-szeresét tette ki.

8. ábra
A bankközi átlagos napi pénzforgalom és a likviditás (számlapénz és hitelkeret) havi alakulása

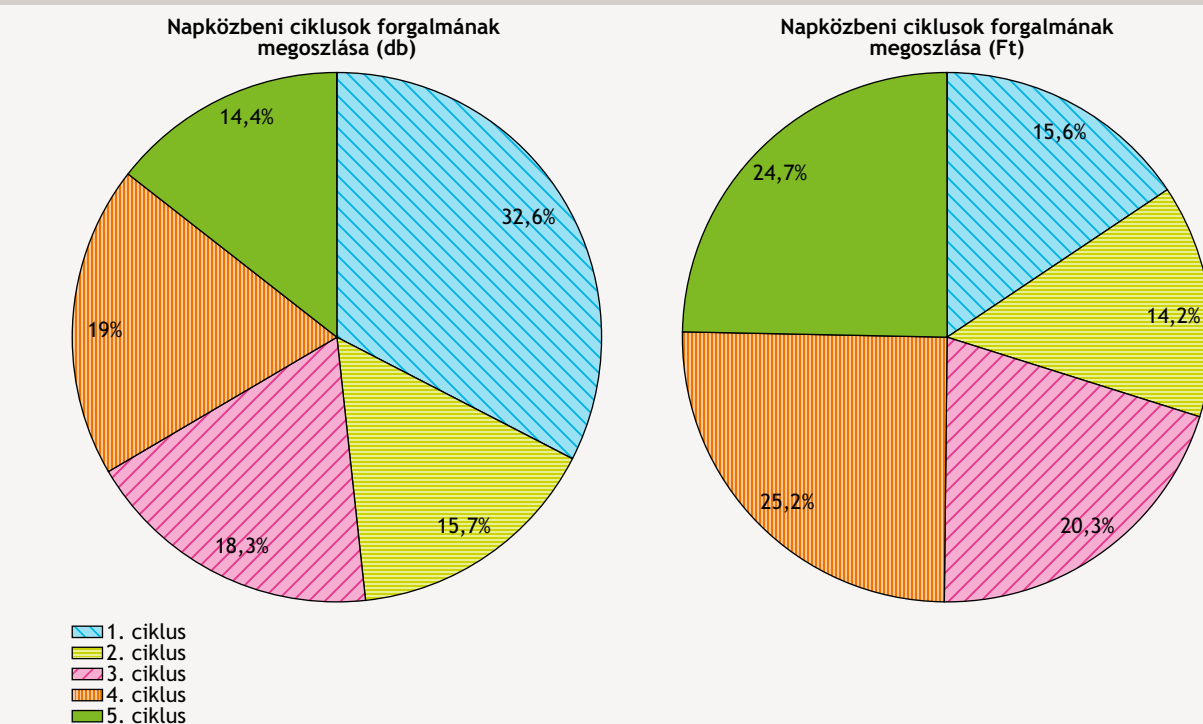
A VIBER rendelkezésre állása 2012-ben 99,943 százalékos volt, ami meghaladja a nemzetközi elvárás szintjét, de kissé mértékben alacsonyabb volt, mint az előző éves szint.

Az MNB a szolgáltatás nyújtása kapcsán felmerülő költségek figyelembevételével évente felülvizsgálja a pénzforgalmi szolgáltatás díjait. 2012-ben a megállapított VIBER-tételdíj a 2011-es díjhoz képest 100 forintra – 330 forintra – csökkent.

BKR működése és fejlesztése

Kétéves fejlesztésnek köszönhetően 2012. július 2-án sikeresen elindult az a rendszer, amely az elektronikus átutalások napközbeni elszámolását biztosítja. Ettől az időponttól kezdve az elektronikusan benyújtott átutalások a korábbi egy munkanap helyett legfeljebb négy órán belül célba érnek. A négyórás szabály az átutalások teljesítésének maximális idejét jelenti, hiszen a GIRO Zrt. által üzemeltetett BKR kétóránként számolja el a bankok által hozzá benyújtott tételeket, így a pénzforgalmi szolgáltatók ügyfeleinek megbízásai az esetek túlnyomó többségében ennél rövidebb idő alatt teljesülnek. A rendszer napközben öt ciklusban számolja el a beküldött bankközi tranzakciókat, továbbá az éjszakai elszámolás is megmaradt. Az új rendszer eddigi működése során jól vizsgázott. Egy-egy ciklus elszámolása jellemzően 8-10 percet vett igénybe, a pénzforgalmi szolgáltatók ügyfelei pedig a megbízás beadásától kezdve a leggyorsabb esetekben akár 10-30 perc közötti teljesülési időre is számíthatnak.

9. ábra
A napközbeni elszámolási ciklusok forgalmának megoszlása

Forrás: MNB.

A fejlesztés előnyei között kell megemlíteni, hogy az ügyfeleknél marad egy napi kamat és a napközben kapott pénz napon belül további fizetésekre is fel lehet használni. A vállalatoknak ezen felül további előnyt jelent, hogy az új nemzetközi SEPA átutalási szabvány alkalmazásával tudják könyvelési rendszereiket automatizálni.

Az értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszer működése

2012-ben a KELER Zrt. döntött a KELER KSZF Zrt. által garantált piacokhoz kapcsolódó elszámolási üzletágának 2013. január 1-jével a KELER KSZF Zrt. részére történő átadásáról. Az átadás következtében (mely apport formájában valósult meg) az MNB és a társtulajdonos BÉT közvetlen részesedése lecsökkent, míg közvetett részesedése ugyanilyen mértékben megnőtt a KELER KSZF Zrt.-ben. A KELER KSZF Zrt. említett elszámolási üzletágához tartozó szolgáltatásokat 2013. január 1-jétől változatlan formában nyújtja.

2012-ben a KELER Zrt. aláírta a TARGET2-Securities (T2S) európai kiegyenlítési platformhoz történő értékpapír-oldali csatlakozást biztosító keretszerződést, míg az MNB azt a döntést hozta, hogy a rendszer indulásakor ahhoz pénzüldalon nem csatlakozik, azaz a forintot nem bocsájtja a T2S rendelkezésére. A két döntés nyomán a kiegyenlítés csak részben (euroügyletek esetén) fog a T2S rendszerében teljesülni, míg forintügyletek esetén a kiegyenlítést továbbra is a KELER Zrt. végzi a T2S-platform felé történő tájékoztatói kötelezettsége mellett. A keretszerződés aláírásával szükségessé vált a KELER Zrt. számlavezető rendszereinek a cseréje. A többéves projekt első szakasza 2012-ben elindult.

2012-ben történt meg a 2013. január 1-jétől működő, a szabályozott földgáz-kereskedelmet biztosító CEEGEX Zrt. által üzemeltetett kereskedelmi platform (földgáztőzsde) előkészítése, amely esetében a megkötött ügyletek teljesítését a KELER KSZF Zrt. garantálja.

Az MNB felvigyázási tevékenysége

VIBER

Nemzetközi ajánlások alapján, a VIBER működtetésében részt vevő MNB-szakterületek önértékelésén alapulva készült el a VIBER átfogó felvigyázói értékelése. Az értékelés során az MNB megvizsgálta azt is, hogy a VIBER megfelel-e a vonatkozó két MNB-rendelet előírásainak.⁶ Az érté-

kelés eredményeképpen a felvigyázó négy témakörben, főként a logikai biztonság, a működési megbízhatóság, a szabályzatok és az irányítási rend egyes elemeihez fogalmazott meg ajánlásokat, amelyek proaktívan a VIBER működési megbízhatóságának további növelését szolgálják.

Az MNB által vezetett bankszámlákra, valamint a forint- és devizaforgalmi elszámolásokra vonatkozó Üzleti feltételek módosításakor a javasolt változásokról felvigyázói vélemény készül. 2012-ben két esetben került sor erre. Az eljárás során a fizetési rendszer működtetését végző szervezetek üzletszabályzatára és szabályzataira vonatkozó követelményekről szóló 34/2009. (XII. 28.) MNB rendelet előírásainak való megfeleltetés vizsgálata megtörtént, és a rendelet előírásainak az Üzleti feltételek módosításai megfeleltek.

2012-ben tovább folytatódott a VIBER-ben alkalmazott üzletmenet-folytonossági, napközbeni megszakításos tesztek módszertani fejlesztése. A bővítést a DvP-ügyletek pénzüldali teljesítésének és a napközbeni hitelkeret-módosítások tesztelési körbe való bevonása jelentette. A VIBER-felvigyázás a tesztelést szembeni eredményességi kritériumok megfogalmazásában aktívan részt vett. A teszt sikeres minősítést kapott.

BKR

2012-ben megtörtént a BKR kétévenként esedékes átfogó értékelése. A GIRO Zrt. a legutóbbi átfogó értékelés óta az éjszakai elszámolással kapcsolatban több olyan módosítást végzett, ami tovább növelte a rendszer megbízhatóságát és biztonságos működését, továbbá 2012. július 2-án elindította Magyarországon a napközbeni elszámolást. Az értékelés során megállapításra került, hogy az új rendszer indulása alapvetően gördülékenyen és problémamentesen megtörtént, a rendszer egésze robusztus és megbízhatóan üzemel. Mindezen szempontokat figyelembe véve, a BKR értékelése tovább javult. Az év során az MNB jóváhagyta a BKR új szabályzatait, melyek kiegészültek a napközbeni elszámolásra vonatkozó elszámolási renddel. A GIRO Zrt. 2013-tól 1 forinttal csökkentette az elszámolás díját.

Az MNB az év során módosította a GIRO Zrt. adatszolgáltatási kötelezettségét annak érdekében, hogy az új napközbeni elszámolási rendszer működéséről és forgalmáról továbbra is folyamatos és részletes információk álljanak rendelkezésre. Ezenkívül az év során a két intézmény között számos egyeztetés történt a GIRO Zrt. díjkalkulációs módszertanának átalakításáról, aminek eredményeként

⁶ A fizetési rendszer működtetését végző szervezetek üzletszabályzatára és szabályzataira vonatkozó követelményekről szóló 34/2009. (XII. 28.) MNB rendelet és a fizetési rendszer működtetésére vonatkozó tárgyi, technikai, biztonsági és üzletmenet-folytonossági követelményekről szóló 35/2009. (XII. 28.) MNB rendelet.

2012-ben az több ponton is módosult (pl. költségfelosztás), és várhatóan 2013 végére pár ponton még át fog alakulni. Az éves felvigyázói munka során az MNB részletesen kivizsgálta az elszámolóművel kapcsolatos incidenseket, és ahol szükségesnek látta, ajánlást fogalmazott meg azok jövőbeli elkerülése érdekében.

2012. december 12-én hatályba lépett (a GIRO–MNB–PSZÁF közötti) háromoldalú együttműködési megállapodás, mely pontos iránymutatást ad arra vonatkozóan, hogy fizetéskorlátozó eljárások esetében a feleknek mikor és milyen lépéseket kell tenniük, ha fel kell függeszteni egy intézmény rendszerbeli tagságát.

2012-ben a BKR-hez kapcsolódóan az MNB felvigyázóként két szakhatósági engedélyezési eljárást folytatott le.

Értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszer

A KELER Csoport által működtetett értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszer felvigyázása keretében az MNB 2012-ben megvizsgálta a nemteljesítések alakulását. 2011-ben az előző évhez képest a tőzsdei azonnali piacon jelentősen megnövekedett az értékpapírügyletek nemteljesítése, és ez a tendencia 2012 első félévében is tovább folytatódott. A nemteljesítések hátterében az húzódott meg, hogy a tőzsdei azonnali piacok viszonylag korai (11.30) teljesítési határideje kevés időt hagyott az aznapi szállítású OTC-piacról történő biztosításra. 2012. június 4-től a tőzsdei azonnali piac teljesítési határideje 11.30 órától 14.00 órára tolódott ki, ami beváltotta a hozzá fűzött reményeket. A nemteljesítések előfordulásának gyakorisága számottevő mértékben csökkent a teljesítési határidő kitolását követően.

2012-ben az értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszerhez kapcsolódóan az MNB 16 szakhatósági engedélyezési eljárást folytatott le (köztük a KELER KSZF Zrt. részére a klíring funkció mint új tevékenység engedélyezését is), valamint megkezdte a rendszer átfogó felvigyázói értékelését, és ennek keretében lefolytatta a helyszíni munkát. Ezenfelül az MNB aktívan részt vesz a központi értéktárról szóló európai rendelettervezet tárgyalásában, valamint az OTC derivatív ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárról szóló európai uniós rendelet kapcsán zajló hazai jogharmonizációs munkában.

A pénzforgalom szabályozása és ellenőrzése

2012-ben – részben a BKR napközbeni átutalási rendszerének indulásával összefüggésben, részben a többéves jegybanki ellenőrzési és jogértelmezési tapasztalatok hasznosításával – sor került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló

18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (jelen alfejezetben a továbbiakban: MNB rendelet) átfogó felülvizsgálatára és megújítására. Ennek keretében olyan új előírások kerültek bevezetésre, amelyek biztosítják a BKR napközbeni átutalási rendszerében elszámolt forintátutalások még aznapi jóváírását a kedvezményezettek fizetési számláján, valamint az említett rendszer működési rendjéhez igazodva módosultak a nemteljesíthető fizetési megbízások visszautasítási szabályai. Több módosítás a csoportos beszedés fizetési mód iránti lakossági bizalom növelését, ezáltal a fizetési mód elterjedésének elősegítését célozta. Emellett az egyértelmű jogértelmezést elősegítő pontosítások is megtörténtek.

2012-ben 17 hitelintézet pénzforgalmi ellenőrzésére került sor. A hitelintézeti pénzforgalmi ellenőrzések kiemelt ellenőrzési szempontja volt a 2012-ben hatályba lépett új előírások betartásának vizsgálata. Az ellenőrzések minden esetben több jegybanki pénzforgalmi előírás megsértését állapították meg. Az ellenőrzött intézmények leggyakrabban a fizetési megbízások teljesítésére, sorba állítására, visszautasítására, a fizetési számlák jóváírására vonatkozó előírásokat nem tartották be. E szabályszegések többsége a fizetési műveletek széles körét érintette, illetve esetenként az elkövetett szabálysértésekkel ügyfeleiknek anyagi kárt is okoztak. A 2012. július 1-jével hatályba lépett előírások három hitelintézetnél kerültek ellenőrzésre, és két ellenőrzés tapasztalta a belföldi napközbeni elszámolási rendszerben teljesítendő fizetési forgalomra vonatkozó új előírások megszegését. A pénzforgalmi ellenőrzések közül 12 lezárult. Az MNB határidő kitűzésével összesen 66 intézkedés előírásával felszólította a hitelintézeteket a jogkövető folyamatok kialakítására. A lezárt ellenőrzések közül egy hitelintézet esetében a szabályszegések súlya miatt 1 millió forint összegű bírság került kiszabására. A pénzforgalmi ellenőrzések közül öt hitelintézet esetében az eljárás lezárása még folyamatban van.

Az MNB 2012-ben egy pénzfeldolgozó vállalkozás pénzmossá megelőzésével kapcsolatos ellenőrzését végezte el. Az ellenőrzés nem tapasztalta a pénzmossá megelőzésére vonatkozó szabályok betartásának megsértését, ezért az ellenőrzés intézkedés alkalmazása nélkül lezárult.

Nemzetközi konferencia az Európai Központi Bank és az MNB szervezésében

Az MNB az EKB-val közösen, a kis összegű fizetések témakörében konferenciát szervezett Budapesten 2012. november 15–16-án. A konferencián közel százan vettek részt, köztük nemzetközi pénzügyi intézményeknek (Világbank, BIS), európai jegybankoknak, illetve más országok jegybankjainak és az Európai Bizottságnak a döntéshozó képviselői, valamint a téma legkiválóbb, nemzetközileg is elismert

szakértői. A konferencia témája a kis összegű fizetési módok társadalmi költsége volt, ezen belül is arra összpontosítva, hogy a jegybankok a rendelkezésükre álló eszközökkel hogyan tudják előmozdítani a társadalom számára hatékonyabb fizetési megoldások széles körű elterjedését.

Elemzések, tájékoztató kiadványok megjelenése

2012 júliusában első alkalommal jelent meg a *Jelentés a fizetési rendszerről*⁷ című kiadvány, amely a továbbiakban minden évben az MNB pénzforgalom, valamint a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek megbízható és hatékony működésének elősegítésére irányuló tevékenységét mutatja be. A jelentés átfogó elemzést nyújt a belföldi pénzforgalomban és a felvigyázott fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek működésében megfigyelhető tendenciákról, a felmerülő kockázatokról, valamint arról, hogy szükség esetén az MNB milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy a fenti feladatát megvalósítsa. Az új jelentésről a Monetáris Tanács állásfoglalást adott ki.⁸

2012 folyamán az MNB megjelentette *A pénzforgalmi szolgáltatások árazása*⁹ című elemzést, amely a hitelintézetek pénzforgalmi szolgáltatásainak a főbb fizetési módoknál és a közvetetten kapcsolódó szolgáltatásoknál alkalmazott árazási gyakorlatáról szól, külön is kiemelve a papír alapú és elektronikus benyújtási csatornák árazási szempontjait.

Az MNB nyomon követi a cafetériaütványok piacának alakulását, alapvetően annak infrastrukturális kapcsolódási pontjai miatt. 2012-re a hazai ütványpiac jelentős átalakuláson ment keresztül a vonatkozó adókedvezmények változása miatt, ezért az MNB elemezte a társadalmi szinten, technikai és „üzleti” szempontból is hatékony megvalósítás érdekében a hazai ütványinfrastruktúrával kapcsolatos legfontosabb szempontokat.¹⁰

Az első félévben lezárult a SEPA végdátumára vonatkozó EU-s jogalkotási folyamat a 260/2012/EU Európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadásával. A rendeletet 2011-ben az MNB szakértőinek közreműködésével a magyar EU-elnökség készítette elő, 2012-ben pedig elemzés készült a rendelet legfőbb kérdéseiről, nemzetközi és hazai hatásairól.¹¹

Az MNB figyelemmel kíséri a fizetési módok biztonsági kérdéseit. 2012 tavaszán 1000 fő megkérdezésével reprezentatív felmérést készített a fizetési megoldások biztonságá-

ról, amelynek célja annak a megismerése és elemzése volt, hogy a magyar lakosság mit gondol és milyen tudással rendelkezik az egyes fizetési megoldások biztonságáról, és vannak-e biztonsági okai az elektronikus fizetési megoldások nem eléggé intenzív használatának.¹² Mindhárom témában szakmai cikket tettünk közzé az MNB-szemlében.

3.4. DEVIZATARTALÉK-KEZELÉS

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank – MNB tv.-ben rögzített – egyik alapvető feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékokat, amelyek közül a legfontosabbak a következők:

- a piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- a monetáris politika támogatása (intervenciók kapacitás, bankrendszer devizalikviditásának biztosítása),
- tranzakciós devizaigény biztosítása (államadósság-kezelés támogatása, állam devizakifizetéseinek kielégítése stb.),
- a magyar gazdaság külső stabilitásának megőrzése.

A jelen válságban a piaci szereplők a korábbinál is kiemeltebben figyelik a devizatartalék nagyságának alakulását. Az MNB maga is rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén – a lehetséges kereteken belül – lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérésére. 2012 során a tartalék összességében kielégítette az „international collateral” szerepet.

Az árfolyam kiszámítható, stabil alakulásának egyik biztosítéka a megfelelő szintű tartalék, amely szükség esetén jegybanki intervenciót tesz lehetővé az árfolyam védelme érdekében. A monetáris eszköztár keretében az elmúlt években bevezetett, a bankrendszer devizalikviditását támogató devizaswap rendelkezésre állás mögött szintén a megfelelő méretű devizatartalék, valamint az EKB által biztosított repokeret áll.

A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt évben.

⁷ <http://www.mnb.hu/Root/MNB/Kiadvanyok/jelentes-a-fizetesi-rendszerrol>

⁸ http://www.mnb.hu/Root/MNB/Monetaris_politika/donteshozatal/mnbhu_allasfolglalások/mnbhu_allasfoglalas_20120712

⁹ DIVÉKI ÉVA–OLASZ HENRIETTA (2012): A pénzforgalmi szolgáltatások árazása. *MNB-tanulmányok*, 101.

¹⁰ DIVÉKI ÉVA (2012): Kártyázzunk vagy nyomtassunk? Hogyan bocsássunk ki cafetériaütványokat elektronikus formában. *MNB-szemle*, június.

¹¹ TURJÁN ANIKÓ–BROSCH JUDIT (2012): Egységes eurofizetési övezet (SEPA): Teljes gózzal előre!. *MNB-szemle*, június.

¹² DIVÉKI ÉVA–LISTÁR DÁNIEL (2012): Biztos, ami biztos! A magyar lakosság vélekedése a fizetési megoldások biztonságáról. *MNB-szemle*, október.

E körben említhető még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak, ezek az utóbbi és elkövetkező években is jelentős forrásai a tartalék felépítésének. A fenti tranzakciós célok kielégítése 2012 során is zökkenőmentesen zajlott.

Az MNB tisztán vagyongyűjtés céljából továbbra sem kíván tartalékot tartani. Törekszik viszont arra, hogy a mindenkori szükséges mennyiségű devizatartalék kezelésekor a hozamszempontokat is érvényesítse, vagyis annak értékét felelős vagyongyűjtőként megőrizze és lehetőség szerint gyarapítsa.

A tartalék nagysága

A hivatalos devizatartalékok nagysága az év során 3,9 milliárd euróval csökkent, így 2012. év végén 33,9 milliárd euro volt. A csökkenés mögött meghatározóan az állam adósságtörlesztési célú kifizetései (együttesen mintegy 5,1 milliárd euro) és a devizahitelek végtörlesztéséhez kapcsolódó euroeladások (1,7 milliárd euro) álltak, melyet jelentős nemzetközi tőkepiaci forrásbevonás híján csak részben kompenzáltak az Európai Bizottságtól érkező transzferek (3,1 milliárd euro).

A devizatartalékot csökkentő adósságtörlesztési tételek közül kiemelendő az IMF-hitel törlesztése (több részletben összesen 3,2 milliárd SDR), egy júliusi 45 milliárd japán jen, valamint egy novemberi 1 milliárd euro névértékű kötvénylejárata. A végtörlesztéshez kapcsolódó devizatenderek miatt összesen 1,72 milliárd euro, a 90 napon túli késedelemmel érintett devizakölcsön-tartozások konverziójához kapcsolódó jegybanki euroeladások miatt pedig 36 millió euro folyt ki a devizatartalékból. Emellett a költségvetési körbe tartozó intézmények megbízásából végrehajtott

devizakifizetések együttesen mintegy 730 millió euróval mérsékeltek a tartalékokat. A korábbi évekhez hasonlóan a legjelentősebb tartaléknövelő tétel az Európai Uniótól kapott transzfer volt, melynek nagysága 2012-ben 3,1 milliárd eurót tett ki. A devizatartalék saját hozama 0,51 milliárd euro volt.

A pénzügyi kockázatok kezelése az MNB-ben

Az MNB a törvényben rögzített alapvető feladatainak ellátása, az ország devizatartalékának kezelése során szükség-szerűen pénzügyi kockázatokkal szembesül. Ezek a kockázatok nem tudatos választás eredményeképpen, hanem sokkal inkább az MNB számára objektív adottságként vannak jelen. Alapvetően, hogy a vállalt kockázatok mértéke igazodjon az alaptevékenység céljaihoz, a kockázatok mértéke legyen ismert, a kockázatvállalás legyen tudatos és az intézmény kockázatvállalási képességével összhangban legyen korlátozott. A devizatartalék-kezelés során a likviditás, a biztonság és a hozam hármasságának kell megfelelni, ami azt jelenti, hogy a bank a kockázatok előre definiált alacsony szintjének folyamatos betartása mellett próbálja elérni a lehető legmagasabb hozamszintet.

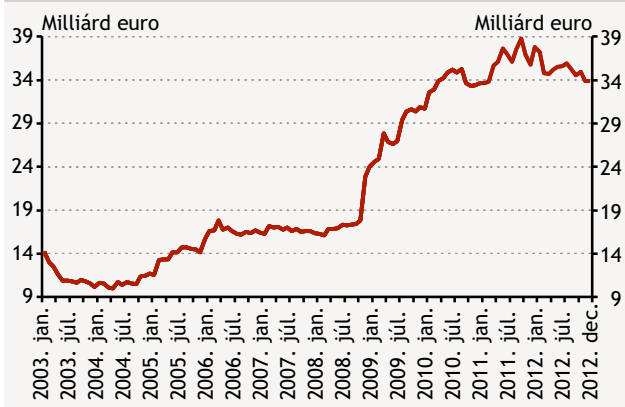
A devizatartalék kezeléséhez kapcsolódóan a legfontosabb kockázati kategóriák a piaci kockázat, a likviditási kockázat, a hitelkockázat és a partnerkockázat. A devizatartalék-kezelés pénzügyi kockázatainak vállalható mértékét az MNB limitekkel korlátozza. A jegybankokra jellemző konzervatív tartalékkezelésnek megfelelően az MNB a tartalékkezelés során szigorú limitrendszert alkalmaz, amely az elvárt magas szintű hitelminősítések mellett piaci és egyéb indikátorokat is figyelembe vesz.

A jegybank többi alapvető feladatához hasonlóan a devizatartalék-kezeléssel kapcsolatban is a Monetáris Tanács a legfőbb döntéshozó testület. A jegybank többszintű döntéshozatali rendszert működtet, amelyben a stratégiai és az operatív döntési hatáskörök szétválnak.

A kockázatvállalási politika kialakítására vonatkozó alapelveket és a stratégiai kérdésekre vonatkozó döntéseket a Monetáris Tanács határozza meg. Ennek megfelelően meghatározza a devizatartalékkal kapcsolatos célokat, igényeket, úgymint a tartalék szintjét, likviditását, dönt az optimalizációs devizáról. A kockázatvállalási stratégiában meghatározza a tartalékkezeléshez kapcsolódó általános kockázatvállalási elveket, a tartalékkezelés működési kereteit. A befektetési stratégia kialakítása során a hosszú távú piaci tendenciák és a bank kockázati toleranciájának figyelembevételével dönt a tartalék befektetésének legfontosabb számszerű stratégiai paramétereiről.

10. ábra

A devizatartalék nagyságának alakulása

Az operatív döntési hatáskörök gyakorlását, a devizatartalék-kezelési stratégia végrehajtását a Monetáris Tanács által meghatározott keretek között az igazgatóság (első negyedévben az Implementációs bizottság), az Eszköz-forrás bizottság (ALCO) és a Pénz- és devizapiaci szakterület üzletkötői végzik.

Az MNB igazgatósága hagyja jóvá – a Monetáris Tanács által meghatározott kereteken belül – a limitrendszer: a tartalékportfóliók kockázatainak benchmarkokhoz képest engedélyezett maximális eltéréseit, a partnerlimiteket és a tartalékkezelésben engedélyezett befektetési instrumentumok körét. Az Eszköz-forrás bizottság havi rendszerességgel tekinti át a piaci folyamatokat és követi nyomon az MNB kockázati kitétszégét és a tartalékkezelés eredményességét.

A kockázatkezelési politika két fő pillére a kétszintű benchmarkrendszer és a limitrendszer. A független teljesítménymérés a kockázatvállalási politika fontos eleme. A portfóliókezelés sikerességének mérése érdekében minden tartalékportfólió teljesítménye összevetésre kerül egy referenciaportfólió (a benchmarkportfólió) teljesítményével. A benchmarkportfóliók azt mutatják meg, hogy ugyanolyan befektetési paraméterek mellett egy széles piaci szegmenst reprezentáló, passzívan kezelt portfólió milyen hozamot hozott volna. A devizatartalék-kezelési tevékenység teljesítménye ezen referenciaportfóliókkal szemben kerül kimutatásra. Az MNB hozam-kockázat preferenciáját tükröző és a portfóliók teljesítménymérését szolgáló benchmarkokat az üzleti területtől független kockázatkezelési szervezeti egység tartja karban.

A pénzügyi válság hatására a különböző kockázatcsökkentő eszközök szerepe a korábrinál is meghatározóbb lett, ezen belül is a pénzügyi piaci ügyletkötéseket szabályozó és teljesítésüket biztosító szerződéskötések váltak hangsúlyosabbá. A pénzügyi szereplők megítélésében jelentkező hitelkockázat-növekedés kezelésére általánossá vált a különféle kockázatcsökkentő keretszerződések kötése. Ennek megfelelően az MNB az év során folytatta a partnereivel az ISDA (International Swaps and Derivatives Association) által kidolgozott keretszerződéshez kapcsolódó biztosítéki megállapodások (Credit Support Annex – CSA) megkötését, és év végére ezek a szerződések a fontosabb partnerekkel megkötöttek.

2012-ben a bank közvetett tagként csatlakozott a Continuous Linked Settlement (CLS) rendszerhez. A CLS rendszeren keresztül kiegyenlített devizatranszakciók kiegyenlítési kockázata lényegesen csökken, ami az MNB esetében a deviza-benchmark tartásához szükséges nagy volumenű devizawap-portfólió miatt kiemelt jelentőségű. 2012. októbertől kezdődően a CLS-képes devizaugyletek CLS rendszeren

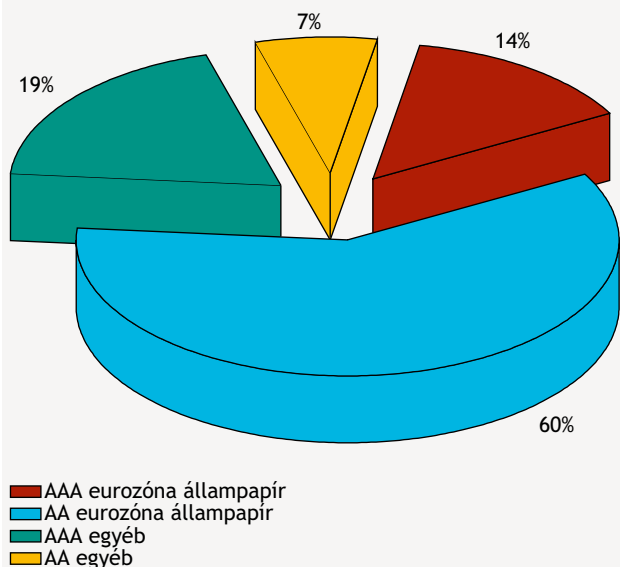
keresztül kerülnek lebonyolításra. Az FX-ügyletek kiegyenlítésében a legjobb piaci sztenderd a CLS, így az MNB ügyletkötési mozgásteret a csatlakozással bővült.

Korábban az MNB a devizatartalékát kizárólag euro- és dollárdenomínációjú portfóliókban kezelte. A Monetáris Tanács 2011. novemberben döntött a befektetések további diverzifikálásáról: a dollárportfólió méretének növelése mellett 2012. februártól kezdődően a jegybank egy indexkövető angol font és japán jen denominációjú portfóliót épített fel. Az MNB árfolyamkitétszégét ugyanakkor továbbra is csak euróban vállal: az egyéb deviza/euro keresztárfolyam kockázatát derivatív eszközökkel fedezi. Az árfolyamfedezett egyéb devizaeszközök tartását a magasabb szintű diverzifikáció elérése és a dollár esetében a rendelkezésre álló nagyobb likviditás biztosítása indokolja. Az MNB az indexkövető portfóliók mellett euróban és dollárban további öt portfóliót kezel aktívan. Dollárban egy pénzügyi és egy befektetési portfóliót, euróban a pénzügyi mellett egy úgynevezett hitelkockázat-mentes és egy befektetési portfóliót. A kizárólag állampapírokat tartalmazó, újonnan létrehozott font- és jenportfóliókat a Monetáris Tanács erre irányuló döntésének megfelelően a benchmark szigorú lekötésével indexhez kötött portfólióként kezeli a bank. Mind a font-, mind a jenportfólió céldurationje megegyezik a követett 1-3 éves állampapír indexdurationjével. A jenportfólió benchmarkolása a Barclay's „Global Treasury Japan 1-3 years” alindexével, a font befektetési portfólió pedig a „Global Treasury United Kingdom 1-3 years” indexével történik. Emellett a Monetáris Tanács 2011. évi döntésének megfelelően a negyedik negyedévben megkezdődött – külső vagyongazdálkodó és letétközvetítőnek adott mandátum formájában – az amerikai ügynökségi jelzáloglevelek (agency MBS-eszközök) beillesztése az MNB befektetési stratégiájába. A tevékenység kezdeti 300 millió dolláros volumenben indult el.

Az euro hitelkockázat-mentes portfólió képezi a devizatartalék gerincét, amelybe kizárólag magas minősítésű állampapírok, államok által garantált értékpapírok és nemzetközi intézmények (szupranacionális) kibocsátásai kerülhetnek. Benchmarkjában legalább AA hitelminősítésű euro benchmarkkötvények találhatóak. Az euro befektetési portfólióba az előzőek mellett magas minősítésű vállalati, illetve banki kibocsátások és fedezett értékpapírok vásárolhatók; ebbe a portfólióba állampapírok jellemzően csak a lejárat szerkezet igazítása végett kerülnek. A befektetési portfólió benchmarkja ennek megfelelően a magas minősítésű piaci euro kibocsátások széles körének teljesítményét tükrözi vissza.

2012. december 31-én az euro benchmarkportfóliók 14 százalékát AAA, 60 százalékát AA minősítésű eurozóna-állampapírok tették ki, míg 19 százalékát AAA, 7 százalékát

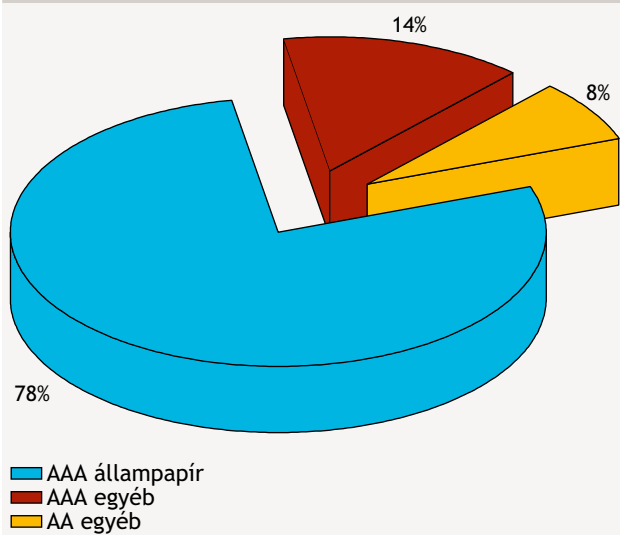
11. ábra
A teljes euro benchmarkportfólió szerkezete

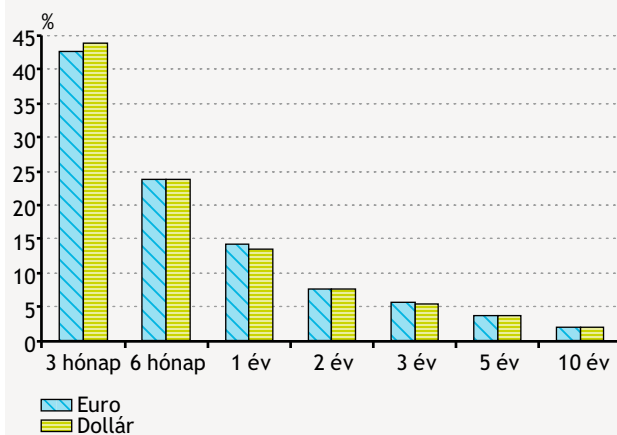
AA minősítésű egyéb értékpapírok alkották. Az euro hitelkockázat-mentes benchmarkportfólióban 100 százalékban AAA-AA minősítésű eurozóna-állampapírok szerepeltek.

A dollár befektetési portfólió teljesítményében a dollár állampapírok és – az euro befektetési portfólióban kezelt hitelkockázatos értékpapírokhoz hasonlóan – a magas hitelminőségű, dollárban denominált kötvények hozama jelenik meg. A dollár befektetési benchmarkportfólió szerkezetét 78 százalékban AAA minősítésű állampapírok, 14 százalékban AAA, valamint 8 százalékban AA minősítésű egyéb értékpapírok adták.

12. ábra
A dollár befektetési benchmarkportfólió minősítés szerinti megoszlása

13. ábra
A dollár és az (összevont) euro befektetési benchmarkportfólió hátralévő futamidő szerinti megoszlása 2012 végén

Mind az euro, mind a dollár befektetési portfólió benchmarkja magas hitelminősítésű és legfeljebb 10,5 év hátralévő futamidejű állampapírokat, vállalati és banki kötvényeket, pénz- és tőkepiaci eszközöket tartalmaz. A jegybankokra jellemző konzervatív kockázatvállalási hajlandóságot tükrözi a benchmarkportfóliók szerkezete, az eszközök hitelbesorolás és hátralévő futamidő szerinti összetétele.

A tartalékon elért hozam nagysága önmagában csak korlátozottan tükrözi vissza az aktív tartalékkezelés tényleges eredményességét, mivel az elsősorban az adott befektetési eszközosztály piacának teljesítményétől függ.

Az alacsony hozamkörnyezethez képest 2012-ben a bank a devizatartalékon mind abszolút értelemben, mind a rá vonatkozó benchmarkokhoz viszonyítva jó teljesítményt ért el. A monetáris politikai célok eléréséhez meghatározott likviditás az év során végig rendelkezésre állt, az MNB reputációját károsan érintő hitelkockázati esemény nem történt. Az euro hitelkockázat-mentes portfólió teljesítménye 1,01 százalék volt évesítve, ami 48 bázisponttal haladta meg a benchmark 0,53 százalékos hozamát. Az euro befektetési portfólió teljesített a legjobban: évesítve 3,56 százalékos hozamot ért el, ami 159 bázisponttal volt magasabb a benchmarkja teljesítményénél. A dollár befektetési portfólión elért – az árfolyamfedezés költségével korrigált – évesített hozam 0,7 százalék volt, ami a benchmarkját 19 bázisponttal haladta meg. Az euro pénzpiaci portfólió éves hozama 0,41 százalék, 33 bázisponttal volt magasabb, mint a vonatkozó benchmark; a dollár pénzpiaci portfólió eredménye 0,32 százalék volt, így a portfólió 17 bázisponttal túlteljesítette a benchmark 0,15 százalékos eredményét. Az aktívan kezelt portfóliók piaci értékkel súlyozott éves hozama 1,69 százalék volt, ami 76 bázisponttal haladta meg a súlyozott benchmark 0,93 százalékos hozamát.

A befektetési portfóliók stratégiai célként meghatározott durationje 1 év. Az ennek megfelelő futamidejű euro-állampapírok hozamaiban 19 bázispontos hozamcsökkenés volt megfigyelhető. A dollárállampapírok hozamai enyhébb mértékben szintén csökkentek az év során: a releváns 1 éven 6 bázisponttal voltak alacsonyabbak a tavalyi év végi szintnél. A súlyozott átlagos hozamváltozásra szintén a csökkenés volt a jellemző mind az euro, mind a dollár esetében. A befektetési portfóliók hozamkörnyezetéhez képesti magas abszolút teljesítménye részben a hozamgörbe lejjebb tolódásával, a jó relatív teljesítmények pedig főként a portfóliókezelés értékpapír-kiválasztásával, országok közötti allokációjával magyarázható.

Az előző évekhez hasonlóan a devizatartalék-kezelés környezetét továbbra is meghatározóan befolyásolta az európai szuverén kibocsátókat érintő hitelválság. Míg az eurozóna perifériaországainak szuverén adósságválsága ezen országok hitelkockázati felárainak jelentős és tartós kitágulását eredményezte, addig a minőségbe való menekülés hatására a jobb minősítésű – a magyar devizatartalék gerincét alkotó – kibocsátók értékpapírjai felértékelődtek.

A devizatartalék jövőre vonatkozó teljesítményét érintően továbbra is kockázatot jelent, hogy a magas minőségű eszközök hozamai extrém alacsony szinten vannak, az időszakban megfigyelt hozam elérésére a közeljövőben már várhatóan nem lesz lehetőség. A rendkívül alacsony hozamszint azt is jelenti, hogy megvan az esélye annak, hogy – hozamemelkedés esetén a meglévő kötvények leértékelődése miatt keletkező átértékelődési veszteség hatására – a teljesítmény a korábbi években követettnél alacsonyabb stratégiai duration mellett is negatívvá válhat.

Az MNB devizamérlegében szereplő tételek kamatlábváltozás szerinti kockázattal értéke az év végén 72,8 millió euro volt (95 százalékos konfidenciaszintű VaR 1 hónapos időhorizonton).

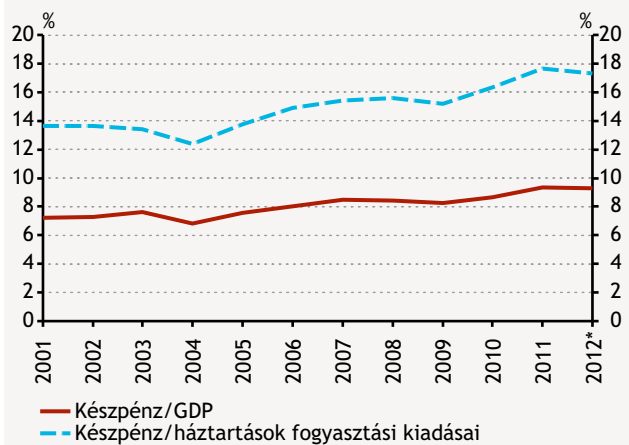
3.5. KÉSZPÉNZ-LOGISZTIKAI TEVÉKENYSÉG

Forgalomban lévő készpénz

A forgalomban lévő készpénz értéke 2012. december 31-én 2721,7 milliárd forint volt, ami 1 százalékos, 28,3 milliárd forintos bővülést jelent az előző év végéhez képest.

A szezonálisan igazított készpénzállomány-adat is 1 százalékos növekedést mutat, ez GDP-arányosan stagnálásnak felel meg, ami arra vezethető vissza, hogy az elmúlt évben a készpénzállomány növekedését feltételezhetően a nominális fogyasztás visszafogott emelkedése határozta meg.

14. ábra
Készpénz/háztartások fogyasztási kiadásai és készpénz/GDP

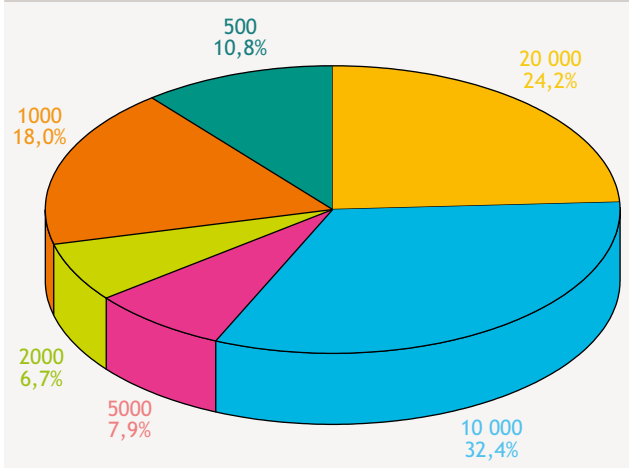
* A 2012. évi GDP-adat és a háztartások fogyasztási kiadásainak adata MNB-becslés.

Ezt erősíti az a tény is, hogy a fogyasztásarányos készpénzállomány-mutató 2012-ben alig változott.

Az évek óta tartó trenddel ellentétben 2012-ben a 20 000 és a 10 000 forintos címlet forgalomban lévő állománya nem nőtt, míg az 5000 forintosok mennyisége 8 százalékkal, a 2000 forintosoké 3 százalékkal, az 1000 forintosoké 6 százalékkal, az 500 forintosoké pedig 2 százalékkal bővült 2011 végéhez képest.

A két legnagyobb bankjegycímlet azonban továbbra is domináns szerepet tölt be a készpénzforgalomban, így együttesen, 2012 végén az összes forgalomban lévő bankjegy darabszámának mintegy 57 százalékát tették ki. Ennek oka, hogy e bankjegycímletek fizetési szerepükön túl

15. ábra
A forgalomban lévő bankjegyek megoszlása darabszám szerint 2012 végén

2. táblázat

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék adatai 2012. december 31-én

Bankjegyek	Mennyiség (millió darab)	Érték (milliárd forint)	Megoszlás (%)	
			mennyiség	érték
20 000 forint	73,0	1459,4	24,2	54,8
10 000 forint	97,7	976,9	32,4	36,6
5 000 forint	23,8	119,2	7,9	4,5
2 000 forint	20,1	40,3	6,7	1,5
1 000 forint	54,1	54,1	18,0	2,0
500 forint	32,7	16,3	10,8	0,6
Összesen	301,4	2666,2	100,0	100,0

Érmék	Mennyiség (millió darab)	Érték (milliárd forint)	Megoszlás (%)	
			mennyiség	érték
200 forint	93,5	18,7	7,3	38,5
100 forint	144,4	14,4	11,3	29,7
50 forint	120,0	6,0	9,4	12,4
20 forint	228,7	4,6	17,8	9,5
10 forint	271,3	2,7	21,2	5,6
5 forint	421,8	2,1	33,0	4,3
Összesen	1279,7	48,5	100,0	100,0

Megjegyzés: A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék állományát, amely érmék névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök részét képezik.

vagyonfelhalmozási funkciót is betöltenek, illetve jelentős szereppel bírnak a rejtett gazdaság működésében.

Az érméknél leginkább a 200 és a 20 forintos címlet, illetve az 5 forintos címlet forgalomban lévő állománya növekedett. Az előző évhez képest összességében 4 százalékkal bővült a forgalomban lévő érmék mennyisége.

Készpénzforgalmazás

Az MNB 2012-ben összesen 3224 milliárd forint értékű készpénzforgalmat bonyolított le számlatulajdonos ügyfelei, azaz a hitelintézetek és a Magyar Posta számára, ezen belül az MNB 235 millió darab bankjeggyel szolgálta ki ügyfeleit, miközben 229 millió darab bankjegy érkezett be a jegybankba.

Az elmúlt évben az MNB mintegy 71 millió darab bankjegyet minősített forgalomképtelennek és selejtezett ki, illetve pótolta új fizetőeszközökkel.

Az MNB 2011 óta szerződéses jogviszony keretében biztosítja a nagyobb hitelintézetek és a Magyar Posta számára, hogy értéktáraikban ún. kihelyezett bankjegykészletet, így az MNB tulajdonában lévő készpénzt tartsanak készleten. A bankjegykihelyezés bevezetésének célja az volt, hogy megkönnyítse a nagybani logisztikát végző központi bank és a kisebb logisztikai (csomagolási) egységekkel dolgozó hitel-

intézeti, postai szféra közötti bankjegyáramlást. A kihelyezett készlet maximumát az MNB korlátozza, így a kihelyezett készlet a forgalomban lévő bankjegyállomány értékének 1 százalékát sem teszi ki. A bankjegykihelyezés segíti a jegybanki logisztikai szétterjedéshez történő alkalmazkodást, és hozzájárul a bankjegyszállítások csökkenéséhez. E rendszer 2011-2012-ben az előzetesen lefektetett szabályoknak megfelelően működött, és a megfelelő készpénzkezelési díjstruktúrával támogatva a megfogalmazott nagybani készpénz-forgalmazási célokat kiszolgálta.

Az elmúlt években az MNB nagy hangsúlyt helyezett az érmeformalmazás modernizálására, a hazai érme-logisztika hatékonyságának növelésére és a bankok, a posta, illetve a készpénz-logisztikai szolgáltatók közötti érmekezelés fejlesztésére. Az átalakítás kulcseszköze a készpénz-logisztikai szolgáltatókhoz kihelyezett jegybanki érmekészlet (érmedepó) rendszere, amelynek célja, hogy az MNB napi érmeformalmazásban betöltött puffer szerepe minimálisra szűküljön. A 2011-ben bevezetett rendszer, mely 2012-ben is zökkenőmentesen működött, jelentős nemzetközi érdeklődést is kiváltott.

A jegybank készpénzes ellenőrzési tevékenysége

A forgalomban lévő készpénz megfelelő minőségének biztosításában – a jegybank ellenőrző szerepének előtérbe helyezésével összhangban – egyre inkább meghatározó sze-

repet töltenek be a korszerű technológiával rendelkező hitelintézetek, a posta és a professzionális készpénz-logisztikai szolgáltató cégek.

A jegybank a lakosságnak nyújtott készpénzforgalmi szolgáltatások megfelelő színvonalának biztosítása érdekében hatósági ellenőrzéseket végez. A 2012. évi ellenőrzések az alábbi témakörökre fókuszáltak:

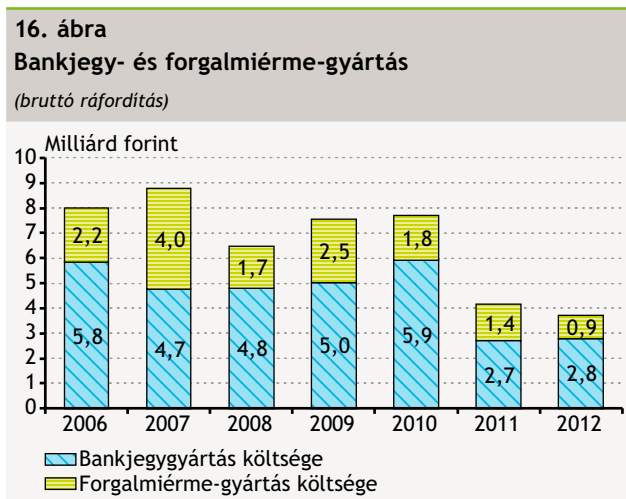
- a bankjegyek valódiságának és forgalmképességének ellenőrzésére vonatkozó MNB-rendeletben rögzített előírások betartása;
- a bankjegykiadó automatákon (ATM-eken) keresztül forgalomba hozott forintbankjegyekre vonatkozó, szintén MNB-rendeletben meghatározott előírások betartása;
- a lakosságnak nyújtott szolgáltatásokra (címetváltás, forgalomból bevont bankjegyek átváltása, hiányos bankjegyek kezelése) vonatkozó, részben az MNB tv.-ben, részben MNB-rendeletben foglalt előírások betartása.

Nagymértékben járult hozzá a készpénzforgalom biztonságához, hogy a jegybank a készpénzciklus professzionális szereplőinek ellenőrzése mellett, a részükre nyújtott szolgáltatások bővítésével a korábbinál nagyobb súlyt helyezett technológiai támogatásukra.

Bankjegy- és érmegyártás

A jegybank a készpénzforgalom növekvő igényének kielégítése, valamint az elhasználódott és emiatt selejtezett, megsemmisített fizetőeszközök pótlása érdekében bankjegyet és érmét gyártat.

A készpénzgyártás költsége 2012-ben bruttó 3,7 milliárd forint volt, közel 10 százalékkal kevesebb, mint az előző

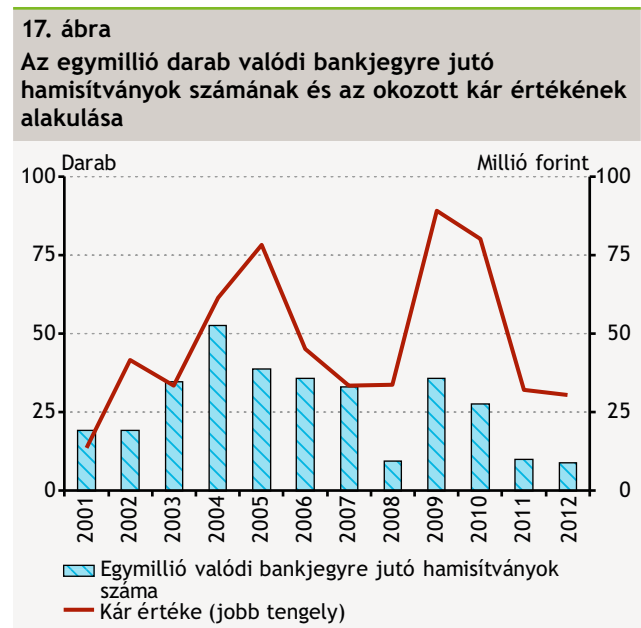

évben. Az elmúlt öt évben a jegybank számos, hosszabb távon akár több tízmilliárd forint értékű megtakarítással járó, készpénzzel kapcsolatos stratégiai intézkedést hozott. A gyártásracionalizálás és a hatékonyabb készletgazdálkodás is magyarázza a gyártási költség csökkenését, amely várhatóan a jövőben is alacsonyabb szinten marad a 2011 előtti évekhez képest.

2012-ben egy bankjegy beszerzési ára átlagosan bruttó 57 forint, míg egy érméé bruttó 30 forint volt.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

A forint hamisításának 2010 végén kezdődött csökkenése 2012-ben is folytatódott. 2012-ben 2655 darab hamis forintbankjegy került kivonásra a forgalomból, ami 2011-hez képest közel 9 százalékos csökkenést jelent. Ezzel összhangban kismértékben csökkent a hamisítványokkal okozott közvetlen kárérték is. Kedvezően alakult az egymillió darab forgalomban lévő valódi bankjegyre egy év alatt jutó hamis bankjegyek mutatója is, melynek 9-es értéke a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában nemzetközi összehasonlításban is jónak értékelhető.

Továbbra is jellemzője a forint hamisításának az, hogy főként a nagyobb értékű bankjegycímletekre irányul: a 10 000 és 20 000 forintosok az összes fellelt hamisítvány 76 százalékát tették ki.

A forinthatamisítványok készítésének jellemző módszereiben nem tapasztalható változás, továbbra is meghatározók az olyan irodai sokszorosító eszközök, mint a fénymásolók vagy

3. táblázat

A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2012-ben

Címletek	500	1000	2000	5000	10 000	20 000
Megoszlás (%)	7,6	0,5	4,3	12,1	43,4	32,1

a nyomtatók. A nagy címletű hamisítványok között – a használt egyszerű eszközök alkalmazása ellenére is – előfordulnak esetenként megtévesztő minőségűek, ezért továbbra is fontos kellő figyelmet szentelni a bankjegyek ellenőrzésére. Ez esetben egyszerű módszerekkel, megfelelő segédeszközökkel (pl. UV-A/C lámpa) vagy akár érzékszervi vizsgálatokkal (pl. tapintással, fény felé tartással vagy a bankjegy mozgatásával) e hamisítványok is kiszűrhetők.

A kedvező hamisítási adatok az elmúlt évben is lehetővé tették, hogy a jegybank folytassa a megelőzésre, felkészülésre összpontosító készpénzes stratégiájának megvalósítását. Ennek jegyében 2012-ben a korábinál is nagyobb hangsúlyt kapott a hamisítványok kiszűrésében kulcsszerepet betöltő, főként kereskedelemben dolgozó pénztárosok bankjegyszereti felkészítése. Az MNB szakértői által tartott térítésmentes helyszíni képzések alkalmával az elmúlt évben négyezer pénztáros sajátíthatta el a bankjegyekkel és ellenőrzésükkel kapcsolatos korszerű ismereteket és módszereket.

Ugyancsak a kereskedelemben dolgozó pénztárosok tevékenységét támogatta az MNB 2011-ben indított, majd 2012-ben megismételt kezdeményezése, melynek keretében napjaink korszerű, pénztári eszközös vizsgálati módszerének, a kombinált (UV-A és UV-C) lámpával történő ellenőrzésnek a terjedését kívánta elősegíteni. Az MNB által a kiskereskedelmi üzletek és a döntően készpénzt használó szolgáltatók számára kiírt pályázat segítségével a jelentkezők jelentős jegybanki anyagi támogatással vásárolhatták meg a pénzkezelők munkáját biztonságosabbá tevő UV-A és UV-C kombinált vizsgálatra alkalmas segédeszközöket. A program eredményeként a két évvel ezelőtti helyzethez képest napjainkban már közel 1500 darabbal több pénztárban alkalmazzák ezeket a korszerű segédeszközöket.

A nemzetközi jegybanki gyakorlatban is előremutatónak számít a bankjegyek legfontosabb jellemzőinek okostelefonokon használható alkalmazással történő „terjesztése”. 2012-ben az MNB Európában az elsők között – az EKB, a cseh és a holland nemzeti bankok mellett – élt ezen információs csatorna nyújtotta előnyökkel. A bankjegyekkel kapcsolatos ismereteknek a professzionális felhasználói körben történő terjesztése mellett az MNB súlyt helyez arra, hogy közérthető nyelven, vonzó, befogadásra alkalmas módon is ráirányítsa a figyelmet a tudatos készpénzhasználatra és a kapcsolódó tudnivalókra. Az okostelefonok nyújt

totta lehetőségeket kihasználva, az ingyenesen elérhető multiplatformos (iOS és Android) alkalmazás interaktív módon, közérthető információk, animációk útján nyújt segítséget a bankjegyek iránt érdeklődőknek.

Emlékérme-kibocsátás

Az MNB 2012-ben kettő arany, hat ezüst és kettő színesfém emlékérmét bocsátott ki. A korábbi gyakorlatnak megfelelően a 2012. évi tematika is nyilvános társadalmi konzultációt követően alakult ki.

Januárban először Madách Imre Az ember tragédiája című műve megjelenésének 150. évfordulója alkalmából 3000 forint névértékű, majd Reményi József szobrász, érem- és plakettművész születésének 125. évfordulója alkalmából 5000 forint névértékű ezüst emlékérmé jelent meg. Utóbbi az „EUROPA” nemzetközi ezüst emlékérmé-programhoz is kapcsolódik.

A „Magyar irodalom alakjai” emlékérmé-sorozat negyedik tagjaként Örkény István születésének 100. évfordulójáról emlékezett meg az MNB egy 5000 forint névértékű ezüst emlékérmével. „A magyar mérnökök, feltalálók technikai újdonságait, tanulmányait bemutató sorozat” a már megszokott specifikációban, az első magyar műhold, a Masat-1 fellövésének tiszteletére az Űrkutatás Világnapján 1000 forintos színesfém emlékérmével bővült.

„Középkori magyar aranyforintok” elnevezésű új arany emlékérmé-sorozat indult 2012-ben a 10 000 forint névértékű I. Károly aranyforintjával, ami „normál”, az eredetivel megegyező súlyú és ún. piefort, azaz négyszeres súlyú változatban is kibocsátásra került. Akárcsak a korábbi nyári olimpiák évében, a 2012-es londoni olimpiához kapcsolódóan is sor került emlékérmé kibocsátására. A magyar olimpiai résztvevők júniusi ünnepélyes olimpiai eskütételének napján ezüst és arany emlékérmé is kibocsátásra került. Az 5000 forint névértékű arany emlékérmé „A világ legkisebb aranypénze” elnevezésű nemzetközi gyűjtőprogram tagjaként került kibocsátásra 11 mm-es átmérővel.

A Cserkészszövetség megalakulásának 100. évfordulója alkalmából, az évfordulóra is utaló 100 forintos névértéken bocsátotta ki szeptemberben az MNB azt a színesfém emlékérmét, amelyet tizenkét szögletű formája tesz igazán különlegessé.

A másik új sorozat, „A magyar Nobel-díjasok” elnevezésű ezüst érmesor darabjai igazán speciális, arcképcsarnokot idéző ovális alakban kerülnek kibocsátásra. A sorozat első emlékérméje a 75 éve Nobel-díjjal elismert Szent-Györgyi Albert előtt tiszteleg. Az októberi kibocsátású emlékérmé 3000 forint névértékű. A 2012-es kibocsátási évet Popovics Sándor, az MNB első elnöke születésének 150. évfordulója alkalmából kibocsátott 3000 forint névértékű ezüst emlékérmé zárta, október 16-án.

3.6. STATISZTIKAI SZOLGÁLAT

Az MNB tv. felhatalmazása alapján az MNB alapvető feladatai ellátásához – így a pénzügyi folyamatok elemzéséhez, a monetáris döntések előkészítéséhez, a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében, a fizetési és elszámolási rendszerek működésének felügyezéséhez, valamint a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatásához – gyűjt (személyes adatnak nem minősülő) statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

Az MNB az általa készített monetáris, fizetésimérleg-, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, pénzügyi stabilitási, pénzforgalmi, valamint ár- és árfolyam-statisztikai, pénz- és tőkepiaci idősorokat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára a közzétett publikációs naptár rendje szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez kapcsolódóan az MNB módszertani kiadványokat is megjelentet.

A 2013. évi adatgyűjtésekre vonatkozó 20/2012. (X. 15.) MNB rendelet kiadása mellett az adatszolgáltatások körének módosítására, illetve bővítésére is sor került 2012 során.

A jogszabályi változásokra reagálva 2012-ben a pénzügyi stabilitási, illetve a monetáris politikai eszköztárhoz kapcsolódó feladatok ellátása érdekében négy esetben volt szükség adatszolgáltatási kötelezettség év közbeni elrendelésére, illetve módosítására. Ezek a 2012. évre vonatkozó 14/2011. (X. 13.) MNB rendelet módosításával, illetve egy új adatszolgáltatási rendelet kibocsátásával valósultak meg. (Az adatszolgáltatások év közbeni elrendelése, illetve módosítása a 2012. januártól teljesítendő betétfedezeti és mérlegfedezeti mutatóhoz kapcsolódóan, a devizafinanszírozás-megfelelési mutató, a központi hitelinformációs rendszer „pozitív adólistára” vonatkozó új szabályai miatt, végül a devizakölcsönök kezeléséhez kapcsolódóan vált szükségessé.)

Felkészülés a statisztikai módszertani változásokra

2012-ben tovább folytatódott a nemzeti számlák és a hozzájuk kapcsolódó statisztikák összeállítását szabályozó új európai módszertani előírások alkalmazására való felkészülés. Az új nemzetiszámla- és fizetésimérleg-statisztikai szabványokat 2014-től kell alkalmazni az uniós tagállamok által készített pénzügyi statisztikákban. A módszertani átállásra való felkészülés keretében az MNB és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) rendszeres egyeztetéseket folytatott 2012-ben, és számos módszertani, illetve technikai kérdésre találtak megoldást közösen. Ezáltal biztosítható, hogy a két intézmény egymással összefüggő pénzügyi statisztikáiban konzisztens módon jelenjen meg a módszertani váltás hatása. 2012-ben a módszertani felkészüléssel párhuzamosan elkezdődött az MNB-ben a kapcsolódó statisztikai adatgyűjtések és feldolgozó rendszerek módosítása is.

Az MNB a 2013. évre vonatkozó adatszolgáltatásokat előíró 20/2012. (X. 15.) MNB rendeletében már szerepelteti azokat az új, illetve módosított adatgyűjtéseket, amelyek a nemzetközi statisztikai módszertani váltáshoz kapcsolódó, eddig ismert adatigények kielégítését szolgálják. Az alapos felmérő, előkészítő munkának köszönhetően az új adatigények egy részét meglévő adatgyűjtések és adminisztratív adatforrások felhasználásával elő lehet állítani, így a módszertani váltás miatt csak két új adatgyűjtés bevezetésére és néhány meglévő jegybanki adatgyűjtés kisebb módosítására került sor. Az adatszolgáltatói terhek növekedésének elkerülése érdekében az új adatgyűjtésekben érintett adatszolgáltatók esetében egyes más, eddig meglévő adatgyűjtések megszűntek.

2012-ben adaptálásra került a freiburgi nyugdíjmodell, mely eszközt jelent a társadalombiztosítás implicit nyugdíjtartozásának az Eurostat és az EKB által előírt kiszámításához. Megkezdődött a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát mérő modell bevezetése is.

Az MNB 2012 elején hároméves projektet indított (ISTAT 2014) annak érdekében, hogy a jegybanki integrált statisztikai információs rendszert felkészítse a nemzetközi módszertani átállásból fakadó változásokra. A hároméves projekt több informatikai rendszerrész módosítását tartalmazza, így a módszertani változásokban elsősorban érintett fizetésimérleg-statisztika és pénzügyiszámla-statisztika összeállítását támogató informatikai rendszereket is.

Egyéb események

A fizetésimérleg-statisztikák területén az adatminőség javítása céljából számos módszertani változásra került sor. A negyedéves fizetésimérleg-publikációkban – 2008-ig visszavezetve – külön jelentek meg a túlnyomórészt közvetlentőke-befektetésként megjelenő, a nemzetgazdaság külső finanszírozását közvetlenül nem érintő tőkemozgások (átfolyó tőke). Az éves fizetésimérleg-statisztikák közzétételekor az MNB publikálta a pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok normál üzletmenethez kapcsolódó közvetlentőke-befektetés jövedelme és számviteli adózott eredménye közötti hídtablát. Ezekon kívül az MNB a KSH-val közösen finomította az áruexport- és importadatokon alkalmazott áfarezidens-korrekció módszertanát, tovább növelve a vállalati szintű egyedi korrekciók súlyát az általános modell alapú becsléshez képest.

2012-ben megjelent a *Magyarország fizetésimérleg- és külfölddel szembeni befektetésipozíció-statisztikai* című kiadvány, mely a fizetési mérleg és a külfölddel szembeni befektetési pozíció nemzetközi módszertanát, illetve hazai előállítási gyakorlatát is tartalmazza.

A monetáris statisztika területén a háztartási szektor részére nyújtott hitelállomány összetételét bemutató, 2011-ben újonnan bevezetett negyedéves gyakoriságú publikáció 2012-ben kiegészült a hitelek állományváltozásának összetevőit, valamint a hiteleket hátralévő lejárat szerint részletesen bemutató adatokkal.

2012 novemberében megjelent a *Monetáris statisztikai kézikönyv*, amely a monetáris statisztikák módszertanát és a honlapon elhelyezett publikációk összeállítási gyakorlatát mutatja be.

Mind az adatokat feldolgozó statisztikai informatikai rendszer, mind az Adattárház jelentős fejlesztéseken esett át 2012-ben. Az elemzői területek részére az Adattárházban új adatpiacok átadására, illetve az adatok elérhetőségét, feldolgozását támogató fejlesztésekre került sor.

Nemzetközi adatszolgáltatás, együttműködés nemzetközi szinten

Az MNB az Európai Unió tagállamaira vonatkozó valamennyi adatszolgáltatási elvárásnak eleget tett 2012-ben; ennek megfelelően rendszeres adatszolgáltatást teljesített az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat) és az Európai Központi Bank, valamint a Nemzetközi Fizetések Bankja (BIS) felé. Az MNB státusából adódóan és a nemzetközi együttműködésből fakadó elvárásokkal, tagsági kötelezettségeivel összhangban rendszeresen szolgáltat adatokat,

információkat a Nemzetközi Valutaalap (IMF), a Világbank és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) számára is. A nemzetközi statisztikai munkacsoportokban az MNB 2012-ben is aktív szerepet vállalt.

3.7. ELŐKÉSZÜLETEK, GYAKORLATI FELADATOK AZ EURO BEVEZETÉSÉHEZ

A Nemzeti Euró Koordinációs Bizottságot (NEB) a kormány 2007 szeptemberében hozta létre az 1071/2007. (IX. 21.) kormányhatározattal. Részből az új kormányzati struktúrát tükröződendő, részből az eurocsatlakozás várható időpontja körül kialakult bizonytalanságnak a munkálatok ütemezésére gyakorolt hatása miatt a kormányhatározat módosításáról született döntés 2010 decemberében a 1296/2010. (XII. 21.) kormányhatározatban. Az MNB elnökének NEB-ben betöltött társelnöki pozíciójából adódóan, az MNB-nek kiemelt szerepe van az eurobevezetés hazai előkészületeiben. Ez a szerep egyrészt a bevezetés makrogazdasági feltételei alakulásának elemzésében, nyomon követésében, annak makrogazdasági megalapozásának támogatásában, valamint a hazai pénzforgalom és értékpapír-elszámolás rendszerének és szereplőinek felkészítésében áll, másrészt az eurobevezetésre történő gyakorlati felkészülés országos irányításában határozható meg. Az eurobevezetés gyakorlati feladatainak a kijelölése a majdani eurobevezetési céldátum meghatározásától függetlenül is elvégezhető, és a gyakorlati felkészülés érvényes céldátum hiányában is megkezdhető.

A pénzügyi válság és következményei némileg későbbre halasztották a csatlakozási céldátum kijelölhetőségét. Az eurobevezetés feltételeinek megteremtéséhez a konvergenciakritériumok (az ún. maastrichti kritériumok) teljesítése önmagában még nem elégséges, amint az számos más, ma már eurót használó ország tapasztalataiból is látható. A közgazdasági feltételeken túlmenően a pénzcseréhez kapcsolódó gyakorlati, logisztikai, informatikai és jogi változások rendszerének meghatározása ugyancsak fontos előfeltételt jelent. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy nem elegendő ezeket a gyakorlati előkészületeket csak akkor meghatározni és elkezdni, amikor a makrogazdasági feltételek már teljesültek, mert az újabb késedelemhez vezethet az euro bevezetésénél.

A nemzeti előkészületeket irányítani hivatott NEB lényegesebb feladatai a következők:

- Valamennyi érdekelt szereplő bevonásával elkészíti az euro gyakorlati bevezetéséhez szükséges – a pénzügyi, a vállalati szektor és a közszféra átállásával, a jogi, az informatikai átállással, valamint a fogyasztóvédelemmel, a számvittel és a statisztikával kapcsolatos feladatokat

és ütemtervet összefoglaló – Nemzeti euroátállási tervet (NÁT), amelyet szükség szerint felülvizsgál, és teljesítését folyamatosan figyelemmel kíséri.

- Az informatikai, az ármegejelentő és a számviteli rendszerekre, a pénznemváltásra, a készpénzcserére vonatkozó szakmai ajánlásokkal aktívan támogatja a közszféra és a magánszektor eurobevezetéssel kapcsolatos felkészülését.
- Hatékony kommunikációs módszerekkel az egyes felkészülési szakaszokhoz kapcsolódóan tájékoztatást, információkat nyújt.
- Javaslatokat tesz az átállás jogi kereteinek megteremtéséhez, kezdeményezi a szükséges jogszabályok megalkotását.

Az eurobevezetésre való felkészülés terén az MNB a 2007–2013-ra vonatkozó középtávú stratégiájában rögzített kettős célban (makrogazdasági elemző munka, gyakorlati felkészülés támogatása) foglaltaknak megfelelően rendszeresen értékeli a konvergenciafolyamat előrehaladását és Magyarország euroérettségét. Az MNB-nek a jegybanktörvényben meghatározott alapfeladataiból, valamint a Központi Bankok Európai Rendszerében való részvételéből adódóan is alapvető célja és érdeke, hogy a hazai pénzügyi rendszer felkészülten fogadja az euro bevezetését, függetlenül annak dátumától. A felkészülés többéves folyamat, amelynek során a bank a NEB keretében a Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen irányítja az átállás országos feladatainak kidolgozását és végrehajtását az erről szóló kormányhatározat szerint.

Az MNB a Pénzügyi szektor albizottság (PSZAB) irányításából eredő fő felelősségi körében gondoskodik a készpénzcserre zökkenőmentes megvalósításáról, továbbá arról, hogy a teljes hazai fizetésforgalom (ideértve a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszereket és valamennyi érintett piaci szereplőt) felkészüljön a bevezetésre. A bankszámlák, a hitelek és más pénzügyi termékek euróra történő átállítására, a biztosítási termékek átalakítása, a nyugdíjpénztári szolgáltatások, illetve az értékpapírpiacon a majdani új pénzhez történő igazítása, valamint az átállás informatikai és infrastrukturális hátterének biztosítása az egész társadalmat közvetlenül érintő feladatokat jelent. A Kommunikációs albizottság (KOMAB) vezetése révén az MNB felhatalmazást kapott arra is, hogy – felhasználva széles körű kapcsolatrendszerét, illetve az e téren felhalmozott szakmai tudását – aktív kezdeményező szerepet vállaljon az átállást érintő tudatosító és tájékoztató folyamatban. Az euroátállással kapcsolatos tájékoztatással szemben alapvető elvárás, hogy hiteles, összehangolt, hatékony és teljes körű legyen a versenyszféra és – kiemelten – a lakosság irányába.

Az MNB a Nemzeti euroátállási terv frissítésében játszott vezető szerepével párhuzamosan – és összhangban a NÁT-ban foglaltakkal – karbantartja saját felkészülési feladatait is a jegybank intézményi szintű euroátállási programjában.

3.8. AZ MNB KOMMUNIKÁCIÓJÁT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK 2012-BEN, CÉLOK ÉS EREDMÉNYEK

A szakmai stáb bevonásán, az átláthatóságon és proaktivitáson alapuló megoldásokkal tovább javítani a pénzügyi stabilitási, illetve az inflációs célkövető rendszert támogató kommunikációs eszközrendszer működését – a jegybanki célok közül ezek a feladatok kaptak kiemelt hangsúlyt a 2012. évi jegybankszakmai kommunikációban. Továbbra is cél volt az MNB ismertségének, elismertségének és hitelességének növelése, valamint a jegybanki feladatok és tevékenységek megismertetése a lakossággal. Fentiekben túl a napközbeni átutalás bevezetése állt az MNB 2012. évi kommunikációs tevékenységének fókuszában.

A 2012-ben végzett éves imázskutatás eredményei azt mutatják, hogy számottevően nőtt az MNB-t ismerő és tevékenységéről valós képpel rendelkezők létszáma. Az MNB függetlenségét a lakosság túlnyomó többsége fontosnak ítéli, a függetlenség melletti folyamatos jegybanki kiállást a magyar társadalom nagyjából fele pozitívnak értékeli. Az MNB iránti bizalom indexe szintén emelkedett, a növekedés súlyát jelzi, hogy a többi kiemelt intézmény iránti bizalom stagnált vagy kismértékben csökkent az elmúlt időszakban.

A napon belüli átutalás elindulásáról a lakosság csaknem háromnegyede értesült és a válaszadók kétharmada szerint az MNB megfelelően tájékoztatta a nyilvánosságot. 2012-ben folytatódtak és bővültek a jegybank lakossági programjai, melyek eredményeként a teljes magyar lakosság több, mint 10 százaléka (hozzávetőleg 1,1 millió ember) aktív résztvevője volt valamelyik jegybanki lakossági programnak (Látogatóközpont, Pénziránytű és POP iskolák, ifjúsági fesztiválok, Mindennapi Pénzügyeink Program stb.). Megújultak a Látogatóközpont (LK) bankjegyvédelmi és a pénztörténeti előadásai, az LK-kiadványok sora bankjegybiztonság és árstabilitás témakörben új tájékoztató füzetekkel bővült. Új, és a célcsoport visszajelzései alapján sikeres oktatófilmek készültek az árstabilitás és pénzügyi stabilitás témájú előadásokhoz.

Az európai jegybankok közül az elsők között indult el az MNB YouTube oldala 2012 júniusában. Az oldalon elérhető mozgóképes anyagok támogatják a jegybanki hitelesség növelésére vonatkozó intézményi célok elérését, a jegybanki célok lakossági kommunikálását, ezzel is hozzájárulva a pénzügyi kultúra fejlesztéséhez.

A Pénziránytű Alapítvány koordinációja mellett szeptemberben indult útjára a középiskolásoknak szóló, pénzügyi-gazdasági témákkal foglalkozó, jegybankspecifikus témaköröket is érintő Facebook-oldal, a Pénzbook. Az oldal célja a pénzügyekkel kapcsolatos praktikus ismeretek átadása, a Facebook sajátosságaihoz alkalmazkodva. Pilot-jelleggel iOS és Android platformokra elérhetővé váltak az MNB okostelefon-alkalmazásai: egy, a bankjegyek biztonsági elemeit bemutató és egy, az MNB árfolyam-adatszolgáltatását használó alkalmazás készült el.

Összességében az MNB a stratégiai kommunikáció korszerű eszközeivel biztosította, hogy a közjó érdekében végzett, összetett tevékenysége transzparens és eredményes legyen, és üzenetei hatékonyan jussanak el a célközönséghez.

3.9. AZ MNB 2012. ÉVI EREDMÉNYÉNEK ALAKULÁSA

A Magyar Nemzeti Bank 2012. évi eredménye 39,8 milliárd forint veszteség volt. A jegybank eredményét és mérlegszerkezetét elsősorban a hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok, valamint a monetáris politika céljai és választott eszközei határozzák meg. 2012-ben a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a devizatartalék monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói, valamint a háztartásoknak nyújtott deviza-jelzáloghitelkelt végtrlesztéséhez kapcsolódó euroeladási tenderek;

- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizakövetéseinek alakulásával;

- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása; valamint

- a forint árfolyamváltozása.

Az MNB kamateredménye jellemzően negatív, mivel az MNB a - mérlegfőösszegének több mint 90 százalékát kitevő - devizatartalékot döntően forintforrásokból finanszírozza, és a devizahozamok elmaradnak az átlagos forintkamattól. 2012-ben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 153,6 milliárd forint veszteség volt, az előző évhez képest 59,6 milliárd forinttal romlott. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy a forint- és devizakamatok közötti eltérés 2012-ben emelkedett.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 341,2 milliárd forint veszteség volt, a 2011. évinél 28,5 milliárd forinttal több. A naptári napokkal súlyozott átlagos jegybanki alapkamat 2012-ben 73 bázisponttal lett magasabb, mint egy évvel korábban. Az alapkamathoz kötött kamatozású forintkötelezettségek (költségvetés forintbetétei, kötelező tartalék, likviditást lekötő instrumentumok) állománya az első félévben még enyhén emelkedett, az utolsó negyedévben már csökkent. Ebben az időszakban az augusztus végén megindult kamatsökkentés is kedvezően hatott a forint kamateredményre.

A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 187,7 milliárd forint nyereség volt, az előző évhez képest 31 milliárd forinttal csökkent a devizatartalékok utáni alacsonyabb kamatbevételek miatt. Ebben szerepet játszott a tartalék-

4. táblázat
Az MNB összevont eredménykimutatása és egyes mérlegtételei

<i>milliárd forint</i>				
Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2011	2012	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	-94,0	-153,6	-59,6
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	-312,7	-341,2	-28,5
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	218,7	187,7	-31,0
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	24,7	-33,2	-57,9
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	98,7	158,3	59,6
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-15,8	-11,3	4,5
7	Eredmény (1+4+5+6)	13,6	-39,8	-53,4
8	Kiegyenlítési tartalékok egyenlege a mérlegben Nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék	1325,0	564,0	-761,0
9	Deviza-értékpapírok piaci értékváltozása miatti kiegyenlítési tartalék	5,6	-30,2	-35,8

* Nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és felszabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

állomány csökkenése, valamint az előző évinél alacsonyabb eurohozamszintek. A devizatartalék forintban számított átlagkamata 2012-ben 2,1 százalék volt, 0,5 százalékkal alacsonyabb, mint 2011-ben.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye 33,2 milliárd forint veszteség volt. Ez az eredménykategória döntő mértékben a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásából származó realizált eredményt tartalmazza, ezen kívül pedig – lejárat vagy eladás esetén – a magyar államkötvények, valamint a jelzáloglevelek realizált árfolyam-eredményét. A devizatartalékban magas arányt képviselnek a fix kamatozású magas kuponú papírok, melyek folyamatosan a piaci hozamoknál magasabb kamatbevételt biztosítanak. Ezen papírok beszerzésére névérték felett kerül sor, így az értékpapírok lejáratkor és eladásakor veszteség keletkezik, ennek tudható be a pénzügyi műveletek realizált vesztesége.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását meghatározó két fő tényező a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése, valamint a devizaeladások mértéke. Januárban a jegybank devizaeladásai a szokásos mértékűnél lényegesen magasabbak voltak a deviza-jelzáloghitelek végtörlesztéséhez kapcsolódó euroeladási tenderek miatt. Az év további időszakában az ÁKK-val bonyolított devizaeladásokon keletkezett árfolyamnyereség. Utóbbiakra a magyar állam által felvett IMF-hitel törlesztései, valamint devizakötvény-lejáratok miatt került sor. Az árfolyameredményt meghatározó másik fő tényező a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése, ami a 2011. december 31-i 42,11 forint/euróról január elején növekedett, az év további részében számottevően csökkent, 2012. december 31-én az év elejéhez képest lényegesen alacsonyabb, 19,55 forint/

euro volt. Éppen a januári kiugró mértékű devizaeladások idején volt a hivatalos és a bekerülési árfolyam közötti különbség a legnagyobb, ami kiemelkedő mértékű árfolyamnyereséget eredményezett. Az év során 158,3 milliárd forint árfolyamnyereség keletkezett, így ez vált a jegybanki eredmény legjelentősebb tételévé.

Az egyéb eredménytényezők közé tartoznak a banküzem működési bevételei, költségei, ráfordításai, a bankjegy- és érmegyártás költségei, a céltartalék-képzés, -felszabadítás, valamint a jutalékból származó és az egyéb eredmény. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 4,5 milliárd forinttal csökkentek 2012-ben, alacsonyabbak voltak a készpénzgyártás költségei, a banküzemi működési költségek és a céltartalék, illetve értékvesztés változása is javította a jegybank eredményét.

A saját tőke állománya az év végén 551,1 milliárd forint volt. Nagyságát alapvetően a kiegyenlítési tartalékok – azon belül is a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának – szintje határozta meg, változásában pedig szerepet játszott az éves eredmény alakulása is.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka a 2011. év végéhez képest 836,6 milliárd forinttal lett alacsonyabb. Ennek oka elsősorban a hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyam közötti eltérés csökkenése, de az átértékelésre kerülő devizaállományok (nettó devizapozíció) alacsonyabb szintje is ez irányba hatott. A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2012. december 31-én 564 milliárd forint volt.

2012. december 31-én a deviza-értékpapírokon piaci értékelésük alapján 30,2 milliárd forint nem realizált veszteség keletkezett, mely a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában jelent meg.

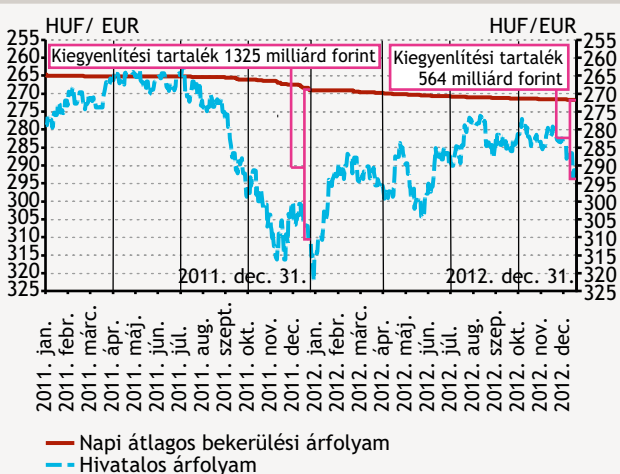
Az MNB tv. értelmében: amennyiben a tárgyévi veszteség összege az eredménytartalékot meghaladja, akkor a költségvetés a különbözetet megtéríti. Mivel az MNB eredménytartaléka (47 milliárd forint) fedezetet nyújt a 2012. évi veszteségre, ezért a költségvetésnek nem állt elő a törvényben meghatározott térítési kötelezettsége.

Az MNB tv. továbbá előírja: ha a két kiegyenlítési tartalék együttes egyenlege az év végén negatív és meghaladja az eredménytartalék valamint a tárgyévi eredmény összegét, akkor a különbözetet a költségvetés a tárgyévet követő év március 31-ig megtéríti. A törvény ezzel azt garantálja, hogy a jegybank saját tőkéje év végén pozitív, és nem csökkenhet a jegyzett tőke (10 milliárd forint) szintje alá. 2012. december 31-én a két kiegyenlítési tartalék összevont egyenlege 533,8 milliárd forint volt, ezért a költségvetésnek térítési kötelezettsége nem keletkezett.

18. ábra

A forint árfolyamának alakulása

(fordított skála)

3.10. AZ MNB GAZDÁLKODÁSA

Az MNB 2012. évi gazdálkodása

Az MNB gazdálkodása az MNB tv.-ben előírt feladatok színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony – a kockázatmentes működést a legalacsonyabb mértékű kiadásokkal megvalósító – biztosítására irányul.

A működési költségek 2012. évi tényleges összege 11 648 millió forint, ami 2,0 százalékkal (234 millió forinttal) alacsonyabb a 2011. évi kiadásoknál. Az előző évhez viszonyított megtakarítás elsősorban a holokauszt-perhez kötődő kiadások elmaradásából (az egyéb költségeknél), az elmúlt évinél alacsonyabb létszámból (a személyi jellegű ráfordításoknál), továbbá az értékcsökkenési leírás összegének mérséklődéséből adódik. A csökkenő tendenciát mérsékelte az IT-költségek enyhe növekedése.

Az MNB működési költségeinek összege 2008-ban, a működés hatékonyságát javító projekt elindításának évében 14,9 milliárd forint volt. Az elmúlt négy év alatt a költségek folyamatosan csökkentek, az elért megtakarítások összege éves szinten közel 3,3 milliárd forintot tesz ki, ez nominálértéken a 2008-as kiadásokhoz képest 22 százalékos csökkenést jelent. Ezt a bank egyrészt a hatékonyságjavító projekt kezdeményezéseinek végrehajtásával, másrészt a projekt révén a költséghatékony megoldások előtérbe helyezését eredményező szemléletváltással érte el, de a megtakarításokban közrejátszottak az időközben történt, a költségek csökkentésével járó jogszabályi változások is.

A 2012. évben a működési költségek az 1997-től kezdődő időszakot tekintve a legalacsonyabb értékeket mutatják.

A 2012-ben megvalósított beruházások pénzügyileg realizálódott összege közel 1,1 milliárd forint volt, ami lényegesen magasabb az előző évben felmerülnél. Ebben a tervteljesítés javulása mellett közrejátszott az is, hogy néhány, 2011-ben megkezdett beruházás (pl. a Bankműveletek szervezeti egység munkaterületeinek felújítása) befejezése 2012-ben történt meg, továbbá terven felüli beruházásokra is sor került (pl. személygépjárművek beszerzése).

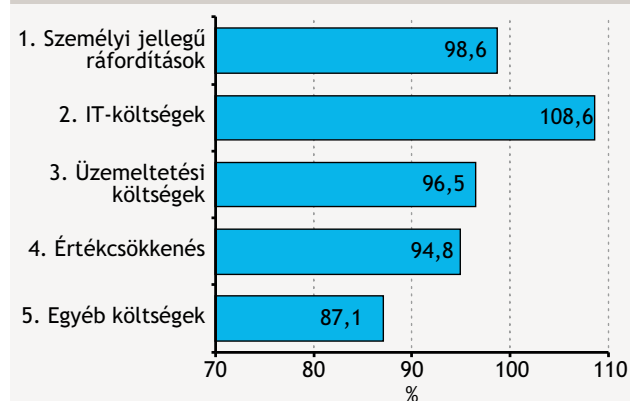
Az elvégzett beruházások többsége a stratégiai célokhoz kötődő informatikai fejlesztés volt, amelyek többek között az informatikai üzemeltetők számon kérhetőségének növelésére (68 millió forint), a vállalatirányítási rendszer (SAP) verzióváltására (61 millió forint), az informatikai hálózat adatközponti eszközeinek korszerűsítésére (49 millió forint) és a felhasználói munkaállomások beszerzésére (35 millió forint) irányultak.

Emellett több beruházás befejezése 2013-ra húzódott át, és számos eszköz a tervezettnél kisebb áron került beszerzésre. A 2012. évre tervezett, de 2013-ra áthúzódó fejlesztések közül a jelentősebb előirányzatúak a következők: integrált statisztikai rendszerhez kapcsolódó beruházások (69 millió forint), üzletkötői telekommunikációs rendszer felújítása (57 millió forint), épülethangosító rendszer cseréje (30 millió forint), Adattárház-stratégia megvalósítása (19 millió forint).

Működési költségek

A működési költségek 2012. évi tervének jóváhagyott (központi tartalék nélküli) összege 11 957 millió forint volt, amellyel szemben a tényleges költségek 11 648 millió forintot tettek ki. Ez az összeg a 2011. évi működési költségekhez képest 2 százalékos (234 millió forintos) megtakarítást jelent, és a csökkenés – az IT-költségek kivételével – vala-

19. ábra
A 2012. évi működési költségek alakulása a 2011. évi tényadatok arányában

5. táblázat

Az MNB 2012. évi működési költségeinek alakulása

Megnevezés	2011. évi tény	2012. évi terv (tartalék nélkül)	2012. évi tény	Index (2012. évi tény / 2012. évi terv)	Index (2012. évi tény / 2011. évi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	6 884	6 868	6 791	98,9	98,6
Banküzemi általános költségek	4 998	5 089	4 857	95,4	97,2
Összesen	11 882	11 957	11 648	97,4	98,0

mennyi fő költségnemcsoportnál jelentkezett, legnagyobb összegben és mértékben az egyéb költségeknél.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2012. évi személyi jellegű ráfordítások (6791 millió forint) a 2011. évihez képest összességében 1,4 százalékkal (több mint 90 millió forinttal) csökkentek.

A 2012-ben végrehajtott 1 százalékos általános és 0,8 százalékos előléptetéshez kapcsolódó bérfejlesztés miatti költségemelkedést ellentételezte a létszám 1,4 százalékkal (8,4 fővel) történt csökkenéséből adódó megtakarítás. A költségek mérséklését eredményezte a vezetői bónuszmértékek 2012–2014. évi javadalmazási stratégiában foglalt mértékek szerinti csökkentése, továbbá a műszakpótlékok 2012. júliusban hatályba lépett Munka Törvénykönyvében foglalt szabályok szerinti kifizetése. A felmentési és végkielégítési költségek elmaradtak a 2011-ben felmerült kifizetésektől, míg a járulékiszabályok változásai hozzájárultak költségek növekedéséhez.

Banküzemi általános költségek

A 2012. évi banküzemi általános költségek (4857 millió forint) a 2011. évihez képest 2,8 százalékkal csökkentek, ami az összetevők ellentétes irányba ható változásának eredménye.

A 2012. évi üzemeltetési költségek 47 millió forinttal mérséklődtek a 2011. évihez képest. Megváltozott a Logisztikai központ őrzésvédelmi rendszere: 2012-től a létesítmény védelmi feladatait a korábbi kettő helyett egyetlen szolgáltató látja el. Csökkentek a Szabadság téri központi épület ingatlanfenntartási költségei is, amihez hozzájárult, hogy 2012-ben nem volt szükség egyes, 2-3 évente esedékes fenntartási munkálatok elvégzésére, valamint új takarékosági intézkedéseket is bevezetett a bank. A műszaki ellátással kapcsolatos 2012. évi szakértői díjak is lényegesen elmaradtak az előző évitől néhány beszerzési eljárás és szerződés-kötés tervezett meghaladó időigénye miatt. Az említettek szerint elért megtakarítások ellensúlyozták a más jogcímen felmerült többletköltségeket. Így például a jegybank-törvény változásából adódóan az MT-tagok számára biztosított (bérelt, majd új) gépjárművek üzemeltetése, valamint a kombinált belépőkártyák cseréje új kiadásokhoz vezetett.

Az előző évhez képest több mint 100 millió forinttal magasabbak voltak a 2012. évi IT-költségek, döntően az új portfóliókezelő rendszerhez kapcsolódó működési költségek miatt, amelyek 2012-ben első ízben jelentek meg az MNB

működési kiadásai között. Az előző évhez képest további új, illetve többletköltségek is felmerültek, pl. a láncolt hitelesítési szolgáltatás támogatásához és a virtuális mentőegység karbantartásához kapcsolódóan.

A tárgyi eszközök és immateriális javak értékcsökkenési leírásának 2012. évi összege 5,1 százalékkal (több mint 90 millió forinttal) alacsonyabb az előző évinél, főként az elmúlt évek beruházási volumenének mérséklődéséből következően.

Az egyéb költségek ugyancsak csökkentek az előző évhez képest (közel 106 millió forinttal), alapvetően a holokauszterhez kötődő kiadások elmaradása miatt, mivel a per feladatait – a kapcsolódó költségek viselésével együtt – 2011 első felében a magyar állam nevében eljáró nemzeti fejlesztési miniszter vette át az MNB-től (ezt megelőzően, 2011-ben a perrel kapcsolatban 91 millió forint kiadás merült fel az MNB-ben).

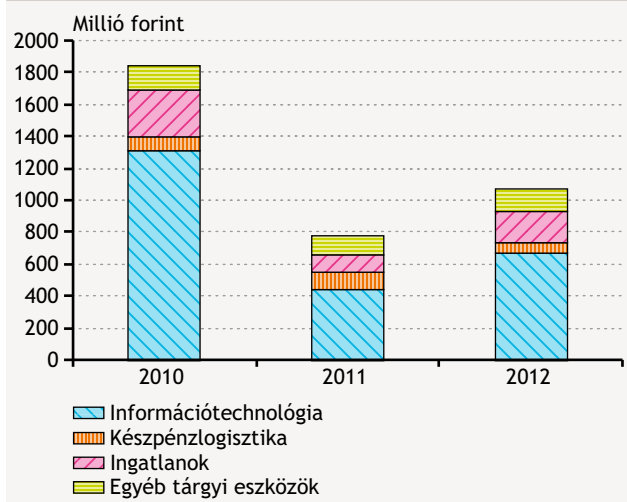
A banküzemi általános költségeket csökkentették a Magyar Pénzverő Zrt. által a Logisztikai központ részleges használatáért fizetett bérleti díj, a VIBER üzemeltetési költségei, továbbá a jóléti tevékenységgel kapcsolatos szolgáltatások miatti kisebb bevételek átvezetesként elszámolt együttes összege.

Beruházások

Az MNB elnöke 2011 decemberében 1450 millió forintban hagyta jóvá a 2012. évben induló új, valamint az aktualizált értékű és ütemezésű beruházások 2012. évi tervét – figyelembe véve a korábbi döntések alapján már folyamatban lévő beruházások előirányzatát is. A tervben szereplő beruházások közel háromnegyede informatikai eszközök beszerzésére irányult.

2012-ben a megvalósult beruházások értéke 1069 millió forint volt, ami meghaladja a 2011. évi beruházások értékét. Ennek oka a 2011. évi beruházások korábbi évekhez viszonyított alacsonyabb értéke mellett az, hogy 2011-ről több beruházás befejezése 2012-re húzódott át. A 2012. évi beruházási kiadások értékét befolyásolta továbbá, hogy a költséggazdák és a Központi beszerzés szervezeti egység alacsonyabb árak elérésére irányuló törekvéseinek eredményeként számos eszköz a tervezettnél kisebb áron került beszerzésre. Megtakarítást jelentett ezenkívül az is, hogy néhány fejlesztés a tervezetthez képest megváltozott műszaki tartalommal vagy a tervezetthez képest alacsonyabb volumenben került megvalósításra az évközi igények megváltozása miatt.

20. ábra
Az MNB beruházásainak alakulása

A 2012. évi beruházások legnagyobb része az informatikai infrastruktúra fejlesztéséhez kötődött. Ezek közül a legjelentősebb, a számonkérhetőség növelése beruházás, melynek lényege olyan hardver, illetve szoftver beszerzése volt, amely detektív kontrollt biztosít az informatikai üzemeltetők olyan tevékenységei felett, amelyeket sértetlenségi szempontból kritikus rendszereken, normál üzletmenet során végeznek. További jelentős kiadást jelentett a hálózatfejlesztés tárgyú beruházás, mely a hálózati forgalom szabályozására képes bővítőártyák beszerzésére irányult. A fejlesztés megvalósítását egyrészt az elavult titkosító modulok cseréjére vonatkozó KBER-előírás tette szükségessé, másrészt a beruházás megvalósítása révén a távmunkás alkalmazásoknál a válaszdíók lerövidülése is lehetővé vált. A felhasználóoldali munkaállomások beszerzésének keretében asztali és hordozható számítógépek kerültek megvásárlásra, az elhasznált eszközök pótlása érdekében. 2012-ben megtörtént az SAP vállalatirányítási rendszer új verziójának használatbavétele, amire azért volt szükség, mivel a korábbi verzióra megszűnt a gyártói támogatás.

A jegybanki statisztikát támogató információs rendszer minősége döntő fontosságú, és e tevékenységnek elengedhetetlen eszköze a megfelelő színvonalú informatikai támogatás. 2012-ben folytatódott az integrált statisztikai rendszer programja, amelynek keretében többek között befejeztek a 2011-ről áthúzódó fejlesztések, továbbá megvalósult a főként a 2014-ben történő statisztikai módszertani változásokra való informatikai felkészülés. Emellett a sta-

tisztikai adatbefogadó rendszerben a statisztikai adatbeküldést megkönnyítő fejlesztések is történtek.

Az MNB középtávú stratégiai céljai közül az eredményesség és hatékonyság fejlesztése érdekében 2012-ben számos, főként informatikához kötődő beruházás valósult meg. Ezek közül említést érdemel az elhasznált szerverek pótlása, továbbá a DWDM-eszközök beszerzése. Ez utóbbi olyan eszközök beszerzését és telepítését célozta, amelyek segítségével az MNB központi épülete és a Logisztikai központ közötti adatátviteli teljesítmény növekedése vált lehetővé.

2012-ben az ingatlanokhoz kapcsolódó beruházások között a legjelentősebb beruházás a Szabadság téri épületben az ablakcserék 2012. évi ütemének megvalósítása volt. Ennek keretében a műemlékvédelmi előírásoknak megfelelő, ugyanakkor korszerű nyílászárók beépítésére került sor. Ugyancsak a központi épületben valósult meg a Bankműveletek, továbbá a Statisztika szervezeti egységek irodaterületeinek szükséges felújítása is, valamint megtörtént a vilamos elosztó berendezések felújítása és szabványosítása, melyre a törvényi előírásoknak való megfelelés érdekében volt szükség.

A Kézpénzlogisztika szervezeti egység 2012-ben újabb bankjegyzvizsgáló gépeket szerzett be tesztelésre a bankjegyvédő érdekében, valamint a bankjegyalomány leltározásához szükséges mérlegeket vásárolt. Ezenkívül megtörtént az automata értéktárban szükséges munkavédelmi eszközök beszerzése is.

A 2012. évi egyéb beruházások részeként többek között személygépjárművek beszerzésére került sor, egyrészt az elhasznált gépjárművek pótlása érdekében, másrészt a jegybanktörvény változásából adódóan. A kommunikációval kapcsolatos beruházások keretében készült el a Pénzügyi stabilitás oktatófilm és az Árstabilitás film a jegybank pénzügyi stabilitási funkciójának minél magasabb szintű ellátása érdekében. Az említettek mellett az egyéb beruházások között jelentek meg a napi munkavégzéshez szükséges, minden évben előforduló beszerzések, mint például a mobil távközlési eszközök és az őrség formaruháinak vásárlása.

Az MNB emberierőforrás-gazdálkodása

2012-ben az Emberi erőforrások szakterület a működtetés biztosítása mellett megfogalmazta a következő két évre vonatkozó stratégiai céljait, és megtette az új Munka Törvénykönyve implementálására való felkészülési feladatokat.

Jogszabályi előírásoknak való megfelelés biztosítása

A 2012. július 1. napjával hatályba lépő új Munka Törvénykönyve alapvetően érintette a foglalkoztatás szabályainak széles körét, mely változásokat – az érdekképviseletekkel egyeztetve – az MNB átvezette munkaügyi működésébe, belső szabályozásába és a kollektív szerződésbe.

Karriermenedzsment

A munkatársak karrierjének támogatása terén újabb előrelépés történt 2012-ben. A „Vezetői potenciál programba” csatlakozottak számára új, gyakorlatközpontú vezetői készségfejlesztő programsorozat indult, valamint kitért a bank gyakornoki programja mind létszámban, mind a résztvevő szakterületek tekintetében.

Egyre népszerűbb – jellemzően az elemzői szakterületek között – a rotáció. 2012-ben öt munkatárs vett részt a rotációs programban. A program mellett, hogy a munkatársak számára szakmai tapasztalataik szélesítését, új ismeretek megszerzését tette lehetővé, és új távlatokat nyitott a szakmai karrierjükéről való gondolkodásukban, a szakterületek együttműködését is erősítette azáltal, hogy a munkatársak a különböző szakterületek tevékenységébe nagyobb bepillantást nyerhettek. (A rotációt a Karriermenedzsment irányelv is tartalmazza, ezzel segítve ezen karrierfejlesztési eszköz intézményesülését.)

A 2011-ben kialakított „Munkatársi humánpotenciál áttekintését segítő” modell mentén az MNB 2012-ben is áttekintette a teljes szervezet munkatársi állományát, ezáltal is támogatva a vezetőket a kulcsembereik és tehetségeik azonosításában, fejlesztésében.

Elektronikus bérjegyzérendszer

A papírinterjú iroda szemléletéhez igazodva – a munkavállalók foglalkoztatásával összefüggő adminisztrációs feladatok hatékonyabbá tétele és a munkavállalói elégedettség növelése céljából –, a munkavállalók számára havi bérjegyzékük 2013 januárjától intranetes felületen érhető el, amivel egyidejűleg megszűnt a havi bérjegyzék papír alapon történő átadása. Az elektronikus bérjegyzék rendszer segítségével a munkavállalók maguk kérdezhetik le elektronikus formában bérjegyzékeiket a havi utalást követően. A lekérdezett hónap bérjegyzéke lementhető, szükség esetén kinyomtatható, vagy e-mailben tovább küldhető. A rendszeren keresztül a bérjegyzékek 2012. január hónapig visszamenőlegesen bármikor hozzáférhetők, valamint a havi bérjegyzékek mellett az éves bérkartonok is elérhetők a munkavállalók részére elektronikus formában.

Munkáltatói arculat

2012-ben a korábbinál egységesebb és aktívabb munkáltatói arculat alakult ki. Az új munkáltatói márka fejlesztése során az MNB erőteljesen épített azokra az előnyös jellemzőire, amelyek már eddig is vonzó munkahellyé tették a bankot (magas szakmai presztízs, egyéni fejlődési lehetőségek). Mindezekkel együtt a külvilág felé láthatóvá váltak azok a munkáltatói erősségek is (pl. teljesítmény- és eredményközpontú működés, támogató munkakörnyezet, közösségi élet, karrierlehetőségek), amelyek az MNB-n belül már jól ismertek. A munkatársi ajánlások alapján megválasztott, nagyköveti szerepet elvállaló kollégák bevonásával megújított kreatív koncepció nagy sikerrel mutatkozott be a 2012. évi Karrier Expón is. Az egységes külső megjelenés mellett a munkáltatói arculat megújítása a munkatársi elkötelezettség növelését is célozta.

Létszám és fluktuáció alakulása

Az MNB 2012. évi átlagléttszáma (581 fő) 10,3 fővel volt alacsonyabb az előző évinél. A 2012. évi zárólétszám 573 fő volt, a foglalkoztatottak száma 9 fővel (1,5 százalékkal) volt alacsonyabb a 2011. év végi zárólétszámnál.

Az MNB 2012. évi létszámának alakulására hatást gyakoroltak a 2012. évi létszámtervben szereplő intézkedések. Így a 2011-ben megüresedett pozíciók betöltése, a gyakornoki program folytatása, a Bankműveletek szakterület munkafolyamatainak változásából fakadó létszámemelkedés, valamint a Kézpénzlogisztika szakterületen a konténeres bankjegybefizetésekkel kapcsolatos automatizálás miatti létszámcsökkenés. Az MNB létszámát a tervezett intézkedéseken túlmenően átmenetileg csökkenti a pozíciójukból döntően rotáció, vagy előrelépés miatt távozó munkatársak pótlásának 2013. évre történő áthúzódása.

2012-ben 42 munkavállaló munkaviszonya szűnt meg, ebből 12 munkáltatói, 17 munkavállalói kezdeményezésre történt, 13 munkaviszony nyugdíjazás és egyéb kilépés (pl. határozott munkaszerződés lejárt stb.) miatt szűnt meg. Ugyanakkor 2012-ben 35 új munkatárs felvétele történt megüresedett vagy új pozíciókba.

E változásokból következően 2012-ben a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók aránya tovább emelkedett. A korösszetétel alakulásában kismértékű emelkedés figyelhető meg: a foglalkoztatottak átlagos életkora 2012-ben 41,5 év volt. Az átlagos banki munkaviszony az előző évihez képest 2012-ben 12,6 évről 13,1 évre változott.

6. táblázat

A munkaerőmozgáshoz kapcsolódó mutatószámok alakulása 2012-ben

Mutatók	2010	2011	2012
Fluktuáció			
Fluktuációs ráta (kilépők + belépők száma / 2 x teljes létszám)	9,6%	10,6%	6,6%
Kilépési arány (kilépők száma / teljes létszám)	10,7%	11,9%	7,2%
Önkéntes távozási arány (a teljes létszám arányában)	4,4%	4,6%	2,9%
Önkéntesen távozó kulcsemberek száma	2	6	2
Külföldre távozó önkéntesen kilépő kulcsmunkatársak aránya	0,0%	16,7%	100,0%
Toborzás			
Toborzási igények	52	46	51
Kilépő munkatársak pótlására irányuló toborzások a teljes toborzási igényen belül	63,5%	93,5%	78,4%
A belépők aránya a teljes létszámra vetítve	8,5%	9,3%	6,0%
Belülről betöltött üres pozíciók aránya	37,3%	22,2%	36,4%
Munkaidő			
Munkaidő-kihasználtság*	85,1%	85,0%	83,9%
Betegség miatti kieső idő**	1,6%	1,7%	1,3%

* Munkaidő kihasználtság = *ténylegesen ledolgozott idő / munkarend szerinti idő.*

** Betegség miatti kiesett idő = *(betegszabadság + táppénzes napok száma) / munkarend szerinti idő.*

Beszerezési tevékenység

A 2012-ben lebonyolított beszerzési eljárások is igazolták a legjobb piaci gyakorlat bevezetésére vonatkozó 2010-es döntés helyességét. Az elmúlt évhez képest:

- az ajánlattevők száma 4,7-ről 6,2-re nőtt,
- az ajánlattételre felkért cégek háromnegyede ajánlatot adott,
- az eljárások átlagos átfutási ideje 2011-hez képest tovább csökkent.

2011-ben az MNB közbeszerzési eljárásai ellen egy jogorvoslati eljárás indult, melyben a Közbeszerzési Döntőbizottság bírságot nem szabott ki. Az ítélet az összes MNB által vitatott kérdésben pozitív ítéletet hozott a 2010 decemberében indult kommunikációs ügynökségi tenderhez kapcsolódó, a Közbeszerzések Tanácsa elnöke által hivatalból indított jogorvoslati eljárásban.

2012-ben tovább nőtt az e-számlát kibocsátó partnerek száma. Az utolsó negyedévben már a számlák több mint fele elektronikus úton érkezett.

A tesztidőszak lezárultával bevezetés előtt áll az ajánlatkérési folyamat teljes elektronizálása. Az elektronikus ajánlattétel egy újabb lépés a papír alapú dokumentumok szá-

mának további csökkentéséhez, és emellett enyhíti az elkésett ajánlatokból adódó kisebb verseny kockázatát, illetve könnyíti az adminisztrációs terheket.

Működésikockázat-kezelés

A tovább húzódozó nemzetközi pénzügyi válság okozta romló külső piaci, valamint a gyorsan változó hazai szabályozási környezetben a működési kockázatok hatékony kezelése továbbra is elsőrendű fontosságú feladat maradt.

A működési kockázatok megfelelő kezelése a költséghatékony gazdálkodásnak is fontos eleme, hiszen egyrészt a kockázatok realizálódása pénzügyi veszteséget is okozhat, másrészt viszont a kockázatok csökkentésének közvetlen költségei is vannak. Ezért fontos, hogy a kockázatok kezelésére irányuló lépések tudatosak, fókuszáltak és arányosak legyenek.

A működési kockázatok reális felméréséhez fontos információt szolgáltat a bank működése folyamán adódó kisebb hatású események, incidensek strukturált regisztrálása és elemzése. Ezek az események rámutathatnak a banki folyamatok sérülékenységére, értékeinek kockázati kitettségére, így a felkészülés időben, sikeresebben folyhat a súlyosabb veszteségek elkerülése érdekében. Néhány szakterület az események adatainak gyűjtését már több éve folytatja, ez a gyakorlat mára az egész jegybank munkájában általánossá vált.

A MNB fontos feladatának tekinti, hogy munkavállalói a munkavédelmi ismereteket a gyakorlatban is magas színvonalon és készségszinten ismerjék. Ennek érdekében 2012 első félévében – egy előre be nem jelentett időpontban – az MNB tűzvédelmi evakuációs gyakorlatot hajtott végre. A gyakorlat a Bankbiztonság szervezeti egység irányításával történt és sikeresen záródott.

Az MNB folyamatosan javítja azt a képességét, hogy az alapvető feladatainak zavartalan ellátását veszélyeztető eseményekre megfelelően reagáljon. Ezt hatékony üzletmenet-folytonossági tervek készítésével, valamint rendszeres tesztelésével biztosítja. Az év során először került sor egy olyan tesztre, amelynek keretében az MNB éles körülmények között, a Logisztikai központban lévő tartalékközpontból üzemeltette az informatikai rendszereit, illetve a fizetési rendszer működtetéséhez kapcsolódó kritikus munkafolyamatait. A többnapos sikeres teszt alkalmas volt a fizetési rendszer egészének zavartalanosságát biztosító akcióterv működésének ellenőrzésére. Emellett sikeres tesztek bizonyították a pénzügyi szféra készpénzes ellátási kríziseinek átmeneti kezelésére kidolgozott üzletmenet-folytonossági koncepciók működőképességét is.

Az MNB társadalmi felelősségvállalásával kapcsolatos hitvallása szükségessé tette, hogy kezelje azokat a működési kockázatokat is, amelyek a bank jó hírnevét veszélyeztethetnek üzleti partnerei alkalmazottainak esetleges jogszerűtlen foglalkoztatása miatt. Ezért a jogszerű foglalkoztatás ellenőrzését intézményesíti az MNB, és kiterjeszti minden szerződéses partnerére.

3.11. A KBER-BIZOTTSÁGOK BEMUTATÁSA

Unió csatlakozásunk óta az MNB vezetői és szakértői teljes jogú tagként vesznek részt a KBER-bizottságok, illetve a bizottságok által létrehozott munkacsoportok munkájában. A bizottságokban és a munkacsoportokban nyílik lehetőség a nemzeti jegybankok együttműködésével történő álláspontok közös kidolgozására, és ez a közös együttműködés lehetőséget nyújt arra is, hogy az egyes nemzeti bankok képviselői rendszeresen tájékozódjanak az EKB munkájáról.

Az egyes KBER-bizottságok tevékenységi köre (mandátuma) röviden az alábbiakban összegezhető:

Számviteli és monetáris jövedelem bizottság – Accounting and Monetary Income Committee (AMICO): Kialakítja, és rendszeresen felülvizsgálja a KBER Alapokmánya szerinti pénzügyi beszámolók kereteit meghatározó számviteli-politikai elveket, a rendszeres pénzügyi jelentések elkészítésének módszertanát és elősegíti ezek nemzetközi szintű

összehangolását. Figyelemmel kíséri a monetáris jövedelem számítását a számviteli biztonsági keretrendszer által kialakított kockázatkezelési folyamatnak megfelelően.

Bankjegybizottság – Banknote Committee (BANCO): Meghatározza az euroövezeti országok eurobankjegy-szükségletét, összehangolja az eurobankjegyek gyártását, kidolgozza az eurobankjegyek készletezési és bankjegy-feldolgozási politikáját. Feladatai közé tartozik az eurobankjegyek előállítására kapcsán keletkező tapasztalatok cseréje, az eurobankjegyek hamisítását megakadályozó biztonsági elemek vizsgálata és fejlesztése, valamint az euro előállításához kapcsolódó biztonsági kockázatok felmérése. Hozzájárul az euroövezetben alkalmazott gyakorlat harmonizációjához, a hamisításokat figyelő rendszer kialakításához, valamint az eurobankjegyekre és -érmékre vonatkozó statisztikák ellenőrzéséhez.

Kontrolling bizottság – Committee on Controlling (COMCO): A COMCO 2007 júliusa óta tartozik a KBER-bizottságok közé (csak az euroövezeti jegybankok vesznek részt ezen bizottság munkájában). Hozzájárul az Eurorendszer által alkalmazott egységes költségmódszertan (Common Eurosystem Cost Methodology) alkalmazásához és továbbfejlesztéséhez, elemzéseket készít az Eurorendszer/KBER bizonyos funkcióinak/termékeinek költségadatairól és költség szerkezetéről. A vezetői információs rendszerek terén a KBER egészének érdeklődésére számot tartó kérdésekben az információ- és tapasztalatcsere fórumaként szolgál. A COMCO 2007. július–2012. április között Költségmódszertani bizottság (Committee on Cost Methodology, COMCO) néven működött, 2012. április 18-tól a testület neve Kontrolling bizottságra (Committee on Controlling, COMCO) változott (ezáltal a bizottság elnevezése kihangsúlyozza a testület által az euroövezeti projektek előkészítése és lebonyolítása során ellátott pénzügyi kontrolling funkció fontosságát).

Eurorendszer/KBER kommunikációs bizottság – Eurosystem/ESCB Communications Committee (ECCO): Hozzájárul az Eurorendszer, a KBER és az EKB külső kommunikációs politikájának kialakításához annak érdekében, hogy az Eurorendszer/KBER által megfogalmazott célok átláthatóvá és világossá váljanak és biztosítsák a közvélemény tájékoztatását az Eurorendszer és a KBER feladatairól és tevékenységéről.

Pénzügyi stabilitási bizottság – Financial Stability Committee (FSC): Az FSC 2011-től, a korábbi Bankfelügyeleti bizottság (Banking Supervision Committee, BSC) megszüntetésével kezdte meg munkáját, feladata az, hogy az EKB döntéshozó testületeit pénzügyi stabilitással kapcsolatos feladataik ellátásában támogassa.

Belső ellenőrzési bizottság – Internal Auditors Committee (IAC): A releváns közös projektek, rendszerek és tevékenységek felülvizsgálatával, valamint az EKB és a nemzeti központi bankok „közös érdeklődésére” számot tartó, auditálási kérdéseket érintő együttműködésének biztosításával segíti a KBER-t céljai elérésében.

Nemzetközi kapcsolatok bizottsága – International Relations Committee (IRC): A KBER nemzetközi együttműködéssel összefüggő feladatainak végrehajtását segíti. Hozzájárul az Eurorendszer álláspontjának kialakításához az EU-n kívüli országokkal fenntartott kapcsolatok különböző területein, az EU-n belül pedig elemzi az EU- és a GMU-csatlakozási folyamat állását és az ERM-II-vel összefüggő kérdéseket.

Információtechnológiai bizottság – Information Technology Committee (ITC): Hozzájárul az Eurorendszer és a KBER informatikai politikájának, stratégiájának és az erre vonatkozó irányelveknek a kidolgozásához – különös tekintettel a biztonsági vonatkozásokra – és technikai tanácsot ad más bizottságok részére. Ezen túlmenően Eurorendszer/KBER szintű fejlesztéseket, önálló projekteket indít, hajt végre.

Jogi bizottság – Legal Committee (LEGCO): Hozzájárul az Eurorendszer és a KBER szabályozási rendszerének karbantartásához, figyelemmel kíséri és beszámol arról, hogy a nemzeti hatóságok és a közösség mennyiben tartják be a törvénytervezetekkel kapcsolatos konzultációs kötelezettségüket az EKB kompetenciájába tartozó területeken.

Piaci műveletek bizottsága – Market Operations Committee (MOC): Segíti a KBER-t az egységes monetáris politika és a devizaműveletek megvalósításában, az EKB tartalékainak kezelésében, valamint azon tagállamok központi bankjai által alkalmazott monetáris politikai eszköztár megfelelő adaptálásában, melyek még nem vezették be az eurót, továbbá az ERM-II alkalmazásában.

Monetáris politikai bizottság – Monetary Policy Committee (MPC): Segíti a KBER-t a közösség egységes monetáris és árfolyam-politikájának megvalósításában. Ezen túlmenően segítséget nyújt a KBER azon feladatainak teljesítésében, melyek a nem euroövezeti tagállamok központi bankjai és az EKB monetáris és árfolyam-politikájának koordinálásából adódnak.

Fizetési és elszámolási rendszerek bizottsága – Payment and Settlement Systems Committee (PSSC): Segíti a KBER-t a fizetési rendszer zökkenőmentes működtetésében, valamint a fedezetek határon átnyúló felhasználásával kapcsolatban. Támogatja továbbá a KBER-t a fizetési rendszerekre vonatkozó általános jellegű és „felvigyázói” kérdésekben;

valamint az értékpapír-elszámolási és -teljesítési rendszerekre vonatkozóan a központi bankokat érintő kérdésekben.

Kockázatkezelési bizottság – Risk Management Committee (RMC): Az EKB 2010 szeptemberében döntött létrehozásáról, az RMC csak euroövezeti összetételben ülésezik, feladata az, hogy az Eurorendszer piaci műveleteiből származó kockázatok kezelése és ellenőrzése terén elemzésekkel és javaslatokkal segítse az EKB-döntéshozók munkáját.

Statisztikai bizottság – Statistics Committee (STC): Segítségnyújt a KBER feladatainak teljesítéséhez szükséges statisztikai információk összegyűjtésében. Ennek során hozzájárul többek között a statisztikai adatgyűjtésben szükséges változtatások kidolgozásához és azok költségvetésként alkalmazásához.

A KBER munkáját támogató egyéb bizottságok:

Költségvetési bizottság – Budget Committee (BUCOM): Az EKB költségvetésével kapcsolatos kérdésekben nyújt segítséget az EKB Kormányzótanácsának, tagjai az euroövezeti tagállamok jegybankjai.

Emberi erőforrások konferenciája – Human Resources Conference (HRC): A 2005-ben létrehozott bizottság célja az, hogy fórumként szolgáljon az Eurorendszer/KBER jegybankok között a tapasztalat-, vélemény- és információcseréhez az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás területén.

Az Eurorendszer informatikai operatív bizottsága – Eurosystem IT Steering Committee (EISC): A 2007-ben létrehozott bizottság feladata az, hogy irányítsa az Eurorendszerben a folyamatos informatikai fejlesztéseket, különös tekintettel az Eurorendszer informatikai irányításával kapcsolatos feladatkörökre. A bizottság az EKB Kormányzótanácsát támogatja az Eurorendszer/KBER szintű közös informatikai projektekkel és üzemeltetéssel kapcsolatos döntéshozatal során, hozzájárulva ezen terület irányításának eredményességéhez és hatékonyságához. Tagjai az euroövezeti tagállamok jegybankjai.

3.12. AZ MNB KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGE 2012-BEN

Az MNB-ben alapvetően elsősorban a Kutatás szakterületen folyik, míg alkalmazott kutatást a többi szakterület végez. Ezek között jelentős részt képviselnek az EKB által kezdeményezett együttműködések, kutatási hálózatok is (Makroprudenciális Kutatási Hálózat, MARS; Versenyképességi Hálózat, Compnet; AC Nielsen árazási projekt; Háztartások Pénzügyei és Fogyasztása Hálózat, HFCN). A projektek

eredményei elsősorban az MNB saját kiadványsorozataiban (MNB Working Papers, MNB-tanulmányok, MNB-szemle), illetve a rendszeres kiadványok keretes írásaiban jelennek meg. Emellett az MNB kutatói számos hazai és nemzetközi konferencián tartottak előadást vagy felkért hozzászólást, és tanulmányaik jelentek meg hazai és neves nemzetközi szakfolyóiratokban.

A közvetlen kutatási tevékenységen túl az MNB aktív szerepet vállalt a tudományos-szakmai közéletben és annak támogatásában is. A tudományos-szakmai támogatásokat elbíró Tudományos Bizottság több hazai konferenciát, kiemelt szakfolyóiratot és szakmai szervezetet, rendezvényt is támogatott. Az MNB 2009 óta szervez nemzetközi ismertségnek és látogatottságnak örvendő kurzusokat a Jegybanki Oktatások Központja keretében. A jegybank 2012-ben is megrendezte a londoni Center for Economic Policy Research (CEPR) kutatóhálózattal közös szakmai konferenciáját, „Mikro gazdasági magatartás és annak makro gazdasági következményei a pénzügyi válság idején” címmel; és továbbra is megtartja rendszeres, nemzetközi előadókra épülő, nyilvános szemináriumsorozatát.

A jegybank kutatói a hazai tudományos életben igen magas szakmai elismertségnek örvendenek. Rendszeresen szerepelnek a Magyar Közgazdaságtudományi Egyesület éves konferenciáján, többen az egyesület alapító tagjai, illetve jelenlegi vagy volt elnökségi tagok. Képviseletik magukat az OTKA (Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok) zsűrijének, illetve az MTA Közgazdaságtudományi Bizottságának a munkájában is. Több kutató oktat vagy tart előadásokat vezető hazai egyetemeken, szakkollégiumokban, vesz részt doktori bizottságokban.

A gazdaságpolitikai döntés-előkészítés modellalapú támogatása kiemelt fontosságú a jegybank kutatási tevékenységében. Az előrejelzések gerincét adó monetáris politikai modell (MPM) üzemeltetése és folyamatos fejlesztése mellett számos további kiemelt modellfejlesztés zajlott vagy kezdődött el 2012-ben. Példaként említhető a középtávú fiskális és külső fenntarthatóság modellezése, a pénzügyi válságra adott reálgazdasági reakció (mérlegkiigazítás) analitikus vizsgálata. További analitikus projektek voltak például a pénzpiaci mutatók dekompozíciója, az átfolyó tőke kiszűrése a fizetésimérleg-adatokból, a háztartások fogyasztási-megtakarítási adatainak és viselkedésének vizsgálata, a makroprudenciális politika keretrendszere, vagy éppen a pénzügyi közvetítőrendszer állapotát leíró indikátorkészlet és viselkedését előrejelző eszköztár fejlesztése. Részben korábbi kutatásaikra épülve, a jegybank több munkatársa is részt vett a Munkaerőpiaci Tükör 2012-es kötetének készítésében szerzőként, illetve szerkesztőként is.

Kiemelt projektként elkészült a Freiburgi Egyetem nyugdíjmodelljének magyarországi adaptációja, és erre épülve folyamatban van az MNB saját nyugdíjmodelljének a megalakítása is. Ez egyrészt megfelelő háttérrel szolgált a 2017-től fennálló, a nyugdíjrendszer implicit adósságára vonatkozó adatközlési kötelezettség teljesítéséhez; másrészt felhasználható a magyarországi nyugdíjrendszer közép- és hosszú távú bevételeinek és kiadásainak, implicit adósságának és fenntarthatóságának a vizsgálatára is.

2012-ben is több felmérés, elemzés és kutatás készült a hazai pénzforgalom, elsősorban a készpénzforgalom alakulásáról és a túlzott készpénzhasználat meghatározóiról. Nemzetközi érdeklődést is kiváltó publikáció jelent meg a hazai készpénzellátás elmúlt húsz évének hálózati nézőpontú elemzéséről. Szintén hálózatos megközelítésű vizsgálatok folytak a hazai bankközi és devizaswappiacok működéséről is, részben külső együttműködés keretében.

Az MNB kutatási tevékenységéről 2012 őszén egy újabb külső értékelés indult el. Készítői Pierre Siklós, Wilfrid Laurier University és Anders Vredin, Sveriges Riksbank (az előző 2008-ban született, készítői Loretta Mester, Philadelphia Fed és Halpern László, MTA-KTI voltak). A 2013 első hónapjaiban elkészülő jelentéstől számos további, a kutatási tevékenység banki és szakterület szintű előmozdítását segítő ajánlás is várható. Ezek alapján indulhat majd 2013-ban a szakterületeken folyó kutatási tevékenység szisztematikus újragondolásának a folyamata, az ajánlások mentén konkrét akciók, intézkedési javaslatok kidolgozása.

3.13. KIADVÁNYOK, MNB ÁLTAL SZERVEZETT KONFERENCIÁK 2012-BEN

Kiadványok

Jelentés az infláció alakulásáról

Az inflációs jelentés évente négy alkalommal jelenik meg annak érdekében, hogy a közvélemény számára érthető és világosan nyomon követhető legyen a jegybank politikája. Ebben a kiadványban az MNB rendszeresen beszámol az infláció addigi és várható alakulásáról, értékeli az inflációt meghatározó makrogazdasági folyamatokat, és összefoglalja azokat az előrejelzéseket és megfontolásokat, amelyek alapján a Monetáris Tanács meghozza a döntéseit.

Jelentés a pénzügyi stabilitásról

A stabilitási jelentés évente két alkalommal jelenik meg, ismerteti a jegybank álláspontját a pénzügyi rendszerben

tapasztalható változásokról, és bemutatja ezen változások hatását a pénzügyi rendszer stabilitására.

Jelentés a fizetési rendszerről

A MNB 2012-ben először jelentkezett a Jelentés a fizetési rendszerről című kiadványával. Az MNB jegybanktörvényben rögzített egyik alapvető feladata a pénzforgalom zavartalan lebonyolításának és az azt támogató fizetési és elszámolási rendszerek megbízható és hatékony működésének elősegítése. Az új kiadvány ezentúl éves rendszerességgel kíván átfogó elemzést nyújtani a belföldi pénzforgalomban és a felvigyázott fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek működésében megfigyelhető tendenciákról, a főbb kockázatokról, valamint arról, hogy szükség esetén az MNB milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy a fent jelzett egyik alapvető feladatát megvalósítsa.

Negyedéves jelentés: Beszámoló az MNB adott negyedévi tevékenységéről

A 2012 elején hatályba lépett jegybanktörvényhez alkalmazkodva új beszámolási rend alakult ki a jegybankban. A korábban évente négy alkalommal megjelenő Negyedéves jelentésnek – amely röviden beszámolt a jegybanki szakterületek előző negyedévi tevékenységéről – az idén csak két száma jelent meg, januárban és áprilisban. Majd ez a kiadvány megszűnt, két új rendszeres kiadvány váltotta fel: a Féléves jelentés és az Időközi jelentés. Ez a beszámolási rend egyfelől biztosítja a törvényi előírásoknak való megfelelést, másfelől a jegybanki erőforrások optimális felhasználását teszi lehetővé.

Időközi jelentés: Beszámoló az MNB adott negyedévi tevékenységéről

Az új kiadvány tartalma a korábbi Negyedéves jelentéséhez hasonló: monetáris politika, pénzügyi rendszer áttekintése, devizatartalék, pénzforgalom, emissziós tevékenység, statisztikai változások. Évente két alkalommal jelenik meg az éves és a féléves beszámolók közötti időszakban, áprilisban és novemberben. Az első számát 2012. november 20-án publikálta az MNB.

Féléves jelentés: Beszámoló az MNB adott félévi tevékenységéről

Az új kiadvány az Éves jelentéshez hasonló tartalmú: a jegybank előző félévről szóló üzleti jelentése. Évente egy alkalommal jelenik meg, szeptemberben. Az első száma 2012. szeptember 18-án került nyilvánosságra.

Éves jelentés

A kiadvány évente egy alkalommal jelenik meg, tartalmazza a jegybank előző évről szóló üzleti jelentését, valamint auditált éves beszámolóját.

MNB-tanulmányok

A sorozatban az MNB monetáris döntéshozatalához kapcsolódó közgazdasági elemzések kerülnek nyilvánosságra. A sorozat célja a monetáris politika átláthatóságának növelése. Így az előrejelzési tevékenység technikai részleteit is ismertető tanulmányokon túl közzéteszi a döntés-előkészítés során felmerülő közgazdasági kérdéseket is.

MNB Working Papers (MNB-füzetek)

A kiadványsorozat a jegybankban készült elemzési és kutatási munkák eredményeit tartalmazza. Az elemzések a szerzők véleményeit tükrözik, és nem feltétlenül esnek egybe az MNB hivatalos véleményével. A sorozat 2005 óta csak angol nyelven érhető el.

MNB-szemle

A 2012-ben hetedik évfolyamába lépő kiadványban megjelenő rövid cikkek célja az, hogy közérthető formában tájékoztassák a szélesebb közvéleményt a gazdaságban végbemenő folyamatokról és a jegybanki kutatómunka közérdekű eredményeiről. A kiadvány 2012-ben három alkalommal jelent meg.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A Magyar Nemzeti Bank 2003 tavaszán indította el a banki hitelezési folyamatok jobb megértését szolgáló felmérését, amely segít feltárni, hogy meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. A hitelkínálati folyamatok kvalitatív jellegű tényezőinek lehető legszorosabb nyomon követése érdekében a jegybank a felmérést negyedévente végzi el.

Elemzés az államháztartásról

Az MNB szakértői stábjában rendszeresen elemzi a költségvetési folyamatokat a jegybank monetáris politika meghatározásával és megvalósításával kapcsolatos feladatának legmagasabb szakmai színvonalon történő teljesítésének támogatása érdekében. A szélesebb közvélemény az Elemzés az

államháztartásról című kiadványból ismerheti meg e szakértői elemzések legfontosabb eredményeit. Az elemzésekben található megállapítások és következtetések az elemzést készítő szakértők véleményét tükrözik, és nem tekintendők az MNB vagy a Monetáris Tanács álláspontjának. A kiadvány 2012-ben két alkalommal jelent meg.

Egyéb kiadványok

2012-ben megjelent a *Monetáris politika Magyarországon* című kiadvány újabb kiadása (korábbi verziója 2006-ban volt), valamint ennek kiegészítéseként a *Monetáris politikai fogalomtár*. A kötetek áttekintést nyújtanak a szélesebb közvélemény számára a hazai monetáris politika jelenlegi gyakorlatáról, annak küldetéséről és keretrendszeréről.

Szintén idén jelent meg a *Magyarország fizetésimérleg- és külfölddel szembeni befektetési pozíció-statisztikái (nemzetközi módszertan és hazai gyakorlat)* című kiadvány újabb kiadása (korábbi verziója ennek is 2006-ban látott napvilágot). A kötet alapvető célja, hogy bemutassa és elmagyarázza a fizetésimérleg-statisztika és a külfölddel szembeni befektetési pozíció alapfogalmait, konvencióit, a statisztikák szerkezetét. Ezen túl betekintést nyújt a nemzetközi módszertani felülvizsgálat folyamatába, a legfontosabb változásokba, és összefoglalja a közeljövőben bevezetésre kerülő új módszertan főbb elemeit, valamint megismerteti a magyar gyakorlatot is.

Idén jelent meg a *Monetáris statisztikai kézikönyv* című kiadvány újabb kiadása is (korábbi verziója 2005-ben). A kötet célja, hogy általános tájékoztatást adjon a Magyar Nemzeti Bank által közzétett monetáris statisztikai adatok köréről, valamint megkönnyítse a monetáris statisztikák felhasználását és helyes értelmezését.

A Magyar Nemzeti Bank valamennyi publikációja elérhető a jegybank honlapján (<http://www.mnb.hu>).

Konferenciák, előadások

Konferenciák, tudományos rendezvények

2012. június 14. Mindennapi Pénzügyeink konferencia (Pénziránytű Alapítvány - MNB)

2012. június 19. Ingatlangazdálkodási konferencia (RICS Corporate Real Estate Roundtable)

2012. augusztus 30. A KBER Belsőellenőrzési Bizottság Statisztikai Munkacsoportjának kihelyezett ülése

2012. szeptember 6–7. 11. Makrogazdasági Kutatási Műhelykonferencia az MNB-ben (Mikrogazdasági magatartás és annak makrogazdasági következményei a pénzügyi válság idején)

2012. november 15–16. ECB–MNB konferencia a pénzforgalom jövőjéről

2012. november 29. Statisztikai konferencia – A pénzügyi válság és az adatgyűjtés új irányai (Financial Crisis and New Directions in Data Collection)

2012. december 7. Horgony 2013

2012. december 13. Tanárseminárium a jegybankban

BESS at MNB előadások

Január 18. Ibolya Schindele (BI Norwegian Business School): Társadalmi tőke és az érdekgazda központú cégek életképessége: takarékbanks tapasztalatok (Social Capital and the Viability of Stakeholder-Oriented Firms: Evidence from Savings Banks)

Február 1. Claudia Feroni (European University Institute): Vegyes frekvenciájú adatok alkalmazása strukturális modellek azonosítására (The Use of Mixed-Frequency Data to Identify Structural Models)

Február 2. Georgios Georgiadis (Goethe University, Frankfurt): A monetáris transzmisszió országonkénti aszimmetriájának magyarázatához (Towards an Explanation of Cross-Country Asymmetries in Monetary Transmission)

Február 9. Zoltan Wolf (OECD, Vrije Universiteit Amsterdam): Aggregált termelékenység előrejelzése cégszintű adatokból nyert információk felhasználásával (Forecasting Aggregate Productivity Using Information from Firm-Level Data)

Február 10. Michael Rousakis (University of Warwick): Várakozások és ingadozások: a monetáris politika szerepe (Expectations and Fluctuations: The Role of Monetary Policy)

Február 21. Petr Sedláček (Universiteit van Amsterdam): Cégéletkor, üzleti ciklusok és aggregált munkapiaci dinamika (Firm Age, Business Cycles and Aggregate Labor Market Dynamics)

Április 4. Gabor Pinter (University of Cambridge): Pénzügyi súrlódások és sokkok (Financial Frictions and Shocks)

Április 11. Peter Karadi (ECB): QE1 vs. 2 vs. 3: Monetáris politikai eszközként alkalmazott nagy mennyiségű eszközvásárlások vizsgálatának váza (A Framework for Analysing Large Scale Asset Purchases as a Monetary Policy Tool)

Április 25. Henrik Jacobsen Kleven (London School of Economics): Ugrásokra adott viselkedésbeli reakciók: a pakisztáni adónyilvántartásból nyert bizonyítékok (Behavioral Responses to Notches: Evidence from Pakistani Tax Records)

Május 9. Susanne Forstner (European University Institute): Foglalkoztatási mobilitás és béregyenlőtlenség: mennyiségi értékelés (Job-to-Job Mobility and Wage Inequality: A quantitative assessment)

Május 16. Roland Straub (ECB): Eszközárborok: tőkepiaci korlátozások portfólióhatásai és externáliái (Bubble Thy Neighbor: Portfolio Effects and Externalities from Capital Controls)

Május 23. Viktoria Hnatkovska (Wharton Finance): Az árfolyamválasz kirakós játéka (The Exchange Rate Response Puzzle)

Május 30. Fabio Ghironi (Boston College): Piaci dereguláció és optimális monetáris politika monetáris unióban (Market Deregulation and Optimal Monetary Policy in a Monetary Union)

Június 13. Michele Lenza (ECB): Pénz, hitel, monetáris politika és az üzleti ciklus az euroövezetben (Money, Credit, Monetary Policy and the Business Cycle in the Euro Area)

Június 28. Dirk Krueger (University of Pennsylvania): Nemzedékek közötti újraelosztás a Nagy Recesszió alatt (Intergenerational Redistribution in the Great Recession)

Szeptember 12. Christophe Deissenberg (Université de la Méditerranée and GREQAM): A makroökonómia új megközelítései: ügynök alapú modellezés/heterogén ügynökök. Ígéretetek és korlátok (New Approaches in Macroeconomics: Agent-Based Modeling/Heterogeneous Agents. Promises and Limitations)

Szeptember 26. Ralph De Haas (EBRD): Futás a kijárat felé? Nemzetközi bankhitelezés pénzügyi válság alatt (Running for the Exit? International Bank Lending During a Financial Crisis)

Október 3. Mike Elsby (University of Edinburgh): A részvételi döntések fontossága a munkapiaci ingadozásokban (On the Importance of the Participation Margin for Labor Market Fluctuations)

Október 10. Refet Gürkaynak (University of Bilkent): A DSGE-modell megítélése az általa készített előrejelzésből (Judging the DSGE Model By Its Forecast)

Október 17. Paolo Sodini (Stockholm School of Economics): Ikerpengető: a háztartási portfóliókon belüli kockázatvállalás meghatározóinak különválasztása (Twin Picks: Disentangling the Determinants of Risk-Taking in Household Portfolios)

November 14. Livia Chitu (ECB): Felerősítette-e a nem hivatalos dollarizáció-euroizáció a 2007–2009-es Nagy Recessziót a feltörekvő gazdaságokban? (Was Unofficial Dollarisation/Euroisation an Amplifier of the 'Great Recession' of 2007–09 in Emerging Economies?)

November 28. Thijs van Rens (CREI/UPF): Szelektív munkaerő-felvétel és az üzleti ciklusok jóléti költségei (Selective Hiring and the Welfare Costs of Business Cycles)

Jegybanki oktatások központjának kurzusai

2012. tavaszi kurzus 1. hét: 2012. március 19–21.

I. Nyitott gazdaságok makroökonómiája

II. Fiskális politika zárt és nyitott gazdaságokban

Nyitott gazdaságok makroökonómiája – Prof. Gianluca Benigno (London School of Economics)

– A folyó fizetési mérleg intertemporális megközelítése és a nemzetközi reál üzleti ciklus

– A nominális devizaárfolyam meghatározódása

– A neo-keynesiánus nyitott gazdasági szerkezet: inflációs dinamika és optimális politika

– Valuta- és szuverén adósságválság

Fiskális politika zárt és nyitott gazdaságokban – Prof. Evi Pappa (European University Institute)

- Tapasztalati tények a fiskális politika hatásairól
- Különböző módszerek a kormányzati kiadások és adósságek hatásaira vonatkozó adatokban rejlő információk kinyerésére
- Fiskális politika RBC és neo-keynesiánus modellekben
- Kormányzat zárt gazdaságban mutatott viselkedését leíró újabb teoretikus makromodellek
- Fiskális politika nyitott gazdasági modellekben
- Tapasztalati tények és a kormányzatok viselkedését leíró újabb teoretikus nyitott gazdasági modellek
- Fiskális politika munkapiaci súrlódásokra épülő modellekben
- A fiskális politika munkapiacra gyakorolt hatásának kifejtése elméleti és tapasztalati szempontból
- Fiskális és szuverén adósságválságok
- Sudden stop-ok, pénzügyi krízis és a fejlett gazdaságokban rendelkezésre álló fiskális mozgástér empirikus becslései

2012. tavaszi kurzus 2. hét: 2012. március 26–30.

Bayesiánus módszerek a makrogazdaságtan számára – Prof. Fabio Canova (ICREA Research Professor at UPF and CEPR)

- DSGE-modellek megoldása
- DSGE-modellek ML-becslése
- DSGE-modellek bayesiánus becslése

- Politikai elemzések és előrejelzések becsült DSGE-modellek segítségével

2012. nyári kurzus 3. hét: 2012. július 30–augusztus 3.

Üzleti ciklusok elemzése – Prof. Adrian R. Pagan (University of Sidney)

- Ciklusok típusai és a ciklikus állapot mérése – Automatizált ciklusok datálása a Bry-Boschen és a Markov rezsimváltó algoritmusokkal
- Egyváltozós ciklusok jellemzőinek összefoglalása – tartam, amplitúdó, variabilitás, aszimmetria
- Többváltozós ciklusok jellemzőinek összefoglalása – szinkronizáció, referenciacyklus, fordulópontok aggregálása, hőtérképek
- Statisztikai és közgazdasági modellek ciklikus jellemzőinek elemzése – VAR-ok, VECM-ek, DSGE
- Recessziók előrejelzése – Modell alapú előidejű indikátorok

2012. nyári kurzus 4. hét: 2012. augusztus 6–10.

Pénzügyi piacok és a makrogazdaság – Prof. Harald Uhlig (University of Chicago)

- Eszközárak és makrogazdasági dinamika
- Hosszú távú kockázat és Epstein-Zin preferenciák
- Rendszerkockázat
- A pénzügyi szektort és a lakásárak emelkedését és esését magukban foglaló DSGE-modellek
- Szuverén adósságválságok

4. Társadalmi felelősségvállalási tevékenység

A Magyar Nemzeti Bank társadalmi felelősségvállalási tevékenységében arra törekszik, hogy:

- tevékenységével, működésével elnyerje érintettjeinek bizalmát;
- irányítási és döntéshozatali rendszereiben megjelenítse a felelős működés elveit és szempontjait, működése során figyelemmel legyen tevékenységének társadalmi, szélesebb értelemben vett gazdasági, valamint környezeti hatásaira;
- lehetőségeihez mérten ossztársadalmi jelentőségű ügyeket támogasson, kiemelten a pénzügyi kultúra fejlesztése, a környezetvédelem, a társadalmi egyenlőség témáiban.

Az MNB fontosnak tartja, hogy Társadalmi felelősségvállalási jelentése megbízható és hiteles képet adjon a bank fenntarthatósági teljesítményéről, ezért két évente a Nemzetközi Jelentéstételi Keretrendszer (GRI G3) B követelményszintje alapján jelentést állít össze, az adatok megbízhatóságát külső tanúsítóval hitelesítetteti. (A GRI tartalmi index összefoglaló táblázata az MNB honlapján található. A táblázatban tartalmi információk is szerepelnek.)

4.1. A KÖZTUDATOS JEGYBANK

A Magyar Nemzeti Bank törvényben meghatározott feladatainak színvonalas ellátásával és a felelős működés gyakorlatának intézményesítésével tud leginkább megfelelni a társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható fejlődés követelményeinek.

A jegybank 2008-ban alakította ki társadalmi felelősségvállalási stratégiáját.¹³ A stratégia végrehajtása során követett legfontosabb alapelvek:

- az alaptevékenység által meghatározott felelősségvállalás,
- a közpénzekkel való gazdálkodás felelőssége,
- a munkatársakért vállalt felelősség,

- az MNB érintett kapcsolataiból fakadó felelőssége,
- és felelősség a természeti és épített környezetért.

Az MNB társadalmi felelősségvállalási stratégiáját a bank felső vezetése fogadta el, és annak teljesülését felügyeli. Szintén igazgatósági hatáskörbe tartozik az MNB Környezeti politikájának, illetve a Környezetvédelmi nyilatkozatának elfogadása.¹⁴

Összhangban a közpénzekkel való gazdálkodás felelősségével, a társadalmi kohézió és esélyegyenlőség megvalósítását célozzák az MNB társadalom felé tett vállalásai.

A jegybank fontosnak tartja az olyan társadalmi befektetéseket, támogatásokat, amelyeket ossztársadalmi konszenzus övez. Különös hangsúly kerül az MNB működésének felelős, átlátható kommunikációjára, illetve, hogy a bank felelősségvállalási tevékenysége mindenkor az élenjáró elveket és gyakorlatot kövesse.

A világban egyedülálló a bankjegybrikett-program, melynek keretében 2012-ben is nonprofit szervezetek pályázhattak az elhasználandó és forgalomból kivont bankjegyek megsemmisítése során keletkező, kiváló fűtőértékű brikettekre. Pontozásos rendszerben dől el a nyertes három intézmény, melyek számára az MNB a fűtési szezonban folyamatosan és ingyen szállítja az összesen 60 tonna brikettet.

A jegybank emlékérméket bocsát ki az ország jelentős történelmi, tudományos, kulturális eseményeihez, évfordulóihoz és nemzetközi eseményekhez kapcsolódóan, melyekről ismeretterjesztési céllal a közvéleményt és munkatársait is intenzíven tájékoztatja (internet, sajtóközlemények, intranet, MNB Hírmondó belső terjesztésű lap).

Az MNB 2012-ben 45 felsőfokú tanulmányokat végző hallgatónak biztosított lehetőséget arra, hogy a kötelező vagy önszorgalomból kezdeményezett szakmai gyakorlatukat a jegybanknál töltsék el, ezzel támogatva őket szakmai tapasztalatszerzésükben, és pályaaorientációjukban. A 2004 óta sikeresen működtetett roma ösztöndíj program keretében pedig a 2012-2013-as tanévben 5 közép- és 9 felsőfokú

¹³ http://www.mnb.hu/A_jegybank/mnbhu_a_felelos_jegybank

¹⁴ http://www.mnb.hu/A_jegybank/mnbhu_a_felelos_jegybank

oktatásban tanuló, hátrányos helyzetű, roma identitásukat vállaló diákokat támogat a bank tanulmányai elvégzésében.

4.2. A LAKOSSÁG PÉNZÜGYI KULTURÁJÁNAK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉG

A jegybank pénzügykultúra-fejlesztési tevékenységének részeként 2012-ben is folytatódtak és bővültek a sikeres jegybanki programok. A feladatkörhöz kapcsolódó jegybanki kezdeményezések, valamint a Látogatóközpontban az év során végrehajtott fejlesztések eredményeként – a Pénziránytű Alapítvány növekvő aktivitásának is köszönhetően – összességében 1,1 millió főre, többszörösére nőtt a célcsoport elérési aránya.

A Magyar Nemzeti Bank önálló programjai

A pénzügyi kultúra fejlesztését célzó törekvések egyik fontos eleme az Európai Bizottság felmérése által is elismert „A Pénz beszél – Te is érted?” című kiadvány volt, melyet az ország valamennyi, közel 1200 középiskolájában tanuló csaknem 115 ezer 11. évfolyamos diák megkapott. Ennek iskolai feldolgozását internetes oktatási segédanyag és a megszerzhető tudást visszamérő kvíz is segítette. A helyesen kitöltők közül 110 fő vett részt egy ismeretterjesztő célú rendkívüli MNB-látogatáson. A kiadvány iskolán belüli terjesztéséért legtöbbet tevő 5 igazgató részére pedig jegybankspecifikus témákra fókuszáló, frankfurti tanulmányutat szervezett a bank.

Az MNB tanárszemináriumot tartott a jegybanki szakterületek közreműködésével, több mint 100 pedagógus részére. A szeminárium célja a tudásátadason túlmenően a jegybank és a gyakorlati oktatásban részt vevő pedagógusok közötti szakmai kapcsolat erősítése volt.

A jegybank működésének és a monetáris politika mozgatórugóinak megismertetését, valamint az általános pénzügyi tájékozottság növelését célozza a „Monetary – közgazdálkodj okosan” elnevezésű középiskolai vetélkedősorozat is. A 2011–2012-es tanévben a vetélkedőn több mint 250 csapatban ezer diák vett részt.

Az MNB anyagi támogatással segítette – többek között – a Junior Achievement Alapítvány által szervezett, gazdasági fókuszú országos középiskolai tanulmányi verseny döntőjének lebonyolítását, valamint a Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége szervezésében a Pécsi Tudományegyetemen, majd a Debreceni Egyetemen megtartott, pénzügyi ismeretterjesztési célú előadás-sorozat megrendezését, melyeken összesen közel 400 egyetemi hallgató vett részt.

Az MNB Látogatóközpontja 2012-ben 31 359 látogatót fogadott. Kétharmaduk részt vett a gazdasági ismeretek és a pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó tematikus programokon is. A Látogatóközpont megújítása keretében 2012-ben új installációvázlatok és ezek kivitelezési tervei készültek el. Az elérhető szolgáltatások köre tovább bővült, például az Európai Központi Bank monetáris politikai szimulációs játékával. A szakterületek bevonásával megújult a bankjegyvédelmi és a pénztörténeti előadás, bankjegybiztonság és árstabilitás témakörben új tájékoztató füzetek jelentek meg. Az árstabilitás és pénzügyi stabilitás fókuszú előadásokhoz új oktatófilmek készültek, melyek a megújult tematikus oktatási programok részét képezik.

A jegybank tevékenységének széles körű megismertetését lakossági rendezvények is segítették 2012-ben (látogatószámokkal): hétfévi nyílt napok (1200, illetve 3200), Múzeumok Éjszakája (2300), Múzeumok Őszi Fesztiválja (600). A Látogatóközpont négy eseményen kihelyezett programokkal vett részt: Múzeumok Majálisa (1100), a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Városligeti Gyermeknapja (2500), Sziget fesztivál, VOLT fesztivál.

Pénziránytű Alapítvány

A Magyar Nemzeti Bank kezdeményezésére, állami, szakmai és civil szervezetek széles körű támogatása mellett működő Pénziránytű Alapítvány együttműködési lehetőséget teremt és aktívan részt vállal a pénzügyi kultúra fejlesztésére irányuló, társadalmi jelentőségű programok kidolgozásában. Az alapítvány 2012-ben is szakmailag és anyagiilag támogatta a középiskolai korosztály pénzügyi ismeretterjesztését szolgáló Pénzügyi Oktatási Programot (POP). A 2012–2013-as tanévben a közreműködő középiskolák száma 60-ról 70-re emelkedett. A program keretében a tanév során 130 tanár közreműködésével, több mint 3 ezer diák részesül képzésben. A programhoz újonnan csatlakozott tanárok részére az alapítvány 30 órás akkreditált továbbképzési programot is biztosított.

A POP programban részt vevő oktatási intézmények képezik a gerincét az MNB, az alapítvány és az oktatási tárca által közösen életre hívott Pénziránytű Iskolahálózatnak. A hálózat 2012 végén 104 oktatási intézményt foglal magában, az összesített tanulólétszám megközelíti a 100 ezret. A részt vevő iskolák száma évről évre bővül, 2012-ben az előző évihez képest 13 százalékkal.

2012-ben indult útjára a középiskolásoknak szóló, a pénzügyekkel kapcsolatos praktikus ismeretek átadását célzó Facebook-oldal, a Pénzbook. A Takarékosági világnap apropóján az alapítvány által meghirdetett fotópályázatot is ez a kommunikációs csatorna szolgálta.

A Pénziránytű Alapítvány részletes javaslatcsomagot állított össze a pénzügyi-gazdasági ismeretek közoktatáson belüli előmozdítására a Nemzeti alaptanterv 2012. évi felülvizsgálata kapcsán, élve a vitaanyag véleményezési lehetőségével. Az alapítvány a pénzügyi ismeretek szabadon választható önálló tantárgyként történő oktatásához négy évfolyamot átfogó kerettanterv-javaslatot is kidolgozott az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet felkérésére.

2011–2012-ben Mindennapi Pénzügyeink Program néven pénzügyi szemléletformáló és tájékoztató programot koordinált az alapítvány, melynek megvalósításához – az MNB 10 millió forintos céltámogatásán felül – 20 piaci szereplőtől összesen 75 millió forint támogatást gyűjtött össze. A program keretében 22 médiumban 135 nyomtatott és 500 elektronikus cikk jelent meg, havonta változó, praktikus pénzügyekkel foglalkozó témakörökben. A programot a visszamérések alapján kb. 800 ezer olvasó kísérte folyamatosan figyelemmel. A program első évének lezárásaként a jegybank és az alapítvány pénzügyi kultúra fejlesztés és öngondoskodás témakörében intenzív médiaérdeklődést kiváltó konferenciát tartott júniusban.

Az alapítvány és a Mastercard 2010 óta tartó együttműködése a kereskedelmi bankok által elnyerhető az „Év Bankja” díj odaítélésével 2012-ben is folytatódott.

A Gazdasági Versenyhivatal, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete és a Magyar Nemzeti Bank szakértőiből álló Pénzügyi kultúra munkacsoport szeptemberben a lakossági hitelfelvétellel kapcsolatos tudnivalókat összefoglaló Tudástárát jelentetett meg, amely elérhető a közreműködő intézmények honlapján és közvetlenül a kiadvány iránt érdeklődő bankoknak is, további hasznosítás céljából.

Jelentős szakmai és médiaérdeklődés mellett publikálta az OECD annak a nemzetközi kutatási projektnek az eredményeit bemutató tanulmányát, amely 14 ország pénzügyi kultúra-szintjét hasonlítja össze. A kapcsolódó hazai kutatás a jegybank anyagi támogatásával, a Pénziránytű Alapítvány koordinációja mellett valósult meg.

4.3. A JEGYBANK MUNKÁLTATÓKÉNT VÁLLALT FELELŐSSÉGE

Az MNB munkáltatóként kiemelt felelősséggel viseltetik a munkavállalók irányában. A munkatársak részt vehetnek a foglalkoztatás élethelyzeteikhez igazodó, differenciált megoldásainak kialakításában (pl. egészségmenedzsment, a rugalmas foglalkoztatás feltételeinek kialakítása, a teljesítménymenedzsment rendszerének fejlesztése, közösségi terek fejlesztése).

Munkatársi bevonás

Érzékenyítés a társadalmi felelősségvállalásra

2012-ben a teljes munkavállalói körre kiterjesztett kérdőíves kutatás során a munkatársak megismerhették a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos eddigi erőfeszítéseket, bevonódhattak azok tervezésébe és lebonyolításába, ezzel is növelve a társadalmi szerepvállalással kapcsolatos elkötelezettségüket. A felmérésben a munkatársak közel 40 százaléka vett részt. Erőteljesebb belső kommunikációs tevékenység indult ezen értékek szervezeti kultúrába való beágyazása érdekében. A hagyományos eszközök alkalmazása mellett számos újszerű, kreatív megoldás teszi átélhetővé azokat a kezdeményezéseket, amelyekben a bank már ma is jelentős eredményeket tud felmutatni (pl. rendszeres filmklub a témában érintett neves moderátorok bevonásával, egész napos interaktív rendezvény az MNB társadalmi szerepvállalásának bemutatására).

Együtt, egymásért

A kutatás kapcsán önkéntes munkatársi csapat állt fel, amely felkarolja a munkatársak saját indíttatású karitatív kezdeményezéseit (pl. karácsonyi adománygyűjtés). 2013-tól kezdődően minden évben egy, a munkatársak ajánlásából szavazás alapján kiválasztott, hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozó szervezetet támogat a bank önkéntes munkával, illetve munkatársi adományokkal. Ez a gyakorlat jól kiegészíti a szervezeti egységek karitatív tevékenység keretében lebonyolított csapatépítéseit.

Munka-magánélet egyensúlyának megteremtése

A jegybank ösztönzi a rugalmas és atipikus foglalkoztatás lehetőségeit, és támogatja a munkáltatói és munkavállalói érdekek ilyen irányú harmonizálását, a munkavállalói elkötelezettség fenntartása, javítása és a munka-magánélet kiegyensúlyozottságának támogatása érdekében. Az elmúlt két és fél év során már számos munkatárs oldotta meg magánéleti nehézségeit, időszakosan fellépő egyedi élethelyzeteit az otthoni munkavégzés vagy az átmeneti rész-munkaidős foglalkoztatás útján, miközben a sűrített munkarend és a távmunka lehetősége alapvetően járult hozzá a Logisztikai központ szakértőinek megtartásához, a Soroksárra történő kiköltözéssel összefüggő nehézségek megnyugtató kezeléséhez.

Kismamák visszailleszkedésének támogatása

Kiemelt figyelem kerül a gyermeknevelés miatt távol lévő kismamákkal folytatott kapcsolattartásra (pl. MNB-s kisma-

mák számára kialakított honlap, éves kérdőíves felmérés), folyamatosan tájékoztatást kapnak a banki eseményekről (pl. az MNB belső terjesztésű lapjának megküldése), továbbá a bank támogatja munkahelyi visszailleszkedésüket.

2012-ben útjára indult a Kismama Klub, mely pszichológus-tanácsadó vezetésével, műhelymunka formájában segíti a kismamákat az őket érintő kérdésekben (pl. karrier és család összeegyeztethetősége, a szerepelvárások ütközései), miközben alkalmat ad a vezetőikkel, munkatársaikkal, humán partnereikkel történő találkozásra, illetve a kismamák közötti kapcsolattartásra. 2012-ben a visszatérni kívánó kismamák 60 százalékát tudta újra foglalkoztatni a bank, akik közül sokan időszakosan vagy határozatlan időre részleges otthoni munkavégzőként jönnek vissza. Azon kismamák számára, akiknek bankon belüli elhelyezkedése nem lehetséges, egyéni igényeik alapján a bank elhelyezkedési tanácsadást nyújt, képzési, fejlődési terveik támogatását biztosítja, elhelyezkedési esélyeik növelése érdekében.

Családbarát munkahely

Családbarát munkahelyként számos programmal, információnyújtással is támogatja a bank munkatársait a kiegyensúlyozott, teljes élet megteremtésében. 2012-ben indult a Családbarát klub, amelynek keretében évente 3-4 alkalommal inspiratív, előremutató előadások zajlanak az egyéni szerepek összehangolásáról. A bank szervezett gyermekre irányuló elsősegélynyújtó tanfolyamot, és létrejött az MNB-s gyerekek napközije is hagyományteremtési céllal a kisgyermekes szülők nyári nehézségeinek megkönnyítése érdekében. A jegybank céljai között szerepel, hogy a jövőben más munkatársi csoportoknak (pl. nyugdíj előtt állók, beteg hozzátartozót ápolók) is támogatást nyújtson élethelyzeteik sikeres megoldása érdekében.

Életminőség központ

Az évek óta jól működő MNB Életminőség központ keretében a kollégák külső tanácsadóval anonim módon folytatott egyszeri konzultációra jelentkezhetnek be, ahol szakértő segít a személyes problémák megoldásában, az adott élethelyzettel járó változások kezelésében. Emellett az MNB hangsúlyt helyez a munkatársak testi-lelki-szellemi egész-

ségmegőrzésére is: rendszeres állapotfelmérés, illetve egészségszűrések szervezése; előadások, autogén tréning, közös kirándulások szervezése; továbbá gerinctorna, jóga, és irodai masszázs biztosítása.

4.4. AZ MNB TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETTEL SZEMBEN FENNÁLLÓ FELELŐSSÉGE

A jegybank felismerte a természeti környezettel szemben fennálló felelősségét, ezért folyamatosan felülvizsgálja és fejleszti az MNB üzemeltetését a környezeti terhelés csökkentése, a természeti erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás és a rábízott és működése során igénybe vett épített környezet védelme érdekében.

Környezeti teljesítmény

2011-ben megszületett a jegybank Környezeti Politikája, kialakult és bevezetésre került a KÖVHIR keretrendszer, és az MNB sikeres külső auditot követően megszerezte az EMAS minősítést. A bank környezeti politikájának középpontjában az energiahatékonyság javítása, a levegőterhelés csökkentése és a hulladékgazdálkodás fejlesztése áll. A környezeti teljesítmény javítása érdekében 2012 végéig vállalt, a bank Környezetvédelmi Nyilatkozatában szereplő célkitűzések megvalósultak. A környezetvédelmi jogszabályoknak az MNB 2012-ben is teljes mértékben eleget tett, ennek megfelelően hatósági bírság, elmarasztalás nem merült fel.

Közvetett és közvetlen energiafelhasználás

Az MNB működéséhez szükséges energiafelhasználás évről évre csökken.

A villamosenergia-fogyasztás két év alatt bekövetkezett 9,1 százalékos csökkenéséhez a működésracionálizálási intézkedések (4,6 százalék) mellett LED fényforrások alkalmazása és világításkorszerűsítés (3,3 százalék), noteszgép-cserék (0,7 százalék), valamint további intézkedések (elektromos irodai berendezések önkéntes leadása, tudatos munkavégzés 0,5 százalék) járultak hozzá. Az MNB földgázfelhasználásának csökkenéséhez a kedvezőbb időjárási viszonyok mellett hozzájárult a Logisztikai központba telepített nap-

7. táblázat
Energiafelhasználás alakulása

Energiafelhasználás (GJ)	2010	2011	2012
Villamos energia (közvetett)	21 208	19 602	19 284
Földgáz (közvetlen)	10 031	9 347	8 650
Üzemanyag (közvetlen)	1 896	1 696	1 754
Összesen	33 134	30 645	29 689

8. táblázat

Üvegház hatású gázok kibocsátása

Üvegház hatású gázok (közvetett és közvetlen)	2010	2011	2012
Villamos energia (közvetett CO ₂ ; tonna)	3336	3082	3032
Egyéb közvetett (kiküldetés CO ₂ ; tonna)	516	485	428
Földgáz (közvetlen CO ₂ ; tonna)	552	537	485
Üzemanyag (közvetlen CO ₂ ; tonna)	140	125	130
Összes CO₂ (tonna)	4544	4229	4075
Nitrogén-oxid (közvetlen; kg)	573	462	335
Kén-dioxid (közvetlen; kg)	0,42	0,52	0,37
Szilárd anyag (közvetlen por; kg)	36	32	33

9. táblázat

Hulladékgazdálkodási adatok

Hulladék (kg)	2010	2011	2012
Kommunális	159 480	103 698	75 769
Szelektív (műanyag, üveg)	3 542	6 175	6 826
Papírhulladék	26 500	64 558	41 271
IT-berendezés, elektronikai- és egyéb nem veszélyes hulladék	1 550	0	5 445
Veszélyes hulladék	425	250	210
Összesen	182 857	174 681	129 521

kollektorok alkalmazása. 2012-ben az összes felhasznált villamos energia 1,5 százaléka megújuló forrásból származott, 2013-ban a megújuló energia aránya 5 százalékra nő majd.

Levegőterhelés

Az MNB levegőterhelése kapcsán tapasztalható csökkenő tendencia meghatározóan az energiafelhasználás csökkenéséhez kapcsolódik.

A teljes CO₂-kibocsátás az elmúlt két évben 10 százalékkal csökkent.

Hulladékgazdálkodás

A szigorú monitoringrendszer és intenzív belső kommunikáció hatására a kommunális hulladék mennyisége 2012-ben tovább csökkent, a szelektív hulladékgyűjtés fokozásával az újrahasznosítási arány tovább növekedett.

Vízgazdálkodás

A bank folyamatosan nyomon követi a vízfogyasztás alakulását és keresi ezen a területen is a környezettudatos megoldásokat; 2013-ban víztakarékos műszaki megoldások alkalmazását tervezi.

Környezetvédelmet támogató kezdeményezések

2012-ben a bejövő számlák 35 százaléka már elektronikus úton érkezett. A jegybank törekszik az ügyfeivel való elektronikus kapcsolattartásra, optimalizálja a nyomtató- és fénymásolóparkját. A Szabadság téri épületben 2012-ben csökkent az elektromosteljesítmény-lekötés, amely éves szinten 580 ezer forint megtakarítást eredményezett.

Kérdőíves felmérés készült a munkába járási szokásokról, melyben a munkavállalók 60 százaléka vett részt. A felmérés egyik fontos megállapítása volt, hogy a közösségi közlekedéssel történő munkába járás aránya magas, az MNB

10. táblázat

Vízfelhasználás alakulása

Vízfogyasztás (m ³)	2010	2011	2012
Hálózati víz-felhasználás	9 918	7 299	8 495
Vízfelhasználás saját kútból	6 108	6 987	10 504

gyakorlata jobb a budapesti átlagnál és a nemzetközi gyakorlatnál is. A kerékpárral munkába járók száma 2012-ben tovább növekedett, 2012 májusában átlagosan napi 27 munkatárs járt kerékpárral (2011 májusában 24 fő), az MNB ismét elnyerte a kerékpárosbarát munkahely címet. A további tervek között szerepel a „zöld beszerzés” 2013. évi elindítása és a tapasztalatok alapján a közbeszerzésekre történő kiterjesztése.

4.5. TOVÁBBI TELJESÍTMÉNYINDIKÁTOROK (GRI-MUTATÓK)

A munkaerő teljes létszáma a foglalkoztatás típusa, a munkaszerződés, és régiók, valamint nemek szerinti bontásban (LA1).

Az újonnan felvettek száma és a teljes munkaerő-fluktuáció korcsoport, nem és régió szerinti bontásban, abszolút értékben és viszonyszámokban (LA2).

A teljes munkaidőben foglalkoztatott munkaerő juttatásai, amelyek nem járnak az ideiglenes vagy részdíj alkalmazásban lévőknek, a működés jelentős helyszínei szerinti bontásban (LA3).

A határozott idejű munkaszerződés keretében, illetve részmunkaidős alkalmazásban foglalkoztatott munkavállalók azonos juttatásokban részesülnek, mint a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók. A részmunkaidős alkalmazásban lévő munkavállalók alapbére, illetve cafetéria-kerete foglalkoztatási idejük szerint arányosan kerül meghatározásra.

A megbízási szerződés keretében foglalkoztatottak a megbízási díjon felül nem jogosultak további juttatásokra.

Kollektív szerződés hatálya alá tartozó alkalmazottak aránya (LA4).

11. táblázat
LA1 mutató

Dátum		Részmunkaidőben foglalkoztatott	Teljes munkaidőben foglalkoztatott	Összesen
2010. dec. 31.	fő	23	566	589
	%	3,90%	96,10%	
2011. dec. 31.	fő	27	555	582
	%	4,64%	95,36%	
2012. dec. 31.	fő	20	553	573
	%	3,49%	96,51%	

Dátum		Határozott munkaszerződéssel foglalkoztatott	Határozatlan munkaszerződéssel foglalkoztatott	Összesen
2010. dec. 31.	fő	36	553	589
	%	6,11%	93,89%	
2011. dec. 31.	fő	36	546	582
	%	6,19%	93,81%	
2012. dec. 31.	fő	28	545	573
	%	4,89%	95,11%	

Dátum		Férfi	Nő	Összesen
2010. dec. 31.	fő	296	293	589
	%	50,25%	49,75%	
2011. dec. 31.	fő	303	279	582
	%	52,06%	47,94%	
2012. dec. 31.	fő	304	269	573
	%	53,05%	46,95%	

12. táblázat
LA2 mutató korcsoport szerint

Év	Munkaerő-mozgás	Korcsoport	<30	30–50	>50	MNB
2010	felvétel	fő	20	25	5	50
		%	40,00%	50,00%	10,00%	
	kilépés	fő	5	40	18	63
		%	7,94%	63,49%	28,57%	
2011	felvétel	fő	21	25	9	55
		%	38,18%	45,45%	16,36%	
	kilépés	fő	7	35	28	70
		%	10,00%	50,00%	40,00%	
2012	felvétel	fő	23	11	1	35
		%	65,71%	31,43%	2,86%	
	kilépés	fő	6	27	9	42
		%	14,29%	64,29%	21,43%	

13. táblázat
LA2 mutató nemek szerint

Év	Munkaerőmozgás	Nemek	Férfi	Nő	MNB
2010	felvétel	fő	25	25	50
		%	50,00%	50,00%	
	kilépés	fő	30	33	63
		%	47,62%	52,38%	
2011	felvétel	fő	38	17	55
		%	69,09%	30,91%	
	kilépés	fő	32	38	70
		%	45,71%	54,29%	
2012	felvétel	fő	22	13	35
		%	62,86%	37,14%	
	kilépés	fő	23	19	42
		%	54,76%	45,24%	

14. táblázat
LA4 mutató

Dátum		KSZ hatálya alá tartozó munkavállalók	KSZ hatálya alá nem tartozó munkavállalók	Összesen
2010. dec. 31.	fő	582	7	589
	%	98,81%	1,19%	
2011. dec. 31.	fő	575	7	582
	%	98,80%	1,20%	
2012. dec. 31.	fő	566	7	573
	%	98,78%	1,22%	

Sérülések, foglalkozásból eredő betegségek, kiesett napok, és hiányzások aránya, illetve a halállal végződő munkahelyi balesetek száma régióként és nemenként (LA7).

2010-ben 3 baleset történt az MNB-ben, amelyek következményeképpen 55 napnyi betegállományba kényszerültek a munkatársak. 2011-ben 1 baleset történt, ennek követke-

tében 11 napnyi betegállományba kényszerült az egyik munkatárs. 2012-ben 2 baleset történt, amelyek következményeképpen 35 napnyi betegállományba kényszerült az egyik munkatárs. A sérülési ráta 2010-ben 0,56, 2011-ben 0,19, 2012-ben 0,39 volt. (Sérülési ráta = sérülések száma / ténylegesen ledolgozott órák száma × 200 000)

Azon alkalmazottak százalékos aránya nemenként, akik rendszeresen kapnak a teljesítményükre vonatkozó kiértékelést és karrierépítési áttekintést (LA12).

A bank minden munkavállalójára érvényes az MNB teljesítménymenedzsment rendszere. A rendszerben a munkavállalók tárgyévra meghatározott, egyéni teljesítménycéljai szerepelnek, melyek évközi folyamatos nyomon követése mellett év végén kerülnek értékelésre. Az egyéni teljesítménycél az MNB középtávú intézményi stratégiáját, illetve éves céljainak megvalósítását szolgálják, abból levezettek. A teljesítménymenedzsment rendszer része a munkavállalók fejlesztési tervének összeállítása, nyomon követése és a munkatársak személyes kompetenciáinak értékelése is. Ugyancsak a teljesítménymenedzsment rendszerben szerepelnek – az MNB karriermenedzsment rendszerének részeként – az ún. karrierbeszélgetések, melyek célja a munkavállalói és banki érdekek hosszabb távú harmonizációja. A munkavállalói karrierfejlesztés lehetőségeiről, útjairól az MNB karriermenedzsment rendszere biztosít teljes áttekintést.

A férfiak és nők alapfizetésének egymáshoz viszonyított aránya beosztási kategória szerint, a működés jelentős helyszínei szerinti bontásban (LA14).

Munkába való visszatérés és megtartás aránya szülői szabadságot követően, nemek szerinti bontásban (LA15).

A gyestről, gyedről visszatérő munkatársak valamennyien nők voltak.

A hátrányos megkülönböztetést alkalmazó esetek száma, illetve a kiküszöbölésüket célzó intézkedések (HR4).

Hátrányos megkülönböztetést alkalmazó esetek a 2010–2012 évek vonatkozásában nem ismeretesek.

A szervezet működésével összefüggő emberi jogokat és az ezekre vonatkozó szervezeti politikákat és eljárásokat ismertető képzés, illetve az oktatók biztonságiak százalékos aránya (HR8).

Az MNB által alkalmazott, illetve a harmadik fél által biztosított biztonsági személyzet 100 százaléka részesül az elméleti és gyakorlati modulokat tartalmazó képzésekben.

A szervezet által meghatározott juttatási csomagból eredő kötelezettségek fedezete (EC3).

Az MNB az önkéntes nyugdíjpénztári tag munkavállalói részére a munkavállalói alapbérhez igazodóan havi rendszerességgel munkáltatói támogatást nyújt. A támogatás mértékét az évenként megkötött bérmegállapodás tartalmazza, jellemző mértéke 3,8 százalék. A támogatásra minden önkéntes pénztári tagsággal rendelkező, a bankkal legalább három hónapja munkaviszonyban álló munkavállaló jogosult. Az elmúlt három évben erre a juttatásra a következő

15. táblázat
LA14 mutató

„Alkalmazotti kategória”/év	Felső vezető	Osztályvezető	Elemző	Szakértő	Ügyvitel, szakmunka
2010. dec. 31.	97,86%	106,10%	106,09%	111,32%	84,01%
2011. dec. 31.	98,58%	102,59%	107,37%	109,37%	85,72%
2012. dec. 31.	95,71%	101,22%	102,82%	108,77%	86,43%

Megjegyzés: Az arány számítási módja: férfiak átlagos alapbére/nők átlagos alapbére.

16. táblázat
LA15 mutató

Időszak	Szülési szabadságra menők száma	Gyestről, gyedről visszatérők száma	Megtartás*	Arány
2010	9	16	8	50,00%
2011	10	14	9	64,29%
2012	13	10	6	60,00%

* 2010-ben és 2011-ben azon gyestről, gyedről visszatérő munkatársak szerepelnek, akik visszatérésüket követően legalább 12 hónapig munkát végeztek. 2012-ben pedig a gyestről, gyedről visszatérő, 2012. december 31-én aktív állományban lévő munkatársak.

összegek kerültek kifizetésre: 2010-ben 145 millió forint, 2011-ben 146 millió forint, 2012-ben 143 millió forint.

Az MNB tv. 16. § (5) bekezdése garantálja, hogy a jegybank saját tőkéje év végén pozitív és nem csökkenhet a jegyzett tőke (10 milliárd forint) szintje alá.

Az államtól kapott jelentős pénzügyi támogatás (EC4).

2010. december 31-én az MNB saját tőkéjének részeként kimutatott deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka 29 142 millió forint negatív egyenleget mutatott, melyet a hatályos MNB tv. (2011. évi LVIII. törvény) alapján a központi költségvetés 2011. március 31-ig megtérített. 2011. december 31-én mindkét kiegyenlítési tartalék – a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka – egyenlege pozitív volt. A hatályba lépő új jegybanktv. (2011. évi CCVIII. törvény) a kiegyenlítési tartalékok feltöltésére vonatkozó szabályt módosította. Az új szabályozás értelmében a költségvetésnek térítési kötelezettsége csak akkor keletkezik, ha a két kiegyenlítési tartalék együttes egyenlege az év végén negatív és meghaladja az eredménytartalék és a tárgyévi eredmény összegét. 2012. december 31-én a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka ismét negatívvá vált, a két

kiegyenlítési tartalék együttes egyenlege azonban pozitív volt, ezért térítési kötelezettség nem keletkezett.

A törvények és jogszabályok be nem tartásából adódó jelentősebb bírságok pénzügyi értéke és a nem pénzügyi szankciók száma (SO8).

Egyetlen hatósági eljárás sem végződött jogsértés megállapításával és bírság kiszabásával vagy más szankcióval.

A vevői elégedettség elérését célzó gyakorlatok, beleértve a vevői elégedettséget mérő vizsgálatok eredményeit is (PR5).

A bank egyik fontos érintetti körét a hitelintézetek, a Posta és a pénzfeldolgozó szervezetek alkotják. Körükben a pénzszállítási tevékenységgel összefüggésben az MNB évente végez kérdőíves ügyfélelégedettségi felmérést abból a célból, hogy a Kézpénzlogisztika által nyújtott szolgáltatások minőségét folyamatosan emelje a partnerek elégedettségi értékelése alapján. Az elégedettségi felmérésben a 2011-ben elért eredmények megtartását, további javítását tűzte ki a bank. A 2012. évi elégedettségi felmérés alapján ez megvalósult, az átlagos ügyfélelégedettségi szint 3,6 volt (a 2010. és 2011. évi átlag 3,5).

4.6. TANÚSÍTÓ LEVÉL

Ernst & Young Kft.
 H-1132 Budapest, Váci út 20.
 1399 Budapest 62 Pf. 632, Hungary
 Tel: +36 1 451 8100, Fax: +36 1 451 8199
 www.ey.com/hu
 Cg. 01-09-267553

Független tanúsító levél a Magyar Nemzeti Bank részére

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) Éves Jelentését és az MNB honlapján¹ feltüntetett információkat (a Jelentések) az MNB vezetősége készítette el, az abban foglalt információk összegyűjtése és helyes megjelenítése az MNB vezetőségének a felelőssége. Az Ernst & Young Kft. (Ernst & Young) felelőssége, hogy az MNB megbízása alapján korlátozott bizonyosságot nyújtó vizsgálatot végezzen a Jelentésekben található, a 2012-es évhez kapcsolódó kiválasztott társadalmi felelősségvállalási teljesítményadatok (CSR adatok) vonatkozásában. Következésképpen az Ernst & Young az MNB-n kívül egyetlen más jogi vagy természetes személy felé sem vállal semmilyen felelősséget. Bármely harmadik fél, aki a Jelentésekre támaszkodik, ezt teljes mértékben a saját felelősségére teszi.

MILYEN ELJÁRÁSOKAT VÉGEZTÜNK KÖVETKEZTETÉSEINK LEVONÁSÁHOZ?

Vizsgálatunkat az ISAE3000² szerint terveztük és hajtottuk végre. Vizsgálatunk során a CSR adatokat a Globális Jelentéstételi Kezdeményezés (Global Reporting Initiative - GRI) fenntarthatósági jelentések készítéséhez kiadott útmutatójának (a GRI G3.0 Iránymutatás) alkalmazása, illetve az MNB vezetőségével egyeztetett teljességi és pontossági szempontok alapján értékeltük az alábbiak szerint:

Teljesség

- ▶ A CSR adatok meghatározása során minden jelentős adatforrást figyelembe vettük, illetve a Jelentések határainak értelmezése és alkalmazása megfelelő volt-e.

Pontosság

- ▶ A szervezeti egységek által összegyűjtött CSR adatok megfelelően alátámasztottak-e.
- ▶ Az adatgyűjtés eredményét, illetve az adatokhoz kapcsolódó feltételezéseket és korlátozásokat megfelelően mutatták-e be a Jelentésekben.

GRI

- ▶ A Jelentésekben bemutatott CSR adatok megfelelnek-e a GRI G3.0 Iránymutatás alkalmazására vonatkozó GRI B+ megfelelési szintnek.

Következtetéseinket az alábbi vizsgálati lépések végrehajtása alapján vontuk le:

1. Interjúk lefolytatása a CSR adatok gyűjtéséért, összegzéséért és ellenőrzéséért felelős munkavállalókkal.
2. CSR adatok jelentéséhez kapcsolódó kiválasztott dokumentációk és jelentési eszközök, többek között adatgyűjtési sablonok, és adatbázisok vizsgálata.
3. Helyszíni vizsgálatok végrehajtása az adatgyűjtésért felelős szervezeti egységeknél. Az adatgyűjtési folyamatok és rendszerek vizsgálata a GRI iránymutatások és mutató definíciók megfelelő alkalmazásának szempontjából, illetve a jelentett adatok pontosságának mintavételes ellenőrzése.
4. A CSR adatok ellenőrzési és adatösszegzési folyamatainak vizsgálata.

¹ http://www.mnb.hu/A_Jegybank/mnbhu_a_felelos_jegybank

² „Múltbeli időszakra vonatkozó pénzügyi információk könyvvizsgálatán vagy átvilágításán kívüli, bizonyosságot nyújtó szolgáltatások” című Bizonyosságot Nyújtó Megbízásokra Vonatkozó Nemzetközi Standardok

5. A Jelentések vizsgálata a CSR adatok bemutatásának megfelelése szempontjából, beleértve a különböző korlátozások és feltételezések megjelenítésének ellenőrzését.
6. A Jelentések vizsgálata a GRI G3.0 Iránymutatás alkalmazására vonatkozó GRI B+ megfelelési szint teljesülése szempontjából.

Bizonyosság mértéke

Bizonyítékgyűjtő eljárásaink úgy kerültek kialakításra, hogy az ISAE3000 szerinti korlátozott bizonyosságot szerezzünk következtetéseink alapjául. Végrehajtott bizonyítékgyűjtő eljárásaink terjedelme alacsonyabb volt, mint ahogy az egy kellő bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokra szóló megbízás (pl. könyvvizsgálat) esetén elvárható, ennek megfelelően az általunk nyújtott bizonyosság mértéke is alacsonyabb annál.

Vizsgálatunk korlátozásai

- ▶ Vizsgálatunk hatókörébe kizárólag a 2012-es évre vonatkozó, a Jelentésekben megjelenő CSR adatok tartoztak (a vizsgálat tárgyát képező CSR adatokat a szimbólum jelöli az MNB honlapján található GRI tartalmi indexben).
- ▶ A Jelentésekben megjelenített szöveges állítások és kinyilatkoztatások alátámasztottsága nem képezte vizsgálatunk tárgyát. Nem vizsgáltuk továbbá a Jelentésekben bemutatott, az MNB társadalmi felelősségvállalási teljesítményéhez kapcsolódó korábbi évekhez tartozó adatokat, illetve trendeket.

KÖVETKEZTETÉSEINK

Vizsgálatunk alapján az alábbi következtetésekre jutottunk:

- ▶ Nincsen tudomásunk olyan lényeges beszámolási egységről, amelynek CSR adatai a Jelentésekből kimaradtak volna, és ez a tény ne kerülne bemutatásra a Jelentések keretében.
- ▶ Nincsen tudomásunk olyan hibáról, amely lényeges hatással lenne a jelentett CSR adatokra.
- ▶ A Jelentések releváns részeinek vizsgálata alapján nem jutott a tudomásunkra olyan tény, amely révén feltételeznünk kellene, hogy az MNB vezetősége által megállapított GRI B+ megfelelési szint ne adna valós képet az MNB társadalmi felelősségvállalási jelentéstételéről.

MEGÁLLAPÍTÁSAINK

A jelentési folyamathoz kapcsolódó lehetséges fejlesztési területeket az MNB vezetősége számára készítendő külön jelentésben foglaltuk össze. Ezen megállapításaink nem befolyásolják a jelen tanúsító levélben a Jelentésekkel kapcsolatban levont következtetéseinket.

Ernst & Young Kft.
Budapest
2013. február 25.

5. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

5.1. RÖVIDÍTÉSEK

ALCO: Eszköz-forrás bizottság

ÁSZ: Állami Számvevőszék

BÉT: Budapest Értéktőzsde Zrt.

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

BKR: Bankközi Klíringrendszer

CEBS: Európai Bankfelügyeleti Bizottság (Committee of European Banking Supervisors)

EBH: Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

ERKT: Európai Rendszerkockázati Testület (European Systemic Risk Board, ESRB)

GIRO: Giro Elszámolásforgalmi Zrt.

GMU: Gazdasági és Monetáris Unió (Economic and Monetary Union, EMU)

IMF: Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KELER: Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt.

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

MNB: Magyar Nemzeti Bank

MPP: Mindennapi Pénzügyeink Program

NGM: Nemzetgazdasági Minisztérium

OECD: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)

POP: Pénzügyi Oktatási Program

PST: Pénzügyi Stabilitási Tanács

PSZÁF: Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

VIBER: Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer, az MNB által működtetett fizetési rendszer

5.2. FOGALMAK MAGYARÁZATA

Devizafinanszírozás-megfelelési mutató (DMM): a stabil devizaforrások és az éven túli lejáratú nettó devizawap-állomány, illetve a finanszírozandó devizaeszközök súlyozott állományának hányadosa.

Devizawapügylet: olyan – általában rövid lejáratra kötött – ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserélését foglalja magában.

Duration: a kötvények hátralévő átlagos futamideje. A kötvény, illetve a kötvényekből álló portfólió kockázatoságának jellemzésére használt mérőszám.

Elszámolás (klíring): a fizetési műveletek ellenőrzése, továbbítása, a bankközi követelések és tartozások meghatározott szabályok szerinti kiszámítása; értékpapírügyletek esetében a kötések párosítása, megerősítése, a tartozások és követelések kiszámítása, a felmerülő pénzügyi kockázat kezelése.

ERM-II árfolyam-mechanizmus (Exchange Rate Mechanism II): az euroövezet országai és a GMU harmadik szakaszában részt nem vevő uniós tagállamok közötti, az árfolyam-politikai együttműködés feltételeit megteremtő árfolyamrendszer. Az ERM-II rögzített, de kiigazítható árfolyamok multilaterális rendszere, amelyben a középárfolyamot normál ± 15 százalékos ingadozási sáv övezi. A középárfolyammal és

adott esetben a szűkebb ingadozási sávval kapcsolatos döntéseket az érintett tagállam, az euroövezet országai, az EKB és a mechanizmusban részt vevő többi tagállam kölcsönös megállapodásával hozzák meg.

Fizetési Rendszer Fórum: az MNB kezdeményezésére a Magyar Bankszövetség támogatásával a pénzforgalomban meghatározó szerepet játszó piaci szereplők, valamint a Magyar Államkincstár, a GIRO Zrt. és KELER Zrt. részvételével működő önálló, önszervező, a hazai fizetési rendszer ügyei iránt elkötelezett konzultatív jellegű nyitott szakmai szerveződés. A Fórum legfelsőbb szerve a tagok képviselőiből álló, az MNB és a Magyar Bankszövetség társelnökségével működő Fizetési Rendszer Tanács.

Fizetési Rendszer Tanács: a Fizetési Rendszer Fórum döntéshozó testülete.

FX-swap ügylet: lásd devizaswapügylet

GRI (Global Reporting Initiative): vállalati felelősségvállalási eszköz, egy útmutató, amelynek legfontosabb elemei: a jelentéstételi alapelvek gyűjteménye és a fenntarthatósági mérőszámok listája. Alkalmazásával a különböző gazdálkodó szervezetek által kiadásra kerülő jelentések egymással összehasonlíthatóvá válnak, egyben minősítő eszközként is szolgál.

IMF-tartalékvóta: az IMF-be SDR-ben (Special Drawing Right – különleges lehívási jog) befizetett IMF-kvóta szabadon lehívható – még le nem hívott – hányada.

Jegybanktv. (MNB tv.): 2011. évi CCVIII. törvény a Magyar Nemzeti Bankról.

Kamatláb futures: olyan tőzsdei ügylet, ahol a jövőbeni elszámolás alapja meghatározott mennyiségű, szabványosított (kontraktusban kifejezett), az üzletkötéskor meghatározott kamatozású betétállomány.

Kamatozó devizaswap- (currency swap) ügylet: olyan – általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött – ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magában.

Kamatswap: valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és – bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított – változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje.

Készpénzforgalom: a jegybankba történő be- és kifizetések, illetve váltások összege.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok.

Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka: a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamvesztését a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka: a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések (kivéve a visszavásárolt devizakötvények) piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

KÖVHIR/EMAS rendszer (Környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer / Eco-Management and Audit Scheme): önkéntes alapon, európai uniós jogszabály alapján működő, regisztrált és hitelesített irányítási rendszer, amely a szervezetek környezetvédelmi teljesítményének javítására irányul.

Monetáris pénzügyi intézmények: a jegybank, a hitelintézetek és a pénzügyi alapok együttesen alkotják a pénzügyi vállalatokon belül ezt az intézményi kategóriát.

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel.

Opció ügylet: a devizaopció tulajdonosa számára jogot jelent, de nem kötelezettséget egy bizonyos mennyiségű deviza egy másik devizával szembeni vételére vagy eladására előre meghatározott árfolyamon, előre meghatározott időpontban vagy időpontig. Az opció eladója (kiírója) számára – amennyiben az opció birtokosa gyakorolja a jogot – mindez kötelezettségként értelmezendő.

Pénzügyi alapok: a pénzügyi alapokhoz azok a befektetési alapok sorolandók, amelyek befektetési jegyei likviditás szempontjából a bankbetétekhez hasonlóak, és eszközeiket 85 százalékban pénzügyi eszközökbe, vagy maximum 1 éves hátralévő lejáratú, transzferálható hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, vagy pénzügyi eszközök kamataihoz hasonló megtérülésű eszközökbe fektetik.

Pénzügyi eszközök: alacsony kockázatú, likvid, olyan piacon forgó értékpapírok, ahol nagy forgalmat bonyolítanak le

nagy mennyiségű papírokkal, és ahol ezek készpénzre váltása azonnal és alacsony költséggel lehetséges.

Repo- és fordított repoügylet: olyan megállapodás, amely értékpapír tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik a szerződéskötéssel egyidejűleg meghatározott vagy meghatározandó jövőbeli időpontban történő visszavásárlási kötelezettség mellett, meghatározott visszavásárlási áron. Az ügylet futamideje alatt a vevő az ügylet tárgyát képező értékpapírt megszerezheti, és azzal szabadon rendelkezhet (szállítási repoügylet), vagy nem szerezheti meg, azzal szabadon nem rendelkezhet, ilyenkor az értékpapír a vevő javára a futamidő alatt óvadékként kerül elhelyezésre (óvadéki repoügylet).

ROA (return on assets): eszközarányos nyereség.

ROE (return on equity): sajáttőke-arányos nyereség.

SEPA (Single European Payment Area): egységes eurofizetési övezet – egy olyan térség, amelyen belül a gazdasági szereplők egyetlen fizetési számla használatával bárhol

ugyanúgy teljesíthetnek és fogadhatnak euróban fizetéseket, mint saját országukban. Az övezet földrajzilag a 27 EU-tagállamot, Izlandot, Liechtensteint, Norvégiát, Svájcot és Monacót fedi le.

Társadalmi felelősségvállalási jelentés: a gazdálkodó szervezetek által egyre elterjedtebbé váló kiadvány, amelyben bemutatásra kerül a környezetvédelem, a társadalmi és gazdasági hatások figyelembevétele iránti elkötelezettség a működés során. Egyre gyakoribb, hogy a szervezetek ezeket az aktivitásukat az éves jelentésben integráltan jelenítik meg.

Teljesítés (kiegyenlítés): a bankok közötti tartozások és követelések végleges rendezése közös bankjuknál, jellemzően az MNB-nél vezetett számlán.

VaR (value at risk): kockázatotott érték, a kockázatok mérésére szolgáló módszer. A VaR adott időintervallum alatt várható legnagyobb veszteséget méri adott konfidenciaszint mellett.

B) rész

**A Magyar Nemzeti Bank 2012. évi auditált
éves beszámolója**

1. Auditori jelentés

Ernst & Young Kft.
H-1132 Budapest, Váci út 20.
1399 Budapest 62 Pf. 632, Hungary
Tel: +36 1 451 8100, Fax: +36 1 451 8199
www.ey.com/hu
Cg. 01-09-267553

Független Könyvvizsgálói Jelentés

A Magyar Nemzeti Bank részvényese részére

Az éves beszámolóról készült jelentés

1.) Elvégeztük a Magyar Nemzeti Bank ("Társaság") mellékelt 2012. évi éves beszámolójának a könyvvizsgálatát, amely éves beszámoló a 2012. december 31-i fordulónapra elkészített mérlegből - melyben az eszközök és források egyező végösszege 10 681 897 millió Ft, a mérleg szerinti eredmény 39 811 millió Ft veszteség -, az ezen időponttal végződő évre vonatkozó eredménykimutatásból és a számviteli politika meghatározó elemeit és az egyéb magyarázó információkat tartalmazó kiegészítő mellékletből áll.

A vezetés felelőssége az éves beszámolóért

2.) A vezetés felelős a megbízható és valós képet nyújtó éves beszámoló elkészítéséért és bemutatásáért a számviteli törvényben foglaltakkal összhangban, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításoktól mentes éves beszámoló elkészítése.

A könyvvizsgáló felelőssége

3.) A mi felelősségünk az éves beszámoló véleményezése az elvégzett könyvvizsgálatunk alapján. Könyvvizsgálatunkat a magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardokkal és a könyvvizsgálatra vonatkozó - Magyarországon érvényes - törvényekkel és egyéb jogszabályokkal összhangban hajtottuk végre. Ezek a standardok megkövetelik, hogy megfeleljünk az etikai követelményeknek, valamint hogy a könyvvizsgálatot úgy tervezzük meg és hajtsuk végre, hogy kellő bizonyosságot szerezzünk arról, hogy az éves beszámoló mentes-e lényeges hibás állításoktól.

4.) A könyvvizsgálat magában foglalja olyan eljárások végrehajtását, amelyek célja a könyvvizsgálói bizonyítékot szerezni az éves beszámolóban szereplő összegekről és közzétételekről. A kiválasztott eljárások, beleértve az éves beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításai kockázatainak felmérését is, a könyvvizsgáló megítélésétől függenek. A kockázatok ilyen felmérésekor a könyvvizsgáló a megbízható és valós képet nyújtó éves beszámoló gazdálkodó egység általi elkészítése szempontjából releváns belső kontrollt azért mérlegeli, hogy olyan könyvvizsgálói eljárásokat tervezzen meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a gazdálkodó egység belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt mondjon. A könyvvizsgálat magában foglalja továbbá az alkalmazott számviteli alapelvek megfelelőségének és a vezetés által készített számviteli becslések ésszerűségének, valamint az éves beszámoló átfogó bemutatásának értékelését is.

5.) Meggyőződésünk, hogy a megszerzett könyvvizsgálói bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt könyvvizsgálói véleményünk megadásához.

Vélemény

6.) Véleményünk szerint az éves beszámoló megbízható és valós képet ad a Magyar Nemzeti Bank 2012. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetéről valamint az ezen időponttal végződő évre vonatkozó jövedelmi helyzetéről a számviteli törvényben foglaltakkal összhangban.

Egyéb ügyek

7.) A Társaság 2011-ik évi éves beszámolóját más könyvvizsgáló auditálta, aki arról 2012. április 23-án korlátozás nélküli véleményt bocsátott ki.

Egyéb jelentéstételi kötelezettség: az üzleti jelentésről készült jelentés

8.) Elvégeztük a Magyar Nemzeti Bank 2012. évi üzleti jelentésének a vizsgálatát. A vezetés felelős az üzleti jelentésnek a számviteli törvényben foglaltakkal összhangban történő elkészítéséért. A mi felelőségünk az üzleti jelentés és az ugyanazon üzleti évre vonatkozó éves beszámoló összhangjának megítélése. Az üzleti jelentéssel kapcsolatos munkánk az üzleti jelentés és az éves beszámoló összhangjának megítélésére korlátozódott és nem tartalmazta egyéb, a Társaság nem auditált számviteli nyilvántartásaiból levezetett információk áttekintését. Véleményünk szerint a Magyar Nemzeti Bank 2012. évi üzleti jelentése a Magyar Nemzeti Bank 2012. évi éves beszámolójának adataival összhangban van.

Budapest, 2013. február 25.

Szabó Gergely
Ernst & Young Kft.
Nyilvántartásba-vételi szám: 001165

Szabó Gergely
Kamarai tag könyvvizsgáló
Kamarai tagsági szám: 005676

2. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	287 150	325 865	38 715
4.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	168 501	142 212	-26 289
4.17.	ebből: kiegyenlítési tartalékok megtérítésére irányuló követelés	0	0	0
4.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	118 641	183 653	65 012
	3. Egyéb követelések	8	0	-8
	II. Követelések devizában	12 007 016	10 186 382	-1 820 634
4.9.	1. Arany- és devizatartalék	11 604 514	9 755 692	-1 848 822
4.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	747	0	-747
4.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	5 080	2 195	-2 885
4.10.	4. Egyéb devizakövetelések	396 675	428 495	31 820
	III. Banküzemi eszközök	34 725	33 437	-1 288
4.13.	ebből: Befektetett eszközök	34 450	33 217	-1 233
4.15.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	172 908	136 213	-36 695
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	12 501 799	10 681 897	-1 819 902
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	8 030 365	7 747 150	-283 215
4.5.	1. Központi költségvetés betétei	597 010	442 829	-154 181
4.8.	2. Hitelintézetek betétei	1 317 580	1 009 194	-308 386
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	2 693 412	2 721 674	28 262
4.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	3 422 363	3 573 453	151 090
	VII. Kötelezettségek devizában	3 046 512	2 342 660	-703 852
4.5.	1. Központi költségvetés betétei	786 048	935 756	149 708
4.8.	2. Hitelintézetek betétei	0	0	0
4.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	2 260 464	1 406 904	-853 560
4.14.	VIII. Céltartalék	4 166	4 291	125
	IX. Banküzem egyéb forrásai	17 092	17 784	692
4.15.	X. Passzív időbeli elhatárolások	16 084	18 947	2 863
4.16.	XI. Saját tőke	1 387 580	551 065	-836 515
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	33 426	47 023	13 597
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
4.17.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	1 324 963	564 041	-760 922
4.17.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	5 593	-30 188	-35 781
	6. Mérleg szerinti eredmény	13 598	-39 811	-53 409
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	12 501 799	10 681 897	-1 819 902

Simor András
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

Budapest, 2013. február 25.

3. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2011	2012	Eltérés
1	2	3	4	4-3
4.19.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	19 898	25 907	6 009
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	14 650	11 662	-2 988
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	3 570	13 563	9 993
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	1 678	682	-996
4.19.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	287 215	245 446	-41 769
	1. Devizataralékok utáni kamatbevételek	263 979	224 631	-39 348
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	2 055	2 176	121
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	21 181	18 639	-2 542
4.20.	III. Deviza-árfolyamváltozásból származó bevételek	101 908	166 531	64 623
4.19.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	81 273	31 833	-49 440
4.22.	V. Egyéb bevételek	4 167	3 893	-274
	1. Jutalékbevételek	1 076	986	-90
4.23.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	3 091	2 907	-184
4.14.	VI. Céltartalék-felhasználás	950	3 242	2 292
4.14.	VII. Értékvesztés-visszairás	155	1 950	1 795
4.24.	VIII. Banküzem bevételei	202	163	-39
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	495 768	478 965	-16 803
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2011	2012	Eltérés
1	2	3	4	4-3
4.19.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	332 550	367 130	34 580
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	33 094	46 869	13 775
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	41 090	42 247	1 157
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	257 416	277 691	20 275
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	950	323	-627
4.19.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	68 554	57 773	-10 781
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	9 753	1 312	-8 441
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	129	3	-126
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	22 822	20 702	-2 120
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	35 850	35 756	-94
4.20.	XII. Deviza-árfolyamváltozásból származó ráfordítások	3 223	8 261	5 038
4.21.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	4 887	4 149	-738
4.19.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	56 573	65 013	8 440
4.22.	XV. Egyéb ráfordítások	1 573	1 205	-368
	1. Jutalékráfordítások	743	780	37
4.23.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	830	425	-405
4.14.	XVI. Céltartalékképzés	1 764	3 367	1 603
4.14.	XVII. Értékvesztés	982	0	-982
4.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	12 064	11 878	-186
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	482 170	518 776	36 606
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	13 598	-39 811	-53 409
	XXI. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	0	0	0
	XXII. Fizetett (jövőre hagyott) osztalék	0	0	0
	XXIII. Mérleg szerinti eredmény (XX+XXI-XXII)	13 598	-39 811	-53 409

Simor András
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

Budapest, 2013. február 25.

4. Kiegészítő melléklet

4.1. AZ MNB SZÁMVITELI POLITIKÁJA

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam, a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (továbbiakban: a részvényes) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNB r.) keretei között alakítja ki. 2004. május 1-jétől az MNB a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk az MNB számviteli rendszerét, az általánostól eltérő értékelési és eredményszámolási szabályait.

4.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni, amennyiben az a számvitelileg még le nem zárt évre vonatkozik. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége (lásd értékelési szabályok), elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegben kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követeléselei és kötelezettségei átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegben kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatahoz kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNB r. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adat szolgáltatás céljából, minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményzámláit lezárni, és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB belső célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését, kivéve a visszavásárolt saját kibocsátású devizakötvényeket,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegen kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, év végén pedig az előbbieken túl a befektetett eszközöket, értékpapírokat, követeléseket és egyéb mérlegen kívül nyilvántartott kötelezettségeit. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztés, valamint a kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalék mértékét.

A mérlegkészítés időpontja a tárgyévet követő év január 15-e, amennyiben ez munkaszüneti nap, úgy a megelőző utolsó munkanap.

A jogszabályok szerint az MNB az Országgyűlés felé is beszámolási kötelezettséggel tartozik. Az MNB az Országgyűlésnek és a tulajdonosi jogokat az MNB tv.-ben szabályozott módon gyakorló államháztartásért felelős Nemzetgazdasági Minisztériumnak egyetlen beszámolót készít. Ez az Éves jelentés, amely az MNB szervezetét, gazdálkodását és tárgyévi tevékenységét bemutató üzleti jelentést, valamint az igazgatóság által megállapított, könyvvizsgálói záradékkal ellátott, Számviteli tv. szerinti éves beszámolót tartalmazza. Az Éves jelentést a felügyelőbizottság véleményezi, és a tulajdonos részére jelentést készít. Az MNB az Éves jelentést az interneten teljes terjedelmében nyilvánosságra hozza. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

Ezen túlmenően az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést szintén nyilvánosságra hozza az internetes honlapján.

Az MNB r. rendelkezései szerint az MNB nem köteles konszolidált beszámolót készíteni. Tekintettel arra, hogy a befektetések mérleg- és eredményhatása nem számottevő, az MNB konszolidált beszámolót nem készít.

Az IMF hitelminősítési eljárása során előírta, hogy az MNB a kiegészítő mellékletben mutassa be a számviteli politikája, valamint az EKB/2010/20-as, a Központi Bankok Európai Rendszerében a számviteli és számviteli beszámoló jogi keretéről szóló iránymutatása (továbbiakban: a KBER számviteli iránymutatása) közötti különbségeket, illetve azok számszerűsített hatását, melyet a kiegészítő melléklet 4.26. pontja részletez.

A Számviteli tv. alapján az éves beszámoló könyvvizsgálata kötelező. Az MNB könyvvizsgálója Szabó Gergely (Ernst & Young Könyvvizsgáló Kft.), kamarai tagsági száma: 005676.

Az éves beszámoló aláírására jogosult vezető Simor András, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 176115.

4.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -vesztéseget az MNB időarányosan számolja el eredményében.

A központi költségvetéssel szembeni követelések között jelenik meg év végén a kiegyenlítési tartalékok esetleges megtérítésével kapcsolatos követelés is.

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A hitelintézeti követelések között kimutatott jelzálogleveleket beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékülönbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereségként vagy -veszteségként kamattaljellegű eredményben.

A jelzáloglevelekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-nyereség elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a deviza-átváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközait és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a december 31-én érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), valamint a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, továbbá az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -veszteségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, míg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredmény deviza eladásakor, illetve – amennyiben az adott devizanemben az átértékelés alá eső követelések összegét meghaladja az ugyanilyen kötelezettségek összege – devizavásárláskor keletkezik. A realizált eredmény az eladott, illetve megvásárolt devizaösszeg hivatalos árfolyamon számított értékének és átlagos beszerzési árfolyamon számított értékének a különbsége.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (árjegyző által alkalmazott vételi ár) és a nyilvántartási érték közötti különbözet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor, illetve lejáratkor realizálódó árfolyamnyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredménysorokon kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát december utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli, amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgynapja.

A Monetáris Tanács döntésének megfelelően, 2012 decemberétől beszerzett, külső vagyongazdálkodóknak és letétkezelőknek adott mandátum formájában kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

Az MNB által korábban külföldön kibocsátott, majd később visszavásárolt értékpapírokat bruttó módon, azaz az egyéb devizakövetelések soron kell kimutatni. A visszavásárolt saját kibocsátású devizakötvények a bekerülési értéken történő

értékelés általános szabályai szerint kerülnek értékelésre. A visszavásárolt kötvények után járó kamat bevételként és ráfordításként is elszámolásra kerül.

A repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügylethez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivезetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

Az IMF-től lehívott hitelösszeg a devizatartalékot, valamint forrásoldalon az IMF forintbetétjét növeli. A hitel nyilvántartása swapügylet formájában történik, amely forintkövetelést és SDR-kötelezettséget jelent.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel, illetve annak megbízásából külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettségként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra az alábbiak:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal, banki működéssel közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók, nem jegybanki célú, még nem értékesített nemesfémkészlet), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója: a pénztárában, illetve értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

Megnevezés	százalék
	2012. 12. 31.
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10–50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Épületek	3
Járművek*	20
Híradás-technikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9–50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5–33
Számítástechnikai berendezések	9–33
Emissziós gépek	5–33
Műszerek, mérőeszközök	9–33
Bankbiztonsági eszközök	2–33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3–33

* Az 5 éves használati idejű járművek maradványértéke 20%.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján a fent megadott százalékos kulcsathatárok az irányadók, azonban ettől a tényleges használati idő függvényében el kell térni. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz.

4.2. A MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK HATÁSA AZ MNB 2012. ÉVI MÉRLEGÉRE ÉS EREDMÉNYÉRE

Az MNB mérlegének és eredményének alakulását elsősorban a monetáris politika céljai és választott eszközei, valamint a hazai és nemzetközi gazdasági folyamatok határozzák meg.

2012-ben 39,8 milliárd forint volt az MNB vesztesége. A makrogazdasági folyamatok közül a forintárfolyam alakulása gyakorolta a legjelentősebb hatást az eredményre. Az év során a forint hivatalos árfolyama meglehetősen széles sávban ingadozott: az év első 8 hónapjában erősödött, utána viszont gyengült. A hivatalos árfolyam egész évben gyengébb volt az átlagos bekerülési árfolyamnál, 2012 első félévében különösképpen. A forint árfolyama az első és harmadik negyedévi erősödésnek köszönhetően közeledett az átlagos bekerülési árfolyamhoz. A két árfolyam közötti eltérés a 2011. év végi 42,11 forint/euróról ennek mintegy felére, 19,55 forint/euróra csökkent 2012. december 31-re. Ezzel párhuzamosan a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának állománya – mint nem realizált átértékelési nyereség – is meghatározóan alacsonyabb lett, 760,9 milliárd forinttal 564 milliárd forintra csökkent 2012 végére. A teljes nettó átértékelési hatás 602,6 mil-

liárd forint veszteség volt 2012-ben. A devizaeladások volumene az év elején a deviza-jelzáloghitelek végtörlesztéséhez kapcsolódóan bevezetett euroeladási tenderek következtében volt magasabb a szokásosnál, ezt követően az ÁKK-val bonyolított devizaeladások emelkedtek meg, főleg az IMF-hiteltörlesztések és a devizakötvény-lejáratok miatt. Az MNB nettó devizapozíciója 2012-ben 3,1 milliárd euróval csökkent, az év végi állomány 28,2 milliárd euro (8203 milliárd forint) volt. A devizapozíció csökkenésén összesen 158,3 milliárd forint nyereséget realizált az MNB az év során.

A bank számviteli mérlegfőösszege 2012. december 31-én 10 681,9 milliárd forint volt, 2011 végéhez viszonyítva mintegy 15 százalékkal csökkent. Ez részben a forintárfolyam előző év végéhez viszonyított erősödésével, részben a devizatartalék alacsonyabb szintjével magyarázható.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 153,6 milliárd forint veszteség volt 2012-ben, ami 59,6 milliárd forintos eredményromlást jelentett az előző évhez képest. A deviza-kamat egyenleg alakulását alapvetően a jegybank nettó devizaköveteléseinek csökkenése, valamint a devizahozamok alakulása határozta meg. A forint-kamatvesztés emelkedésében a 2012 átlagában lényegesen magasabb jegybanki alapkamat játszott szerepet. A 2012. évi átlagos jegybanki alapkamat 6,77 százalék volt, ami 73 bázisponttal volt magasabb a 2011. évinél.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 3.9. fejezetét.

4.3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉssel SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK

millió forint

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	1 éven belüli lejáratú államkötvények	26 289	3 832	-22 457
	1–5 éven belüli lejáratú államkötvények	4 417	9 093	4 676
	5 éven túli lejáratú államkötvények	137 795	129 287	-8 508
	Államkötvények	168 501	142 212	-26 289
	Kiegyenlítési tartalékok térítése miatti követelés	0	0	0
I.1.	Központi költségvetéssel szembeni követelések összesen	168 501	142 212	-26 289

Az állampapírok állománya 2012. év végén bekerülési értéken 142,2 milliárd forint volt, 26,3 milliárd forinttal kevesebb, mint 2011 végén. Az év során új beszerzés nem történt, lejárt viszont egy darab az MNB által 2008 őszén – a hazai állampapírpiac zavartalan működésének és a bankrendszer likviditásának támogatása érdekében – vásárolt államkötvények közül. Továbbá az amortizálódó (öt év alatt évente törlesztő) államkötvény utolsó részlete is kifutott. Előbbi miatt 24,9 milliárd forinttal, utóbbi miatt 1,4 milliárd forinttal csökkent az állomány.

2012. december 31-én a deviza-értékpapírok, valamint a forintárfolyam-kiegyenlítési tartalékok együttes egyenlege pozitív volt, így a térítéshez kapcsolódóan nem keletkezett követelés a központi költségvetéssel szemben.

4.4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉssel SZEMBENI DEVIZAKÖVETELÉSEK

2011. december 31-én a központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron a költségvetéssel kötött két darab kamatozó devizaswap 747 millió forint összegű nettó követelésállománya szerepelt, melyek közül az egyik 2012-ben lejárt, a másik pedig az újonnan kötött ügyletek nettó kötelezettségállományával együtt átkerült a központi költségvetéssel szembeni kötelezettségek közé (lásd 4.5. pont).

4.5. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEI

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	596 607	442 481	-154 126
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	340	286	-54
	Egyéb	63	62	-1
VI.1.	Központi költségvetés betétei összesen	597 010	442 829	-154 181

A központi költségvetés forintbetéeteinek az előző év végéhez viszonyítva 154,2 milliárd forintos csökkenése azzal magyarázható, hogy egyrészt 2011 decemberében az előre jelzettnél nagyobb összegű EU-transzfer megemelte az állományt, másrészt a 2012-es évet végig jellemző, szokásosnál magasabb állomány 2012. év végére szezonális hatások miatt visszaesett. A központi költségvetés forintbetétei magasabb éves állományának (átlagban 678,7 milliárd forint) oka, hogy a forint-állampapírhoz kialakult kedvező folyamatok hatására az ÁKK túlteljesítette az éves kibocsátási tervet.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Központi költségvetés devizabetétei	786 048	935 065	149 017
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok*	0	691	691
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	786 048	935 756	149 708

* A 2011-es 747 millió forintos követel egyenleg (nettó követelésállomány) előjelének megfelelően a II.2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron szerepelt.

A központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok között 2012 végén négy darab ÁKK-val – a devizaadósság devizaes kamatszerkezet beállítására – kötött ügylet szerepelt.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	- 1 éven belüli	786 048	934 971	148 923
	- 1-5 éves	0	785	785
	- 5 éven túli	0	0	0
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	786 048	935 756	149 708

A központi költségvetés devizabetéeteinek mindegyike éven belüli lejáratú volt. A kamatozó devizaswapok fele 2-3 éves lejáratú, a fennmaradó (94 millió forintos követelés jellegű) állomány éven belüli.

A központi költségvetéssel kötött swapok devizaszerkezete

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
1.	– EUR	3 893	183 892	179 999
2.	Swapkövetelések	3 893	183 892	179 999
3.	– JPY	0	10 226	10 226
4.	– USD	3 146	174 357	171 211
5.	Swapkötelezettségek (3+4)	3 146	184 583	181 437
6.	Nettó swapkötelezettség (2–5)	–747	691	1 438

4.6. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSSSEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
I.1.–VI.1.	Nettó forintpozíció	–428 509	–300 617	127 892
II.2.–VII.1.	Nettó devizapozíció	–785 301	–935 756	–150 455
	Összesen	–1 213 810	–1 236 373	–22 563

4.7. A HITELINTÉZETEKSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	35 000	122 000	87 000
	Jelzáloglevelek	85 580	61 653	–23 927
	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen	120 580	183 653	63 073
	Jelzáloglevelek értékvesztése	–1 939	0	1 939
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések összesen	118 641	183 653	65 012

2012. december 31-én az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek 122 milliárd forintos állománya a 2012 áprilisától bevezetett kétéves lejáratú fedezett hitel hitelintézetek általi igénybevételének köszönhető. Ezt az új, aktív oldali monetáris eszközt a bankok hitelezési képességének erősítése, és egyben a vállalati hitelezés támogatása érdekében vezette be a jegybank. A hitel kamatköltsége a mindenkorai jegybanki alapkamattal egyezik meg. Az egyedi banki forintlikviditáshiány kiküszöbölése érdekében igénybe vehető kéthetes és hat hónapos futamidejű tenderes hitelek előző év végi 35 milliárd forintos állománya 2012 elején kifizetett, új igénybevételre nem került sor.

A jelzáloglevelekkel kapcsolatos követelések 23,9 milliárd forinttal 61,7 milliárd forintra csökkentek 2012. december 31-re. Ez az érték a bruttó követelések állományát jelenti, ami a névértéken kívül tartalmazza még a beszerzési árfolyamkülönbséget is. A 2011. év végi 85,6 milliárd forintos állományból 2012 során három jelzáloglevél járt le összesen 19,4 milliárd forint értékben; kettő jelzáloglevél pedig a kibocsátó által visszavásárlásra került 4,5 milliárd forint értékben. A jelzáloglevelek monetáris célból tartott értékpapírnak minősülnek, de mivel nem állampapírok, év végén az MNB r. szerint – amennyiben a piaci értékük a bekerülési ár alá csökken – értékvesztést kell elszámolni utánuk. Az év végi minősítés eredményeként – a piaci megítélés javulásának köszönhetően – a portfólióban lévő jelzáloglevelekre 2011-ben elszámolt értékvesztés teljes egészében visszairásra került.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
1.	- 1 éven belüli	54 458	20 157	-34 301
2.	- 1-5 év	55 912	153 842	97 930
3.	- 5 éven túli	10 210	9 654	-556
4.	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen (1+2+3)	120 580	183 653	63 073

Az 1-5 év közötti hátralévő futamidejű állományban bekövetkezett 97,9 milliárd forintos növekedés a kétéves tenderes hitelek igénybevételének köszönhető.

4.8. A HITELINTÉZETEKEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
I.2.–VI.2.	Nettó forintpozíció	-1 198 939	-825 541	373 398
II.3.–VII.2.	Nettó devizapozíció	5 080	2 195	-2 885
	Összesen	-1 193 859	-823 346	370 513

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettségek 370,5 milliárd forinttal csökkentek 2012. december 31-re. A nettó forintkötelezettségek az előző évhez viszonyítva 373,4 milliárd forinttal csökkentek, 2012. december 31-én 825,5 milliárd forint volt az állományuk. A belföldi hitelintézetek bankszámlabetéteinek egyenlege az előző év végéhez viszonyítva közel azonos szinten maradt, ugyanakkor az egynapos betételhelyezések állománya (mely jelentős arányt képvisel a pozícióban) több mint 30 százalékkal 648,3 milliárd forintra csökkent. A kétéves hitelállomány megjelenése tovább mérsékelte a pozíciót. A nettó devizakövetelések 2011 végi 5,1 milliárd forintos állománya a végtörlesztési tenderekhez kapcsolódó, valamint a hitelintézeteknek eurolikviditást biztosító swapokat tartalmazta. Előbbi ügyletek a tenderek befejeztével 2012 márciusában megszűntek, utóbbiak lejártak. A 2012 végi állomány újonnan nyitott, eurolikviditást nyújtó swapokat foglalt magában. A hitelintézeteknek sem 2011. december 31-én, sem 2012. december 31-én nem volt az MNB-nél rövid lejáratra lekötött devizabetét-állománya.

4.9. A JEGYBANKI ARANY- ÉS DEVIZATARTALÉK

Állományok forintban

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Aranykészlet	37 153	36 268	-885
	IMF szabad kvóta	27 196	25 145	-2 051
	Devizabetét	1 523 122	1 421 228	-101 894
	Deviza-értékpapírok	9 455 887	7 801 021	-1 654 866
	Deviza-repoügyletek állománya	561 156	472 030	-89 126
II.1.	Arany- és devizatartalék összesen	11 604 514	9 755 692	-1 848 822

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 1848,8 milliárd forinttal 9755,7 milliárd forintra csökkent 2012. december 31-re. A változásban az állományok visszaesése és a forintárfolyam előző év végéhez viszonyított erősödése közel azonos súllyal játszott szerepet.

A deviza-értékpapírok 2012. december 31-i állományából mindössze 64,3 milliárd forint értékét (kevesebb mint 1 százalékot) képviselnek – a Monetáris Tanács döntésének megfelelően 2012. negyedik negyedévtől kezdődően – a külső vagyonkezelőnek és letétkezelőnek adott mandátum formájában kezelt értékpapírok.

Állományok euróban

millió euro

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Aranykészlet	119	125	6
	IMF szabad kvóta	87	86	-1
	Devizabetét	4 896	4 879	-17
	Deviza-értékpapírok	30 392	26 781	-3 611
	Deviza-repoügyletek állománya	1 804	1 620	-184
II.1.	Arany- és devizatartalék összesen	37 298	33 491	-3 807

A forint hivatalos árfolyama 2011. december 31-én 311,13 forint/euro, 2012. december 31-én 291,29 forint/euro volt.

A devizatartalékok állományát növelte az Európai Uniótól kapott transferek nettó állománya, valamint a devizatartalék hozama. Az állományt csökkentette a háztartásoknak nyújtott deviza-jelzáloghitelek végtörlesztéséhez kapcsolódó euroeladási tenderek során a bankrendszerhez kiáramló deviza; az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei (IMF-hiteltörlesztések és devizakötvény-lejáratok); az MNB saját adósságkezeléséhez kapcsolódó kifizetései; valamint a Magyar Államkincstár (MÁK) nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói. A leírt hatások együttes eredményeként az euróban kifejezett devizatartalék 3,8 milliárd euróval csökkent 2012. december 31-re.

4.10. EGYÉB DEVIZAKÖVETELÉSEK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	355 288	328 493	-26 795
	Visszavásárolt saját kötvények	39 967	35 747	-4 220
	Külföldi fedezeti ügyletek*	0	63 694	63 694
	Egyéb	1 420	561	-859
II.4.	Egyéb devizakövetelések összesen	396 675	428 495	31 820

* A fedezeti célú származékos ügyletek átértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 7,5 százalékos erősödése miatt csökkent.

Az MNB által külföldön kibocsátott és később visszavásárolt kötvények állománya a forint árfolyamának japán jennel és amerikai dollárral szembeni erősödése miatt 4,2 milliárd forinttal mérséklődött.

A külföldi fedezeti ügyletek soron 2011-ben az MNB külfölddel kötött éven túli kamatozó devizaswapügyleteinek egyenlege a kötelezettségek között szerepelt, 2012-ben viszont ezen ügyletek egyenlegük miatt átkerültek a követelések közé.

4.11. EGYÉB BETÉTEK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	MNB kéthetes forintkötvények	3 403 292	3 563 712	160 420
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	4 460	2 439	-2 021
	Egyéb kötelezettségek	14 611	7 302	-7 309
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	3 422 363	3 573 453	151 090

Az egyéb betétek és kötelezettségek 2012. december 31-i egyenlege 151 milliárd forinttal (4,4 százalékkal) nőtt az előző év végi értékhez képest, ami teljes egészében a kéthetes futamidejű MNB-forintkötvények állománynövekedésének tudható be. A kéthetes futamidejű MNB-kötvény a jegybank legfontosabb monetáris politikai eszköze. A kötvények kibocsátáskori hozama megegyezik a mindenkor érvényes jegybanki alapkammal.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Kötvények	79 187	69 882	-9 305
	Passzív repoügyletek	963 259	291 290	-671 969
	IMF-betétek	1 084 749	986 192	-98 557
	Külföldi betétek és hitelek	18 509	44 521	26 012
	Fedezeti ügyletek*	114 398	14 694	-99 704
	Egyéb kötelezettségek	362	325	-37
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	2 260 464	1 406 904	-853 560

* A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya 2012. december 31-re 853,6 milliárd forinttal 1406,9 milliárd forintra csökkent. Ennek oka a forint árfolyamának erősödésén túl alapvetően a – hitelintézetekkel kötött swapokhoz euroforrást biztosító – passzív repoügyletekből származó devizakötelezettségek jelentős, 672 milliárd forintos állománycsökkenése és az MNB által 2009 júniusában felvett IMF-hitel két törlesztőrészletének (106,4 milliárd forintos értékben történő) visszafizetése. Az IMF-betétek állományát az évente egyszer, áprilisban esedékes, az IMF által közölt hivatalos árfolyamra történő átállás növelte; míg a forint SDR-rel szembeni erősödése, valamint a hiteltörlesztések csökkentették az állományt. A fedezeti ügyletek soron döntően a bank IMF-hitelfelvételhez kapcsolódó swapügyleteinek (mely a törlesztések miatt csökkent) és az MNB külfölddel kötött fedezeti ügyleteinek nettó kötelezettsége szerepel.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	- 1 éven belüli	1 728 487	1 042 765	-685 722
	- 1-5 éves	166 933	26 627	-140 306
	- 5 éven túli	365 044	337 512	-27 532
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	2 260 464	1 406 904	-853 560

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete (fedezeti ügyletek nélkül)

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
1.	– USD	57 979	47 569	–10 410
2.	– EUR-devizakör*	972 287	332 753	–639 534
3.	– JPY	31 051	25 696	–5 355
4.	– SDR	365 044	337 513	–27 531
5.	– Egyéb	719 705	648 679	–71 026
6.	Egyéb devizakötelezettségek	2 146 066	1 392 210	–753 856

* Az EUR-devizakör az eurót és az árfolyamkockázati szempontból idesorolható egyéb európai devizákat (pl. GBP, CHF) tartalmazza.

Az egyéb soron szereplő 648,7 milliárd forintos 2012. év végi állomány nagyrészt az IMF-kvóta forintfedezete, amely év végén 645,8 milliárd forint volt. Az EUR-devizakör 639,5 milliárd forintos csökkenésének túlnyomó része a rövid fedezett repoállomány visszaesésével magyarázható.

Külfölddel kötött fedezeti ügyletek devizaszerkezete

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
1.	– USD	103 928	45 407	–58 521
2.	– EUR-devizakör*	328 479	1 394	–327 085
3.	– JPY	98 589	0	–98 589
4.	– Egyéb	364 417	320 186	–44 231
5.	Fedezeti ügyletekből eredő követelések (1+2+3+4)	895 413	366 987	–528 426
6.	– USD	190 042	0	–190 042
7.	– EUR-devizakör*	330 715	58 702	–272 013
8.	– JPY	23 288	0	–23 288
9.	– SDR	465 766	322 979	–142 787
10.	Fedezeti ügyletekből eredő kötelezettségek (6+7+8+9)	1 009 811	381 681	–628 130
11.	Nettó fedezeti kötelezettség (10–5)	114 398	14 694	–99 704

* Az EUR-devizakör az eurót és az árfolyamkockázati szempontból idesorolható egyéb európai devizákat (pl. GBP, CHF) tartalmazza.

4.12. AZ MNB NEMZETKÖZI VALUTAALAPPAL SZEMBENI POZÍCIÓJA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
II/1-ből	IMF szabad kvóta	27 196	25 145	–2 051
II/1-ből	SDR-betétek	202 047	80 784	–121 263
II/1-ből	IMF-nél elhelyezett nem kamatozó betétek	3 403	3 146	–257
II/4-ből	IMF-kvóta forintban befizetett része	355 288	328 493	–26 795
	IMF-fel szembeni követelések összesen	587 934	437 568	–150 366
VII/3-ból	IMF SDR-allokáció miatti tartozás	365 044	337 513	–27 531
VII/3-ból	IMF nem kamatozó betét	1	1	0
VII/3-ból	IMF-kvóta forintfedezet	719 705	648 678	–71 027
VII/3-ból	IMF-fel szembeni swapkövetelés	–364 417	–320 186	44 231
VII/3-ból	IMF-fel szembeni swapkötelezettség	465 766	322 979	–142 787
	IMF-fel szembeni kötelezettségek összesen	1 186 099	988 985	–197 114
	IMF-fel szembeni nettó kötelezettség	–598 165	–551 417	46 748

Az MNB által 2009-ben lehívott 1,3 milliárd SDR összegű IMF-hitel nyilvántartása – az IMF előírása szerint – swapügylet formájában történik, ez forintkövetelést és SDR-kötelezettséget jelent. A swapügylet 2012 végén is a kötelezettség oldalon jelent meg az átértékelések hatására: a forintkövetelés összegét az IMF határozza meg, a kötelezettség nagysága az SDR árfolyamától függ. Az IMF-től lehívott hitelösszeg a devizatartalékokat, valamint forrásoldalon az IMF forintbetétjét növelte (IMF-kvóta forintfedezet). A hiteltartozás összegét a táblázat IMF-fel szembeni swapkötelezettség sora mutatja, amelynek értéke – az árfolyamhatás mellett – az év során megkezdett törlesztések hatására 2012. december 31-én 323 milliárd forintra csökkent. Az MNB szeptemberben és decemberben összesen 106,4 milliárd forint értékben teljesítette az első két törlesztőrészlet (egyenként 158 millió SDR) megfizetését.

Az SDR-allokáció miatti tartozás során az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből egyrészt 337,5 milliárd forint (991,1 millió SDR) mint lejárat nélküli kötelezettség jelent meg, másrészt ez az összeg növelte a devizatartalékban lévő SDR-betéteket. Az SDR-allokáció az IMF-től lehívott hitelek tőketartozásának és kamatának törlesztésére használható fel. A 2012. évi felhasználás kamatfizetések és a decemberi tőketörlesztés miatt történt.

Az MNB mérleg alatti tételként mutatja ki a magyar állam IMF-fel szembeni hiteltartozásához kapcsolódó, forintban kiadott kötelezvényét, amely az MNB-nél mint a hitelügylet ügynökénél letétként került elhelyezésre (lásd 4.18. pont). Az állami kötelezettségvállalás 2011. december 31-én kimutatott 1836,5 milliárd forintos összege 2012 végére 1171 milliárd forintra módosult, melyre a hitel év során megkezdődött tőketörlesztése (összesen 2,9 milliárd SDR értékben) csökkentőleg, míg az IMF által közölt hivatalos árfolyamváltozás növelőleg hatott.

4.13. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (14,3 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (8,3 milliárd forint külföldi és 10,6 milliárd forint belföldi befektetés) is tartalmazzák.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport						Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások mindösszesen
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök			Beruházások	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingtatlanok	Berendezések	Bankjegy- és érmegyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása							
2011. 12. 31.	7 845	31	12 030	10 832	235	12	30 985
Üzembe helyezés/Beszerzés	543	-23	105	380	2	64	1 071
Egyéb növekedés	0	0	0	0	0	0	0
Selejt	-136	0	0	-301	0	0	-437
Eladás	0	0	0	-3	0	0	-3
Térítés nélküli eszközátadás	-6	0	0	-63	0	0	-69
Egyéb csökkenés/Átsorolás	0	0	0	-113	-1	0	-114
2012. 12. 31.	8 246	8	12 135	10 732	236	76	31 433
Értékcsökkenés részletezése							
2011. 12. 31.	6 620	0	2 474	6 902	0	0	15 996
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	431	0	375	905	0	0	1 711
Állományból történő kivezetés	142	0	0	478	0	0	620
Átsorolás miatti csökkenés	0	0	0	0	0	0	0
2012. 12. 31.	6 909	0	2 849	7 329	0	0	17 087
Nettó érték							
2011. 12. 31.	1 225	31	9 556	3 930	235	12	14 989
2012. 12. 31.	1 337	8	9 286	3 403	236	76	14 346
Változás	112	-23	-270	-527	1	64	-643

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék*	
	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	2011	2012
BIS	1,43	1,43	7144	6666	740	913
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			13,5	13,5		
Európai Központi Bank	1,39	1,39	1739	1629	0	0
<i>ezer EUR</i>			5591	5591		
SWIFT	0,02	0,02	3	2	0	0
<i>ezer EUR</i>			8,6	8,6		
Befektetések összesen			8886	8297	740	913

* Az adott évben pénzügyileg rendezett osztalék.

2004. május 1-jén a Magyar Köztársaság csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és a 27 EU-tagállam jegybankjaiból áll. Az euro-rendszert az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált.

Az MNB mérlegének „III. Banküzemi eszközök” során, a „Befektetett eszközök” között az MNB EKB-részesedése is szerepel. A részesedés arányát és annak öt évente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakaszának 3. bekezdése határozza meg. Az alkalmazott számítási módszer szerint – az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján – Magyarország részesedése az EKB-ban a csatlakozáskor 1,3884 százalék, azaz 77,3 millió euro volt. A részesedés két esetben változhat, egyrészt új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, másrészt az öt évenkénti kiigazítással. Ez utóbbi miatt 2009. január 1-jétől az MNB tőkejegyzési kulcsa 1,3856 százalékra módosult, ezzel részesedése 79,8 millió euróra változott.

2010. december 29-i hatállyal az EKB az alaptőkéjét 5 milliárd euróval, 10 761 millió euróra emelte, aminek hatására Magyarország részesedése az EKB alaptőkéjéből 149,1 millió euróra nőtt, változatlan tőkejegyzési kulcs mellett. Ezzel egyidejűleg változott a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége, mindenkor részesedésük 7 százaléka helyett 3,75 százalékának befizetésével kell az EKB működési költségeihez hozzájárulni az Alapokmány 47. szakasza értelmében. 2012. december 31-én a befektetés értéke az MNB mérlegében 5,6 millió euro volt.

Az MNB 2004. július 1-jén tagsági részesedést vállalt a londoni székhelyű és brit társasági jog alapján alapított CEBS Secreteriat Ltd-ben, amelynek alapító okirata alapján az Európai Bankfelügyelők Bizottsága (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) részére adminisztratív szolgáltatásokat hivatott nyújtani. A tagok a működési költségekhez az éves pénzügyi terv alapján meghatározott kvótájuknak megfelelő mértékben évente járulnak hozzá. A tagsági részesedés nem igényelt befektetést, értéke mindössze 1 angol font, ezért nem szerepel az MNB könyveiben a befektetések között. 2011-től a CEBS feladatait az Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA) vette át, amelyben Magyarországot a továbbiakban a PSZÁF képviseli, az MNB pedig megfigyelő tagként vesz részt.

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2012. december 27-től

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	261 010	261 010	2,4256
Deutsche Bundesbank	2 037 777	2 037 777	18,9373
Eesti Pank	19 262	19 262	0,1790
Bank of Greece	211 436	211 436	1,9649
Banco de España	893 565	893 565	8,3040
Banque de France	1 530 294	1 530 294	14,2212
Central Bank of Ireland	119 518	119 518	1,1107
Banca d'Italia	1 344 716	1 344 716	12,4966
Central Bank of Cyprus	14 731	14 731	0,1369
Banque centrale du Luxembourg	18 799	18 799	0,1747
Central Bank of Malta / Bank Centrali ta' Malta	6 801	6 801	0,0632
De Nederlandsche Bank	429 156	429 156	3,9882
Österreichische Nationalbank	208 940	208 940	1,9417
Banco de Portugal	188 354	188 354	1,7504
Banka Slovenije	35 381	35 381	0,3288
Národná banka Slovenska	74 614	74 614	0,6934
Suomen Pankki-Finlands Bank	134 928	134 928	1,2539
Euroövezeten belüli NKB-k összesen	7 529 282	7 529 282	69,9705
Danmarks Nationalbank	159 634	5 986	1,4835
Sveriges Riksbank	242 997	9 112	2,2582
Bank of England	1 562 146	58 581	14,5172
Česká národní banka	155 728	5 840	1,4472
Latvijas Banka	30 528	1 145	0,2837
Lietuvos bankas	45 797	1 718	0,4256
Magyar Nemzeti Bank	149 100	5 591	1,3856
Narodowy Bank Polski	526 777	19 754	4,8954
Bulgarian National Bank	93 467	3 505	0,8686
Banca Națională a României	265 196	9 945	2,4645
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 231 370	121 177	30,0295
Összes NKB	10 760 652	7 650 459	100,0000

Belföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék*	
	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	2011	2012
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 17.	100,0	100,0	8 927	8 927	897	0
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa u. 1.	100,0	100,0	575	575	415	285
KELER Zrt. 1075 Budapest, Asbóth utca 9-11.	53,3	53,3	643	643	0	0
KELER KSZF Zrt.** 1075 Budapest, Asbóth utca 9-11.	13,6	13,6	62	62	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	7,3	7,3	46	46	121	120
Budapesti Értéktőzsde Zrt. 1062 Budapest, Andrássy út 93.	6,9	6,9	321	321	90	77
Befektetések összesen			10 574	10 574	1 523	482

* Az adott évben pénzügyileg rendezett osztalék.

** A KELER KSZF. 2011. március 17-i bejegyzéssel zrt.-vé alakult át. Az MNB-részesedés aránya nem változott (13,6 százalék), ugyanakkor a zrt. saját tőkéjéből való részesedése 62 millió forintra emelkedett 2011-ben.

Belföldi befektetések főbb mutatószámai

Az Éves jelentés elkészítésekor a legfrissebb, és a 100 százalékos leányvállalatok esetében már auditált adatok szerepelnek a következő táblázatokban.

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Mérleg szerinti eredmény	Saját tőke	Adózott eredmény
	2012. 12. 31.	2012. 12. 31.	2012. 12. 31.	2012. 12. 31.	2012
Pénzjegynyomda Zrt.	8 927	326	784	10 037	784
Magyar Pénzverő Zrt.	575	421	48	1 044	152
KELER Zrt.	4 500	15 248	2 033	21 781	2 260
KELER KSZF Zrt.	20	633	-76	577	-76
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	3 625	1 684	7 805	1 684
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	4 916	575	6 032	575

millió forint

Gazdasági társaság neve	Értékesítés nettó árbevétele		Pénzügyi tevékenység bevételei		Egyéb bevételek		Rendkívüli bevételek	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Pénzjegynyomda Zrt.	5 183	6 256	103	96	166	23	0	0
Magyar Pénzverő Zrt.	3 350	2 057	28	18	7	1	0	0
KELER Zrt.	n. a.	n. a.	11 549	15 247	296	345	0	0
KELER KSZF Zrt.**	506	599	250	361	1	0	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	n. a.	n. a.	4 400	4 902	1 339	1 576	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	3 074*	2 397*	118	44	10	28	0	0

n. a.: Nem értelmezhető a bevétel kategória.

* Tőzsdei tevékenységből származó bevétel.

** A KELER KSZF Zrt. esetében a 2011. évi bevételadatok a 2011. 04. 01–2011. 12. 31. időszakra vonatkoznak.

fő

Gazdasági társaság neve	Átlagos állományi létszám	
	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.
Pénzjegynyomda Zrt.	335	301
Magyar Pénzverő Zrt.	38	38
KELER Zrt.	128	131
KELER KSZF Zrt.	0	1
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	128	135
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	59	56

Az MNB követelései és kötelezettségei a kapcsolt vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2012. 12. 31.	2012. 12. 31.
Pénzjegynyomda Zrt.	0	269
Magyar Pénzverő Zrt.	120	0
KELER Zrt.	0	2
KELER KSZF Zrt.	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	0	0
Összesen	120	271

A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak.

A **Pénzjegynyomda Zrt.** a bankjegyek mellett okmányokat, zárjegyet, értékpapírokat állít elő elsősorban intézményi megrendelők számára. A vállalatnál végrehajtott fejlesztések lehetővé teszik a forintbankjegyek biztonságos gyártását. Az euro bevezetésével a forintbankjegy-gyártás meg fog szűnni, és az MNB döntése szerint a Pénzjegynyomda eurobankjegyeket nem fog gyártani. A társaság stratégiája a versenylényökre építve a bankjegygyártástól eltérő ágazatokban történő megjelenést célozza, mellyel a kieső árbevétel pótolható, a Pénzjegynyomda növekedési pályán tartása, valamint a tulajdonosi érték megőrzése, növelése biztosítható.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata az MNB megrendelése alapján a készpénzforgalomhoz szükséges forgalmi pénzermék és az MNB által kibocsátott emlékpénzermék előállítás. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját érmeprogramja és egyedi megrendelések alapján – törvényes fizetőeszköznek nem minősülő – emlék- és exportérméket gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön, nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott pénzerméket, gyűjtői célú bankjegyeket, a saját kibocsátású érmekeket és befektetési arany-termékeket.

4.14. CÉLTARTALÉK ÉS ÉRTÉKVESZTÉS

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2011. 12. 31.	Évközi változások		2012. 12. 31.
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés (+)	Felhasználás/ visszairás (-)	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I/2-ből	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	1939	0	-1939	0
II/4-ből	Egyéb devizakövetelések	141	0	-9	132
III/-ből	Egyéb eszközök	18	0	-2	16
VIII.	Kötelezettségek	4166	3367	-3242	4291
	- származékos ügyletek	167	3226	-167	3226
	- kötvénykölcsönzés	3999	141	-3075	1065
	Összesen	6264	3367	-5192	4439

A céltartalék és értékvesztés állománya 2012-ben nettó értékben 1825 millió forinttal, 4439 millió forintra csökkent.

A hitelintézetekkel szembeni követelésként nyilvántartott, monetáris politikai céllal vásárolt jelzáloglevelekre korábban megképzett 1939 millió forint értékvesztés az értékpapírok könyv szerinti értékénél jóval magasabb piaci értéke miatt teljes mértékben visszairása került 2012. december 31-én.

Az egyéb célú származékos ügyletekre – a piaci értékben bekövetkező változások miatt – összesen 3059 millió forint céltartalékot kellett még képezni 2012 folyamán.

A nemzetközi értékpapír-kölcsönzési szerződések szerint a kapott fedezet értékpapírokba való – ügynökök általi – befektetéséből származó esetleges veszteség teljes egészében az MNB-t terheli. Erre a veszteségre mint jövőbeni kötelezettségre – az óvatosság elvéből adódóan – céltartalékot kell képezni. A 2011. év végi 3999 millió forintos kötvénykölcsönzésre elszámolt céltartalék-állomány egyenlege 1065 millió forintra mérséklődött 2012 végére, aminek háttérben egyrészt a céltartalék-képzés alapjául szolgáló értékpapírok állományának csökkenése, másrészt a papírok túlnyomó részének javuló piaci megítélése áll.

4.15. AKTÍV ÉS PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	Bankügyletek miatt	172 292	136 094	-36 198
	Belső gazdálkodás miatt	616	119	-497
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	172 908	136 213	-36 695
	Bankügyletek miatt	15 223	18 145	2 922
	Belső gazdálkodás miatt	861	802	-59
X.	Passzív időbeli elhatárolások	16 084	18 947	2 863

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

4.16. SAJÁT TŐKE ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2011. 12. 31.	Évközi változás	2012. 12. 31.
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	0	10 000
XI.2.	Eredménytartalék*	33 426	13 597	47 023
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	1 324 963	-760 922	564 041
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	5 593	-35 781	-30 188
XI.6.	Mérleg szerinti eredmény	13 598	-53 409	-39 811
XI.	Saját tőke	1 387 580	-836 515	551 065

* Az eredménytartalék változása kerekítés miatt tér el a 2011. évi mérleg szerinti eredménytől.

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

Az MNB tv. szerint az MNB osztalékfizetéséről az igazgatóság határoz. Az igazgatóság döntése alapján az MNB 2012. évi eredménytartalékából osztalékot nem fizet.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 4.17. pontot.

4.17. A KIEGYENLÍTÉSI TARTALÉKOK ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	1 324 963	564 041	-760 922
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	5 593	-30 188	-35 781
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	1 330 556	533 853	-796 703

A forint hivatalos árfolyama 2012-ben 276,07 és 321,93 forint/euro közötti intervallumban mozgott, az ország kockázati megítélésétől függően. Legmagasabb értékét január elején érte el, a legalacsonyabbat augusztus második felében. Az utolsó negyedévben 280–285 forint/euro közötti sávban ingadozott, csak az év végén gyengült e fölé. A 2011. december 31-i árfolyamhoz képest 6,4 százalékot erősödött, 2012. december 31-én az árfolyam 291,29 forint/euro volt. Az átlagos bekerülési árfolyam gyengült 2,72 forinttal 271,74 forint/euróra. Mindezek következtében a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése az előző év végéhez képest lényegesen alacsonyabb volt (42,11 forint/euróról 19,55 forint/euróra csökkent), így a devizatételek hivatalos és átlagos bekerülési árfolyamon számított értékének különbözetéből adódó forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 760,9 milliárd forinttal 564 milliárd forintra csökkent.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka a piaci érték és a bekerülési érték különbségeként határozható meg. 2012. december 31-én az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékkülönbözete a hozamváltozások hatására 35,8 milliárd forinttal csökkent, 30,2 milliárd forint negatív egyenleget mutatott. A központi költségvetésnek – az MNB tv. alapján – nem keletkezett térítési kötelezettsége, tekintettel arra, hogy a deviza-értékpapír kiegyenlítési tartalékának és a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának összevont egyenlege pozitív volt.

A forint éves árfolyamváltozásának mértéke

forint/euro

Dátum	MNB hivatalos devizaárfolyam	Átlagos bekerülési árfolyam
2011. 12. 31.	311,13	269,02
2012. 12. 31.	291,29	271,74
Éves átértékelődés*		
2011-ben	-11,6%	
2012-ben	+6,4%	

* + felértékelődés / - leértékelődés.

4.18. AZ MNB MÉRLEG ALATTI KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JELENTŐS EGYÉB MÉRLEG ALATTI TÉTELEI

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletekből származó kötelezettségek a kapcsolódó követelésekkel

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2011. 12. 31.			2012. 12. 31.		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	272 785	272 785	-1 824	434 002	434 002	-4 442
2.	Kötvényfutures ügyletek	0	1 262 719	-6 750	0	244 092	-473
3.	Devizaswap- és terminügyletek	1 834 998	1 834 428	3 424	1 625 825	1 560 231	65 834
4.	Kamatkozó devizaswapügyletek	55 176	66 593	-10 332	229 299	241 880	-13 058
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	2 162 959	3 436 525	-15 482	2 289 126	2 480 205	47 861
6.	CDS-ügyletek	230 236	230 236	2 653	203 903	203 903	-3 226
7.	Opció ügyletek	0	320	0	0	0	0
8.	Devizaswap- és terminügyletek	4 074	4 083	-10	6 419	6 370	49
9.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6+7+8)	234 310	234 639	2 643	210 322	210 273	-3 177
10.	Összesen (5+9)	2 397 269	3 671 164	-12 839	2 499 448	2 690 478	44 684

A tábla teljes körűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizaswap-, kamatozó devizaswap- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíciónak részét képezve a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatláb-változások miatt felmerülő kockázatot csökkentik és segítenek a Monetáris Tanács által elfogadott irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

A devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei a devizaswap- és terminügyletek. Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú kamatswapügyletek.

A kamatswapügyletek között a jegybanknak az ÁKK-val kötött ügyletei is szerepelnek, amelyek a devizaadósság kamatkockázatának csökkentésére szolgálnak, és ezeket az MNB a tőkepiacon ellenügylettel fedezi.

A kötvényfutures ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú éven belüli ügyletek.

A CDS-ügyletek (hitel-nemfizetési swap) között két referencia-értékpapír hitelkockázatának csökkentése érdekében kötött ügyletek szerepelnek 2016. évi lejáratokkal. A kormányrendeletnek megfelelően a CDS-ügyletek – mint egyéb célú nyitott származékos ügyletek – piaci értékváltozásaiból származó veszteségére az MNB céltartalékot képzett (lásd 4.14. pont).

Nyitott opciós ügylet 2012. december 31-én nem volt.

A devizaswap- és terminügyletek devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli (1–2 hónapos lejáratú) devizacsere-ügyletek.

A származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	– 1 éven belüli	3 110 544	2 003 133	–1 107 411
	– 1–5 év	319 758	477 072	157 314
	– 5 éven túli	6 223	0	–6 223
1.	Fedezeti ügyletek	3 436 525	2 480 205	–956 320
	– 1 éven belüli	9 070	6 370	–2 700
	– 1–5 év	225 569	203 903	–21 666
	– 5 éven túli	0	0	0
2.	Egyéb célú származékos műveletek	234 639	210 273	–24 366
3.	Összesen (1+2)	3 671 164	2 690 478	–980 686

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
1.	IMF értékpapír-letéti számla	1 836 493	1 170 998	–665 495
2.	Garanciák	1 534	1 398	–136
3.	Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	3	3	0
4.	Összesen (1+2+3)	1 838 030	1 172 399	–665 631

Az IMF értékpapír-letéti számlán az MNB letétként kezeli az IMF részére a magyar állam által kibocsátott forintkötelezettséget (lásd 4.12. pont).

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. A 2012. évi csökkenés 5 darab garancia alóli mentesülés következménye.

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
	– 1 éven belüli	760 706	1 077 098	316 392
	– 1–5 év	1 077 324	95 301	–982 023
	– 5 éven túli	0	0	0
1.	Egyéb kötelezettségek összesen	1 838 030	1 172 399	–665 631

Értékpapír-ügyletek mérleg alatti nyilvántartása

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2011. 12. 31.	2012. 12. 31.	
1.	Kölcsönadott értékpapírok névértéke	1 059 329	1 168 182	108 853
2.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	263 615	453 402	189 787
3.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés			
	- bekerülési értéke	740 555	701 200	-39 355
	- piaci értéke	736 556	700 135	-36 421
4.	Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	520 689	442 165	-78 524
5.	Passzív repo keretében eladott értékpapírok névértéke	1 440 554	972 720	-467 834

A passzív repo keretében eladott értékpapírok vonatkozásában lásd a 4.11. pontot.

4.19. NETTÓ KAMATEREDMÉNY ÉS A PÉNZÜGYI MŰVELETEK REALIZÁLT EREDMÉNYE

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2011	2012	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)-(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	-28 197	-36 519	-8 322
(I.2.+II.3.)-(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-37 649	-28 687	8 962
(I.3.+II.1.+II.4.)-(X.3.+XI.3.)	Egyéb	-14 203	-71 586	-57 383
	Nettó kamateredmény	-80 049	-136 792	-56 743
(I.4.-X.4.) sorokból	Forint-értékpapírok	727	359	-368
(II.5.-XI.4.) sorokból	Származékos ügyletek*	-16 553	-17 025	-472
(II.5.-XI.4.) sorokból	Egyéb	1 884	-92	-1 976
(I.4.+II.5.)-(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-13 942	-16 758	-2 816
(I.+II.)-(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	-93 991	-153 550	-59 559

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont utolsó táblázatában.

2012-ben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 153,6 milliárd forint veszteség volt, 59,6 milliárd forinttal haladta meg a 2011. évi 94 milliárd forintos veszteséget.

A nettó kamateredmény az előző évhez képest 56,7 milliárd forinttal romlott, elsősorban a jegybanki átlagos alapkamat emelkedése, valamint a piaci kamatok folyamatos mérséklődése és a forintárfolyam erősödése miatt.

Az eredményt javította:

- a hitelintézeteknek nyújtott hitelek 6,1 milliárd forinttal magasabb kamatbevétele, mely főként az idén bevezetett két-éves lejáratú fedezett hitelek igénybevételének köszönhető;
- a jelzáloglevelek magasabb éves átlagállománya utáni kamatbevételek 3,9 milliárd forintos növekedése;
- az egyéb devizakötelezettségek 2,1 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítása, mely nagyrészt a - hitelintézetekkel kötött swapokhoz euroforrást biztosító - passzív repoügyletek állománycsökkenéséhez kötődik.

Az eredményt rontotta:

- a devizatartalék után kapott, a 2011. évinél 39,3 milliárd forinttal kevesebb kamatbevétel;
- a forint-államkötvények alacsonyabb állománya miatt 3 milliárd forinttal csökkenő kamatbevétel;
- az MNB által kibocsátott kététes forintkötvények után fizetett 20,2 milliárd forinttal magasabb kamatráfordítás;
- a központi költségvetés forint- és devizabetétei után az előző évinél összesen 5,3 milliárd forinttal magasabb kamatfizetés a növekvő forintbetét- és a csökkenő devizabetét-állomány együttes hatására;
- a belföldi hitelintézetek által elhelyezett betétek utáni kamatráfordítás 1 milliárd forintos emelkedése.

A nettó kamatjellegű eredmény – mely nagyrészt a származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak egyenlege – 2,8 milliárd forinttal romlott.

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

<i>millió forint</i>				
Sorszám	Megnevezés	2011	2012	Változás
1.	- kamatozó devizaswapok kamatbevétele	4 129	10 495	6 366
2.	- fedezeti kamatswapok bevétel jellegű kamatkülönbözete	1 121	730	-391
3.	- fedezeti devizaswapok kamatbevétele	4 863	5 108	245
4.	- fedezeti futures-ügyletek kamatbevétele	7 714	2 032	-5 682
5.	- fedezeti swapügyletek kamatjellegű bevétele	0	0	0
6.	- fedezeti opciós ügyletek díjbevétele	108	0	-108
7.	- egyéb célú ügyletek kamatbevétele	577	234	-343
8.	Származékos ügyletekből származó bevételek (1+2+3+4+5+6+7)	18 512	18 599	87
9.	- kamatozó devizaswapok kamatráfordítása	4 468	11 031	6 563
10.	- fedezeti kamatswapok ráfordítás jellegű kamatkülönbözete	355	256	-99
11.	- fedezeti devizaswapok kamatráfordítása	11 463	7 880	-3 583
12.	- fedezeti futures-ügyletek kamatráfordítása	16 955	15 205	-1 750
13.	- fedezeti swapügyletek kamatjellegű vesztesége	0	998	998
14.	- fedezeti opciós ügyletek díjrátfordítása	384	0	-384
15.	- egyéb célú ügyletek kamatráfordítása	1 440	254	-1 186
16.	Származékos ügyletekből származó ráfordítások (9+10+11+12+13+14+15)	35 065	35 624	559
17.	- kamatozó devizaswapok kamateredménye (1-9)	-339	-536	-197
18.	- fedezeti kamatswapok kamateredménye (2-10)	766	474	-292
19.	- fedezeti devizaswapok kamateredménye (3-11)	-6 600	-2 772	3 828
20.	- fedezeti futures-ügyletek kamateredménye (4-12)	-9 241	-13 173	-3 932
21.	- fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye (5-13)	0	-998	-998
22.	- fedezeti opciós ügyletek kamatjellegű eredménye (6-14)	-276	0	276
23.	- egyéb célú ügyletek kamateredménye (7-15)	-863	-20	843
24.	Származékos ügyletek nettó eredménye (8-16)	-16 553	-17 025	-472

A kamatozó devizaswapok között részben külföldi partnerekkel, részben az ÁKK-val kötött ügyletek szerepelnek. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az MNB által korábban külföldön kibocsátott kötvények árfolyam- és kamatkockázatának fedezésére szolgálnak. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye 0,5 milliárd forint veszteség volt, 2011-hez képest kismértékben romlott.

A kamatswapok kamateredményének 0,3 milliárd forintos csökkenését az alacsonyabb devizakamatok okozták, annak ellenére, hogy az ügyletek száma növekedett.

A fedezeti devizaswapok kamateredménye 3,8 milliárd forinttal javult, részben a végtörlesztéshez kapcsolódóan év elején kötött hitelintézeti devizaswapok, részben pedig a hitelintézeteknek eurolikvidást biztosító devizaswapok miatt.

A fedezeti célú futures-ügyletek kamateredménye 3,9 milliárd forinttal romlott a kötvényfutures-ügyletek kamatbevételeinek csökkenése miatt.

A fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye a kamatswapügyletek 1 milliárd forintos, lejárat előtti lezárásból eredő veszteségét tartalmazza.

Az egyéb célú ügyletek kamateredménye 1 milliárd forinttal javult, egyrészt az egyéb célú futures-ügyletek kamateredménye növekedésének, másrészt az egyéb célú kamatswapállomány megszűnésének hatására.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

<i>millió forint</i>				
Er.kim. sora	Megnevezés	2011	2012	Változás
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	81 273	31 833	-49 440
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	56 573	65 013	8 440
IV.–XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	24 700	-33 180	-57 880

A pénzügyi műveletekből származó nyereség és veszteség a deviza- és forintértékpapírok értékesítéséből és lejáratából származó realizált nyereségeket és veszteségeket, valamint az értékpapír-kölcsönzésből származó befektetések értékesítései realizált eredményt, továbbá a CDS-ügyletekhez kapcsolódó eredménytétteleket tartalmazza.

2012-ben a pénzügyi műveletek realizált vesztesége 33,2 milliárd forint volt, a 2011. évi nyereséghez képest 57,9 milliárd forinttal romlott. A veszteség főként a névérték felett, magas kuponnal vásárolt értékpapírok lejáratakor keletkezett.

4.20. A DEVIZAÁLLOMÁNYOK ÁTÉRTÉKELÉSÉBŐL SZÁRMAZÓ EREDMÉNY ÖSSZETEVŐI

<i>millió forint</i>		
Megnevezés	2011	2012
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	98 685	158 269
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	909 026	-760 922
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	1 007 711	-602 653

* Eredménykimutatás sora: III.–XII.
 ** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérleg sor).

A forint árfolyamának változása következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2012-ben 602,6 milliárd forint veszteség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések során a bank 158,3 milliárd forint nyereséget realizált, míg 760,9 milliárd forint nem realizált árfolyamveszteség a forintárfolyam-kiegyenlítési tartalékot csökkentette.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 4.17. pontot.

4.21. BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYÁRTÁS KÖLTSÉGE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2011	2012	Változás
	Bankjeggyártási költség	2711	2796	85
	Forgalmi érmeverés költsége	1439	916	-523
	Emlékérmeverés költsége	737	437	-300
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	4887	4149	-738

2012-ben a bankjegy- és érmegyártás költsége 4,1 milliárd forint volt, az előző évhez képest 0,7 milliárd forinttal csökkent. Ezen belül a bankjeggyártási költségek az előző évvel közel azonos szinten alakultak. A legyártott bankjegyek darabszámának 2,4 százalékos csökkenése ellenére a nagyobb címletű, ezáltal magasabb beszerzési árral rendelkező bankjegyek gyártása emelte a költségeket. Ezzel szemben az év során mind a forgalmi, mind az emlékérmeverési költségek jelentősen mérséklődtek a gyártott címletek olcsóbb alapanyagárának köszönhetően, annak ellenére, hogy a legyártott érmék darabszáma kismértékben (1,2 százalékkal) emelkedett.

4.22. EGYÉB EREDMÉNY

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2011	2012	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	1076	986	-90
XV.1.	Jutalékráfordítások	743	780	37
	Jutalékeredmény összesen	333	206	-127
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	3091	2907	-184
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	830	425	-405
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	2261	2482	221
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	2594	2688	94

A jutalékból származó nettó eredmény alapvetően a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételek és -ráfordítások eredője. A jutalékbevételek csökkenésének hátterében főként a számlavezetéshez kapcsolódó alacsonyabb díjtételek állnak.

A 2012. évi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a következő, 4.23. pont részletezi.

4.23. A JUTALÉKTÓL ELTÉRŐ EGYÉB EREDMÉNY RÉSZLETEZÉSE

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2011	2012	Változás
1.	Részesedések osztaléka	2263	1395	-868
2.	Véglegesen kapott pénzeszköz	0	1009	1009
3.	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	719	420	-299
4.	Befektetett pénzügyi eszközök megszűnése, átalakulása miatti bevétel	62	0	-62
5.	Térítés nélkül átvett eszközökhöz kapcsolódó bevétel	2	2	0
6.	Egyéb bevétel	45	81	36
7.	V.2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek (1+2+3+4+5+6)	3091	2907	-184
8.	Pénzügyi támogatások	225	239	14
9.	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	377	168	-209
10.	Befektetett pénzügyi eszközök megszűnése, átalakulása miatti ráfordítás	7	0	-7
11.	Térítés nélkül átadott eszközökhöz kapcsolódó ráfordítás	211	7	-204
12.	Egyéb ráfordítás	10	11	1
13.	XV.2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások (8+9+10+11+12)	830	425	-405
14.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény (7-13)	2261	2482	221

A 2012. évi jutaléktól eltérő egyéb eredmény főbb elemei a következők:

- A befektetések után kapott osztalékbevételek 2011-hez képest 0,9 milliárd forinttal csökkentek. 2012-ben a BIS 913 millió forintot, a Magyar Pénzverő Zrt. 285 millió forintot, a GIRO Zrt. 120 millió forintot és a BÉT 77 millió forintot fizetett ki osztalékként az MNB számára. A Pénzjegynyomda Zrt. a részvényes határozata alapján, valamint a KELER Zrt. és a KELER KSZF Zrt. közgyűlésük döntése értelmében a 2011. évi eredményükből osztalékot nem fizettek.
- Véglegesen kapott pénzeszközként az IMF-től átvett több mint 3 millió SDR jelent meg. Az IMF aranykészlete egy részének eladásából származó extra bevétel a tagországok között kvótaarányosan felosztotta azzal a céllal, hogy a tagországok ebből adományt nyújtsanak az alacsony jövedelmű fejlődő országok támogatására. Ez a bevétel mint az MNB által befizetett kvóta hozama az MNB-t illette. A monetáris finanszírozás tilalmára vonatkozó rendelkezések miatt ugyanakkor Magyarország nevében az MNB nem adományozhat nemzetközi tartalékaiból, erről a felajánlásról az államnak kell döntenie. Ezért az IMF-től kapott 1 milliárd forint az MNB eredményében rendkívüli bevételként jelent meg, ráfordítás ezzel kapcsolatban nem lesz.
- A bank nagyrészt hazai szervezeteknek, valamint alapítványoknak nyújtott pénzügyi támogatást.
- Az emlékérmék értékesítéséből származó nettó bevétel alakulását alapvetően az adott időszak emlékérmek kibocsátási programja határozza meg. A csökkenés oka részben a legyártott arany- és ezüstérmék kisebb mennyisége, részben pedig az, hogy kevesebb piefort (vastagveret) készült.

4.24. A BANKÜZEMI BEVÉTELEK ÉS RÁFORDÍTÁSOK ALAKULÁSA

<i>millió forint</i>				
Er.kim. sora	Megnevezés	2011	2012	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	36	5	-31
	Közvetített szolgáltatások bevétele	16	28	12
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	127	116	-11
	Egyéb bevételek	22	13	-9
	Rendkívüli bevételek	1	1	0
VIII.	Banküzem bevételei összesen	202	163	-39
	Anyagjellegű ráfordítások	3 433	3 399	-34
	Személyi jellegű ráfordítások	6 884	6 791	-93
	Értécsökkenési leírás	1 800	1 708	-92
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-235	-250	-15
	Banküzem működési költségei összesen	11 882	11 648	-234
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	12	9	-3
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	16	23	7
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	128	118	-10
	Egyéb ráfordítások	26	80	54
	Banküzem működési ráfordításai összesen	182	230	48
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	12 064	11 878	-186
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-11 862	-11 715	147

A banküzem 2012. évi nettó eredménye 11,7 milliárd forint veszteség volt, ami a 2011. évihez képest 147 millió forinttal (1,2 százalékkal) csökkent. Ezen eredményt elsősorban a banküzem működtetéséhez szükséges költségek határozzák meg, melyek összege 2012-ben 234 millió forinttal (2 százalékkal) volt alacsonyabb az előző évinél.

A 2012. évi *anyagjellegű ráfordítások* kismértékben, 34 millió forinttal maradtak el a 2011. évben felmerült költségektől, ami az alábbi, egymással ellentétes hatásokkal magyarázható:

- A 2012. évi üzemeltetési költségek az előző évihez képest több mint 47 millió forinttal csökkentek. Ez döntően a Logisztikai központ őrzésvédelmi koncepciójának változásából ered, aminek következtében 2012-től egyetlen szolgáltató látja el az ehhez kapcsolódó feladatokat. Ugyancsak mérséklődtek a központi épület ingatlanfenntartási költségei, részben a 2011. évben megvalósult munkálatok, részben pedig takarékosági megfontolások érvényesítése miatt. A műszaki ellátással kapcsolatos szakértői díjak is lényegesen elmaradtak az előző évitől a beszerzési eljárás és a szerződéskötés elhúzódása miatt. Mindezen megtakarítások ellensúlyozták a más jogcímenek felmerült költségnövekményeket (pl. a jegybanktörvény változásából adódó többlet-gépjárműigény, kombinált belépőkártyák cseréje).
- Az IT-költségek a 2011. évihez viszonyítva több mint 100 millió forinttal emelkedtek. Ez alapvetően az újonnan bevezetett portfóliókezelő rendszer magasabb működési költségeivel magyarázható. Továbbá felmerültek új, illetve többlet-költségek is, többek között a láncolt hitelesítési szolgáltatás támogatásához és a virtuális mentőegység karbantartásához kötődően.
- A 2012. évi egyéb költségek az előző évihez képest közel 106 millió forinttal mérséklődtek, ami elsősorban annak a következménye, hogy 2011 első felében a holokauszt-perrel kapcsolatos feladatokat a magyar állam nevében eljáró nemzeti fejlesztési miniszter vette át az MNB-től a kapcsolódó további költségek viselésével egyetemben.

Az MNB könyvvizsgálatának 2012. évi díja 33 millió forintot tett ki. A 2012. évi Éves jelentés részét képező Társadalmi felelősségvállalási jelentés auditjához kapcsolódó díj 4 millió forint.

A személyi jellegű ráfordítások 93 millió forinttal (1,4 százalékkal) alacsonyabbak voltak a 2011. évinél, elsősorban az átlaglétszám csökkenése miatt. Mérsékelték a költségeket az alacsonyabb vezetői bónusz mértékek, valamint a törvényi változás értelmében csökkentett műszakpótlék mértékek. Ezen túlmenően alacsonyabb összegben merültek fel felmentési és végkielégítési költségek, viszont a járulékváltozások többletkiadással jártak.

Az értékcsökkenési leírás 2012. évi összege 92 millió forinttal (5,1 százalékkal) csökkent az előző évhez képest, főként az elmúlt évek alacsonyabb beruházási volumenével összefüggésben.

Az önköltség-átvezetések soron megjelenő, banküzemi működési költségeket csökkentő 250 millió forint túlnyomó részét a Magyar Pénzverő Zrt. által a Logisztikai központ részleges használatáért megtérített bérleti díj, továbbá a VIBER áttértelt üzemeltetési költsége tette ki.

4.25. LÉTSZÁM- ÉS BÉRADATOK

	<i>millió forint</i>		
Megnevezés	2011	2012	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltsége	4439	4399	-0,9
Egyéb bérköltség*	214	218	1,9
Kifizetett bérköltség	4653	4617	-0,8
Személyi jellegű egyéb kifizetés	800	708	-11,5
Járulékok	1431	1466	2,4
Személyi jellegű ráfordítás összesen	6884	6791	-1,4

* Egyéb bérköltség tartalmazza: a felmentési illetményre, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

	<i>fő</i>		
Megnevezés	2011	2012	Változás (%)
Munkavállalók átlagos létszáma	590	581	-1,5

A vezető tisztségviselők javadalmazása

Testület	millió forint	
	Tiszteletdíj	
Monetáris Tanács*	64	
Felügyelőbizottság	82	

* Tartalmazza a tanács, MNB tv. 46. § (4) bekezdés c) pontja alapján MNB-vel munkaviszonyban álló külső tagjainak keresetét és a munkáltatói önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulásokat számukra.

A vezető tisztségviselőknek (igazgatósági, felügyelőbizottsági tagoknak) 2012 során az MNB-vel szemben hiteltartozásuk nem volt.

Az MNB-nek korábbi vezető tisztségviselőivel szemben nyugdíjfizetési kötelezettsége nincs.

4.26. A KBER SZÁMVITELI IRÁNYMUTATÁSA ÉS AZ MNB SZÁMVITELI POLITIKÁJA KÖZÖTTI ELTÉRÉSEK

Az IMF 2009. évi hitelnyújtásához kapcsolódóan előírta, hogy az MNB az éves beszámolójában mutassa be számviteli politikájának a Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) számviteli szabályaitól¹⁵ való számszerűsített eltéréseit. Az eltérések átsorolásból, a különböző értékelési elvekből, illetve a KBER számvitelére jellemző aszimmetrikus eredményelszámolásból származnak. Az MNB az egyes üzleti években a különbségek levezetését – a mérlegfőösszeg és a saját tőke viszonylatában – a korábbi évek áthúzódó hatásaitól függetlenül készíti el, az adott évet minden esetben kiinduló évnek tekintve. Ebből adódóan a táblázatok nem tartalmaznak összehasonlító adatokat.

A KBER szerint a visszavásárolt MNB-devizakötvény állománya a forrásoldalon lévő saját kötvények egyenlegét csökkenti, míg az MNB az eszközoldalon követelésként szerepelteti azokat.

Az MNB gyakorlatával ellentétben a KBER értékelési szabályai szélesebb körben írják elő a piaci értékelés alkalmazását az értékpapírok és a származékos ügyletek vonatkozásában. Kivételt képeznek a lejáratig megtartásra kerülőként besorolt értékpapírok, amelyeket amortizációval csökkentett bekerülési értéken kell kimutatni, és ezekre szükség szerint értékvesztést elszámolni.

Az értékpapírok piaci értékelése során eltérést okoz, hogy az átértékelésnél alkalmazott piaci árak a KBER esetén középárak, míg az MNB-nél vételi árak. Továbbá a KBER-ben az árszűkítést/diszkontot – a kamateredmény részeként – a lejáratig hátralévő futamidő alatt amortizálni kell a kamatozó értékpapírok esetében is, így a piaci értékkülönbség számításakor már ezt az amortizált bekerülési értéket kell az értékpapír nyilvántartási értékének tekinteni (a diszkont értékpapírok esetében az MNB a KBER-szabályokkal megegyezően jár el).

A piaci értékelésből eredő, valamint a devizaárfolyam-változásból származó, még nem realizált nyereséget és veszteséget az MNB a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékába, valamint a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékába helyezi. A KBER-előírások szerint viszont csak a nem realizált nyereség kerül tartalékként a forrásoldalon lévő átértékelési számlákra. Ezen számlák jellegükben hasonlatosak az MNB által használt kiegyenlítési tartalékokhoz, azonban a KBER szerint nem részei a saját tőkének, hanem kizárólag a későbbi időszakok esetleges árfolyamvesztéseinek, valamint a negatív piaci értékkülönbségek fedezetére szolgálnak. A nem realizált veszteséget ugyanis az eredményben kell elszámolni, de ezt a veszteséget részben vagy egészben mérsékli az adott instrumentumokon, pozíciókon az előző években képződött és az átértékelési számlákon felhalmozódott nem realizált nyereség.

Az óvatos értékelési és eredményelszámolási elvek (nem realizált eredmény aszimmetrikus elszámolása) hatására a KBER szerinti mérlegben a magyar módszertannal ellentétben nem lehet az átértékelési számlák egyenlege negatív, és az MNB által használt kiegyenlítési tartalékokhoz képest magasabb egyenleget mutatnak, azonban ezzel egyidejűleg alacsonyabb eredmény keletkezik.

¹⁵ A KBER számviteli iránymutatásának alkalmazása kizárólag az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti központi bankjaira nézve kötelező, az általuk végzett műveletek számvitelének egységesítéséhez szükséges szabályokat tartalmazza.

A mérlegfőösszeget és a saját tőkét módosító tényezők 2012-ben

millió forint

Megnevezés	Eszközök	Források
Mérlegfőösszeg a magyar szabályok szerint	10 681 897	10 681 897
Visszavásárolt kötvények átsorolása	-27 139	-27 139
Deviza-értékpapírokkal kapcsolatos korrekciók		
A magyar szabályok szerinti deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékának kivezetése	30 188	30 188
Kamatkozó értékpapír árszínvonal/amortizációja	-107 591	-107 591
Nem realizált nyereségjellegű, KBER szerinti piaci értékkülönbözlet elszámolása	81 191	81 191
Nem realizált veszteségjellegű, KBER szerinti piaci értékkülönbözlet elszámolása	-778	-778
Származékos ügyletek piaci értékelése	5 508	5 508
Devizaárfolyam-változás elszámolásával kapcsolatos korrekciók		
A magyar szabályok szerinti forintárfolyam kiegyenlítési tartalék kivezetése		-564 041
Nem realizált árfolyamnyereség elszámolása		607 366
Nem realizált árfolyamveszteség elszámolása		-43 325
Mérleg szerinti veszteség átsorolása eszközoldalra	203 622	203 622
Módosító tételek összesen	185 001	185 001
Mérlegfőösszeg a KBER-szabályok szerint	10 866 898	10 866 898

millió forint

Megnevezés	Kiegyenlítési tartalékok (átértékelési számlák)	Jegyzett tőke	Tartalékok	Mérleg szerinti eredmény	Tőke és tartalékok összesen
Mérlegsor	XI.4.+XI.5.	XI.1.	XI.2.+XI.3.	XI.6.	XI.
A magyar szabályok szerint elkészített mérleg adatai	533 853	10 000	47 023	-39 811	551 065
Visszavásárolt kötvények árfolyam-különbszétének elszámolása				-2 966	-2 966
Deviza-értékpapírokkal kapcsolatos korrekciók					
A magyar szabályok szerinti deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékának kivezetése	30 188				30 188
Kamatkozó értékpapír árszínvonal/amortizációja				-107 591	-107 591
Nem realizált nyereségjellegű KBER szerinti piaci értékkülönbözlet elszámolása	81 191				81 191
Nem realizált veszteségjellegű KBER szerinti piaci értékkülönbözlet elszámolása				-778	-778
Származékos ügyletek piaci értékelése	5 508			-9 151	-3 643
Devizaárfolyam-változás elszámolásával kapcsolatos korrekciók					
A magyar szabályok szerinti forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék kivezetése	-564 041				-564 041
Nem realizált árfolyamnyereség elszámolása	607 366				607 366
Nem realizált árfolyamveszteség elszámolása				-43 325	-43 325
Módosító tételek összesen	160 212	0	0	-163 811	-3599
KBER-szabályok szerinti mérlegadatok	694 065	10 000	47 023	-203 622	547 466

A KBER-szabályok alkalmazásával a 2012. évi mérlegfőösszeg 185 milliárd forinttal, a mérleg szerinti eredmény pedig 163,8 milliárd forinttal módosult.

A visszavásárolt MNB-devizakötvény-állomány átsorolása – nettó módon való elszámolása – 27,1 milliárd forinttal csökkentette a mérlegfőösszeget, ezzel szemben a származékos ügyletek piaci értékelése 5,5 milliárd forinttal, a deviza-értékpapírok piaci értékelésével és a bekerüléskori árfolyam-különbszét amortizációjával kapcsolatos korrekciók 3 milliárd forinttal, valamint a mérleg szerinti eredmény – jellegének megfelelő kimutatása – 203,6 milliárd forinttal emelte a mérlegfőösszeget.

A mérleg szerinti eredmény – a piaci értékelésből, az árszínvonal/diszkontó amortizációjából és a devizaárfolyam-változásból eredő nem realizált veszteség, valamint a visszavásárolt kötvények árfolyam-különbözetének elszámolása következtében – összességében 203,6 milliárd forint veszteségre módosult. A kapcsolódó tartalékok 694 milliárd forintot tesznek ki a KBER szerinti, nem realizált nyereség elszámolása miatt.

Budapest, 2013. február 25.

Simor András
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

ÉVES JELENTÉS
A MAGYAR NEMZETI BANK 2012. ÉVRŐL SZÓLÓ ÜZLETI JELENTÉSE
ÉS ÉVES BESZÁMOLÓJA

Nyomda: D-Plus
H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

